

περιοδικό

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2004 • ΤΙΜΗ 4 ΕΥΡΩ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΤΕΥΧΟΣ 41 • ΤΙΜΗ 4 ΕΥΡΩ

Σκιές για το Μουσείο

Κρίσιμα ερωτηματικά στην εξέλιξη του Νέου Μουσείου Πατρών

Θρησκευτικός ηλεκτρονικός πόλεμος στο Πανεπιστήμιο Πατρών
Νόμπελ Λογοτεχνίας: Η ιστορία, οι αριθμοί, τα σχόλια...

Πολιτιστική Πρωτεύουσα:

Η φυγή Μικρούτσικου και άλλες ιστορίες

για... άλματα
ταχυμεταφορών

γενική
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ: ΠΑΤΡΑ - ΤΡΙΩΝ ΝΑΥΑΡΧΩΝ 18
Τηλ. 2610-317910 - Fax 2610-313759
ptr@taxydromiki.gr

ΠΑΤΡΑ - ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ 148
Τηλ. 2610-314614 - Fax 2610-314197

ΠΑΤΡΑ - ΜΑΙΖΩΝΟΣ 155
Τηλ. 2610-272411

ΠΑΤΡΑ - ΝΟΤΑΡΑ 3, ΑΓΙΑ
Τηλ. 2610-430066 - Fax 2610-430327

ΠΑΤΡΑ - ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 152Α
Τηλ. 2610-313510 - Fax 2610-312847
ΚΑΤΩ ΑΧΑΪΑ - 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 20
Τηλ. 26930-23032 - Fax 26930-23032

ΡΙΟ - Ν.Ε.Ο. ΠΑΤΡΩΝ-ΑΘΗΝΩΝ 198
Τηλ. 2610-453700 - Fax 2610-430003

ΑΙΓΙΟ - ΚΛΕΟΜ.ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 68
Τηλ. 26910-23500 - Fax 26910-62116

ΑΚΡΑΤΑ - Π.Ε.Ο. ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
Τηλ. 26960-33100 - Fax 26960-33100

Έδρα: Λεοκαλογιάννη 15, 14452 Μεταμόρφωση Αττικής
Τηλ.: 210.28.07.100, Fax: 210.28.35.210, www.taxydromiki.gr

ΕΕΤΤ
ΑΜ 99-149
Γενική Άδεια
Ταχυδρομικών
Υπηρεσιών

Γραφτείτε συνδρομητές στο ΔΟΝΤΙ και κερδίστε!

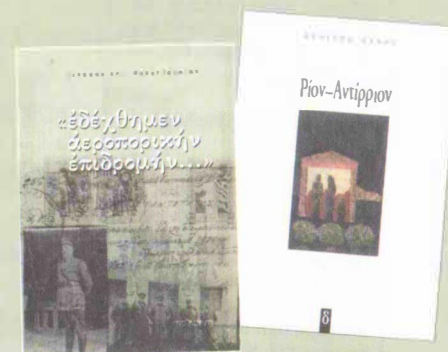
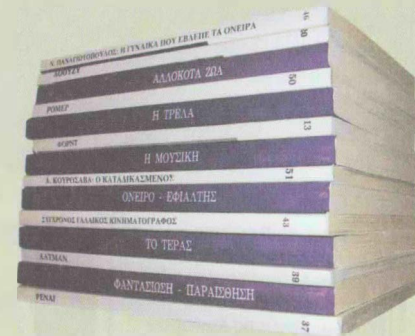
Για τους συνδρομητές

Δύο βιβλία για τον κινηματογράφο
δώρο από τις εκδόσεις
«Αιγόκερως»!

Δωρεάν στο χώρο σας τα βιβλία και τα
αφιέρωματα που εκδίδονται από
το «Δ».

Δωρεάν είσοδος στις εκδηλώσεις που διορ-
γανώνει το περιοδικό.

Για τις ατομικές επιχειρήσεις, η εγγραφή της
συνδρομής ισοδυναμεί με έκπτωση 15%
στις διαφημιστικές καταχωρήσεις στο «Δ».

Είδη συνδρομής

Απλή / Ελλάδα: 40 ευρώ
Οργανισμοί, Σχολεία, Βιβλιοθήκες: 60 ευρώ
Εταιρείες Δημοσίου - Α.Ε.: 80 ευρώ
Ευρώπη - Κύπρος - Τουρκία: 70 ευρώ
Λοιπές χώρες: 100 ευρώ

Γραφτείτε συνδρομητής με ένα τηλέφωνο στο 2610 323060 (Δευτέρα - Παρασκευή 09.00 - 16.00)
ή στείλτε mail στο info@todonti.gr κι εμείς θα επικοινωνήσουμε μαζί σας.

Κανακάρη 236Α &
Γενναδίου
26222 Πάτρα
τηλ. - fax 2610 323060
www.todonti.gr
info@todonti.gr

Ιδιοκτήτης - Εκδότης
Ανδρέας Τσιλίρας

Αρχισυντάκτης
Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος
Βασίλης Λαδάς

Αρθρογράφοι
Διονύσης Καρατζός,
Π. Παπαθεοδώροπουλος

Τακτικοί συνεργάτες

Έλενα Αλεξανδράκη, Παναγιώτης Ανδριόπουλος, Εύη Γκοτσοπούλου, Ζέττα Ζάχου, Αργύρης Καραβούλιας, Γιάννης Καραμπήτσος, Γιάννης Πικραμένος, Ξενοφών Παπασευθυμίου, Νεκταρία Σερέτη, Παναγιώτης Φωτίου, Μίμικα Χριστοδουλοπούλου, Πέτρος Ψωμάς

Ανταποκριτές

Μυρσίνη Λιοναράκη (Αθήνα), Άννα Ρεσβάνη (Καλαμάτα), Γιώργος Τσαντίκος (Ιωάννινα), Νατάσα Ρουχωτά (Ιταλία)

Οικονομικός Σύμβουλος
Ελένη Καρρά

Σύμβουλος Επικοινωνίας
Ζέττα Ζάχου

Γραμματεία
Εύη Γκοτσοπούλου

Ηλεκτρονική σελίδα
Κατασκευή: Westnet
Επιμέλεια: Γιάννης Δοντάς

Καλλιτεχνική Επιμέλεια
Τυπόγραμμα
www.typosrama.gr

Φιλμογράφηση
Unitytype
Μ. & Β. Σουβαλιώτης ΟΕ
Ναυαρίνου 3 - 5, Πάτρα
Τηλ. 2610 341770

Εκτύπωση
Λιθογραφείο
Παναγιωτόπουλος
Ι. Διακίδη 48, Πάτρα
Τηλ. 2610 634692

#41

26

Πόλεμος για ένα #ημο

Μια κλίμακα κινδύνου κλιμακωτά, απόλυτα, σύμφωνα με τον κριτικό Κριστεν Κόλιντς, η οποία τονίζει ότι η χρήση του #ημο είναι η πιο αποτελεσματική...

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ηλικία, η μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή και απόδοση του περιεχομένου του περιοδικού με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κείμενα του διεθνούς δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

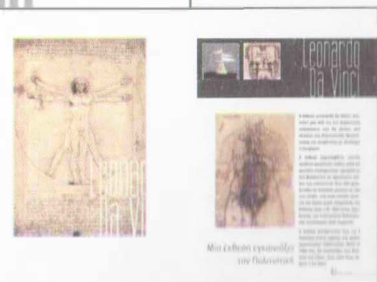
34

Ο παλιός Δούβλι

Ο παλιός Δούβλι είναι η καρδιά της πόλης, η περιοχή που έχει διατηρήσει τον χαρακτήρα της, η περιοχή που είναι η πιο ενδιαφέρουσα...

60

Leonardo da Vinci

Μια έκθεση αφιερωμένη στον Πάρισο, ο οποίος είναι ο πιο σημαντικός άνθρωπος της Αναγέννησης...

64

Το ΔΟΝΤΙ στο Money Show Πάτρας 2005

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία, με την παρουσία πολλών επιστημόνων και δημοφιλών παρουσιαστών...

6	Editorial	
	Οδόνιο αντί οδόνιας	8
10	Διονύσης Καρατζός	
	Παναγιώτης Παπαθεοδώροπουλος	12
14	Η δική σας γωνιά - Οι δικές σας σκέψεις!	
	Συνέντευξη με το δημοσιογράφο Βασίλη Αγγελικόπουλο	16
22	Μαθητές ενόπια στο ρατσισμό	
	Πανεπιστήμιο Πατρών: Θρησκευτικός πόλεμος μέσω... Ίντερνετ!	26
32	Μια νέα στήλη για... κολλημένους με τη γλώσσα	
	Η ιστορία, οι αριθμοί και οι συμβολισμοί στο Νόμπελ Λογοτεχνίας	34
40	Η Λισσαβόνα του 1755 μας μαθαίνει να αντιμετωπίζουμε σεισμούς	
	Προβλήματα, ερωτήματα και ανησυχίες για το Νέο Μουσείο Πατρών	44
50	Coro Diario: Το ημερολόγιο της Πολιτιστικής	
	Στο δρόμο για το Διεθνές Συμπόσιο Χαρωδιακής Μουσικής	56
60	Η έκθεση με έργο Οο Vinci, «πρεμιέρα» του «Πόιρο 2006»	
	Η Πολιτιστική βρήκε λύση για τη διαπλοκή	62
64	Το ΔΟΝΤΙ στο Money Show Πάτρας 2005	
	Ορίζοντας τον πολιτισμό: Μια προσέγγιση...	66
68	Σελίδες για θέατρο, βιβλία, μουσική, εικαστικό και σινεμά	
	Το παροσκήνιο του Ισοκλή Τύπου στην «τυπολατρεία»	92
94	Περιοδικό που μας έρεσον	
	Επιχειρηματικές ειδήσεις και πρωτοβουλίες	96

Η ολιγωρία επαναλαμβάνεται

Το θέμα του Νέου Μουσείου Πατρών, έτσι όπως ονοδεικνύεται στο κεντρικό θέμα του τεύχους που κρατάτε στο χέρι σας, είναι νομίζουμε πολύ πιο σημαντικό από την έλλειψη της προετοιμοσίας της Πάτρας ενόψει της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, ακόμη και από τη φυγή του θάνου Μικρούτσικου από τη διοργάνωση.

Οι ανησυχίες —βάσιμες καθώς φαίνονται— που εκφράζει ο αρχιτέκτονας της μελέτης του Μουσείου Θεοφάνης Μπομπότης, γίνονται και δικές μας, καθώς ποροτηρούμε τις διαφωνίες αρχιτεκτόνων και αρχαιολόγων, και ονοζητούμε τις πραγματικές διοστάσεις της ανέγερσης του διοικητηρίου της Ελληνικής Αστυνομίας δίπλα σχεδόν στο Μουσείο.

Για μια ακόμα φορά η Πάτρα (κι εδώ δεν ονοφερόμαστε στο Δήμο που την εκπροσωπεί, αλλά σε όλους τους φορείς) φάνηκε οπροετοιμοστη για να υποδεχτεί την υλοποίηση ενός αιτήματος που υπήρχε επί είκοσι και πλέον χρόνια, χωρίς όμως να συνοδεύεται από συγκεκριμένο σχεδιασμό.

Έτσι, ενώ το 1989 εγκρινόταν το σχέδιο πόλης που προέβλεπε τη δημιουργία του Διοικητηρίου της Ελληνικής Αστυνομίας δίπλα στο (υπό διαγωνισμό τότε) Νέο

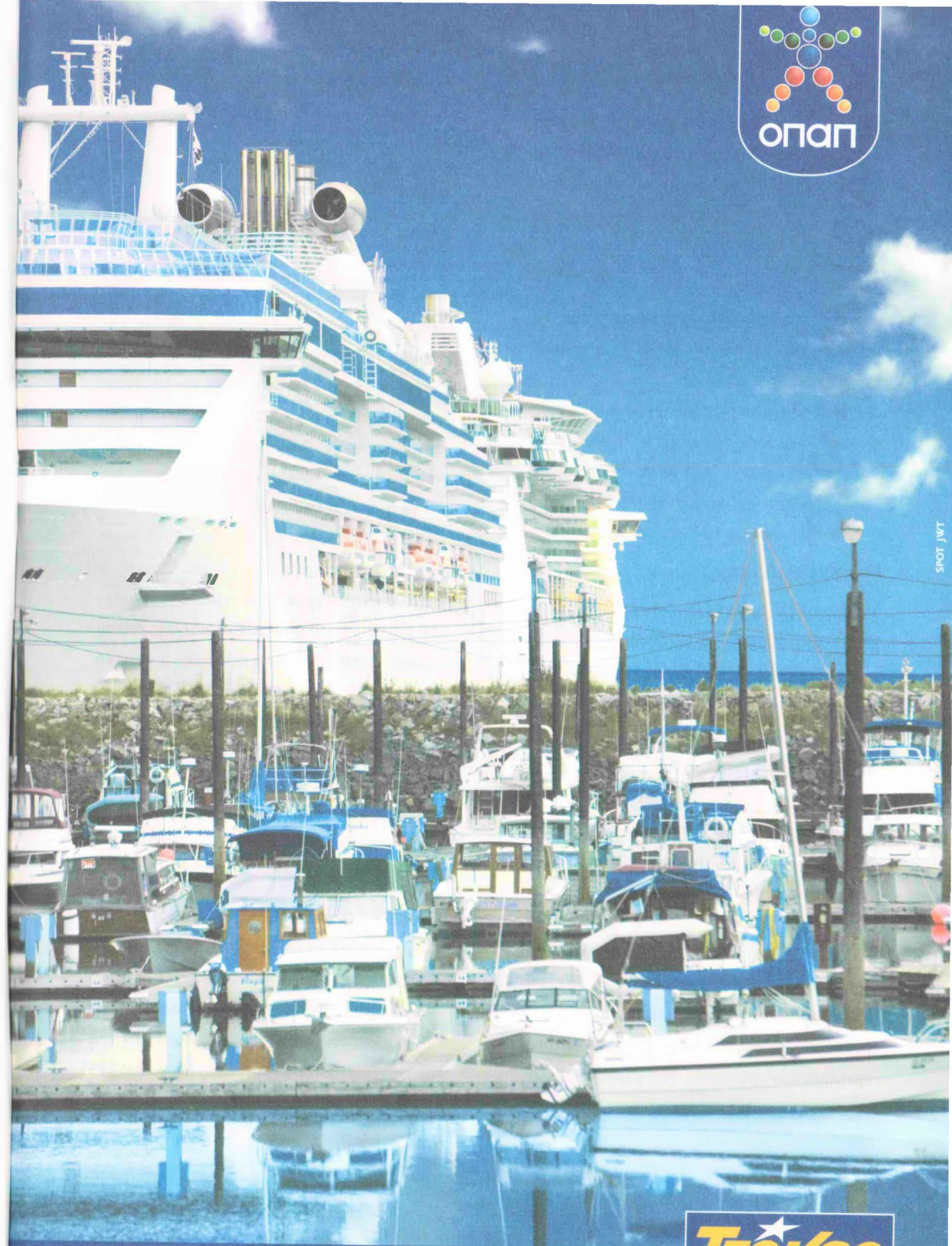
Μουσείο, ουδείς είχε σσοηληθεί με το πώς θα έπρεπε να διαμορφωθεί η γειτονιά του Μουσείου. Κι όταν το καλοκαίρι του 2004 αποφασίστηκε επιτέλους η ένορξη των εργασιών, είδαμε έκπληκτοι ομάδα κατοίκων της περιοχής να διομαρτύρεται έντονα, λέγοντας ότι η αισθητική του Μουσείου θα υποβαθμίσει τη γειτονιά τους.

Αυτό που δεν κοτανοήθηκε, παρ' ολ' αυτά, ποτέ ήταν το γεγονός ότι η έλευση του Μουσείου θα δημιουργούσε νέο δεδομένα, καθώς αμέσως μετά το ξεκίνημα της λειτουργίας του θα μετατρεπόταν στο νέο σύμβολο της Πάτρας.

Το πρόβλημα με την οδονομίο εκμετάλλευσης μεγάλων ευκαιριών λάθος έχει επισομανθεί και πάλι. Σε ένα άλλο θέμα που είναι κι αυτό παρεμφερές με την αρχαιολογική κληρονομιά της πόλης, την αισθητική της αναβάθμιση και την προοέκδοση πολιτιστικού τουρισμού, το κλίμα είναι παρόμοιο. Ο λόγος για το περιβόητο σχέδιο της μίνι ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων, το οποίο έχει εκπονηθεί από το υπουργείο Πολιτισμού και την ΣΤ' Εφορεία Προκλασικών και Κλοοικών Αρχαιοτήτων, και αφορά στην περιοχή της Άνω Πόλης.

Το σχέδιο είναι πάρα πολύ ενόδιοφέρον, με τη διαφορά ότι είναι ποητελώς άγνωστο στους περισσότερους Ποτηριούς, εκτός από τους επαγγελματίες της περιοχής τους οποίους άλλωστε σφορά άμεσα. Αποτέλεσμα αυτής της ολιγωρίας είναι να μην υπάρχει καμία δημόσιο συζήτηση γύρω από τις λεπτομέρειες του σχεδίου, παρὰ μόνο βάσιμοι φόβοι για υποβάθμιση της περιοχής. Έτσι όταν σε ένα-δύο χρόνια θα έχει ολοκληρωθεί το έργο (σύμφωνο με τις εξαγγελίες των αρμοδίων), να οητιμετωπίσουμε εκ των υστέρων τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν.

● Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

SPOT JVT

Τα γενέθλιά μας

Επτά χρόνια συμπλήρωσε το Δεκέμβριο το ΔΟΝΤΙ. Παραμονές Χριστουγέννων του 1998 βγήκε το πρώτο τεύχος και η μέχρι τώρα πορεία μας βρίσκει με περισσότερους περιοδικούς τίτλους, με εκδόσεις βιβλίων, δεκάδες διοργανωμένες εκδηλώσεις κι άλλες τόσες στο πρόγραμμα. Πάνω απ' όλα, όμως, μας βρίσκει με τη βεβαιότητα ότι είχαμε απόλυτο δίκιο που επιμέναμε ακόμα κι όταν τα μηνύματα ήταν κάθε άλλο παρά ενθαρρυντικά, καθώς δεν ήταν λίγοι που θεωρούσαν ότι η Πάτρα και η Δυτική Ελλάδα δεν μπορούν να «σπκώσουν» έναν ιδιαιτέρως πολιτιστικό φορέα που στηρίζεται κυρίως σε φίλους και που προσπαθεί να μη μειώσει καθόλου τα κριτήρια των προσώπων, των φορέων και των γεγονότων που προβάλλει.

Δύο σ' ένα

«Απορροφημένο» στο ΔΟΝΤΙ είναι από αυτό το τεύχος το περιοδικό «Πολιτιστική Πρωτεύουσα». Το περιοδικό που ξεκίνησε τη διαδρομή του το Μάρτιο του 2004 παρακολουθώντας την εξέλιξη του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας σε όλη την Ευρώπη, αλλά και καταγράφοντας μήνα - μήνα την προετοιμασία της Πάτρας προς το 2006, αποτελεί πλέον αναπόσπαστο τμήμα στο «Δ». Με δεδομένο ότι κατά τη διάρκεια του 2006, σε μεγάλο βαθμό η ύλη στα δύο περιοδικά θα είχε αρκετά κοινά σημεία, κρίθηκε σκόπιμη η ενοποίησή τους. Ο στόχος φυσικά παραμένει ο ίδιος: Η καλύτερη δυνατή παρουσίαση του καλλιτεχνικού προγράμματος της Πολιτιστικής, η κριτική αποτίμηση της διοργάνωσης, αλλά και ο σχολιασμός των πολιτικών παραμέτρων του θεσμού, αφού η πολιτική θα έχει οπωσδήποτε πρωταγωνιστικό ρόλο στην Πάτρα κατά τη διάρκεια του 2006.

Περί αισθητικής

«Η αισθητική δεν λύνεται με διατάγματα. Δεν μπορεί το ΚΑΣ να επιβάλλει ομοιομορφίες λέγοντας "όλα λευκά ή όλα πολυχρωμά". Το σύγχρονο τοπίο είναι θέμα πολυπλοκότητας, είναι διακύβευμα του φαινομενικού κι όχι της πραγματικής ιστορίας». Να που ακόμα και ένα όργανο όπως το Κεντρικό Αρχαιολογικό

Συμβούλιο μπορεί να προκαλεί συζητήσεις περί της αισθητικής και να προβαίνει σε επιστημονικές που οδηγούν στην ανάγκη ενός δημόσιου διαλόγου.

Το παραπάνω απόσπασμα αποτελεί μέρος της συζήτησης που έγινε στο ΚΑΣ για την αρχιτεκτονική στις Κυκλάδες, με αφορμή την αδειοδότηση για την ανέγερση νέων κτηρίων στα οποία δεν θα κυριαρχεί αυτό το απέραντο λευκό που συνηθίσαμε στα κυκλαδίτικα νησιά. Χωρίς να μπορούμε να πάρουμε θέση υπέρ της διατήρησης ή όχι της χρωματικής εικόνας που μάθαμε στις Κυκλάδες, είμαστε σίγουροι πως αξίζει να ξεκινήσει επιτέλους ένας σοβαρός διάλογος, χωρίς προκοταλήψεις, για την αρχιτεκτονική, την αισθητική και τις αναγκαίες παρεμβάσεις, χωρίς προκαταλήψεις.

Αντίφαση

Δεν διαβόζουμε βιβλία, δεν πάμε θέατρο, δεν βλέπουμε εύκολα τον «καλό» κινηματογράφο, δεν αγοράζουμε πολιτιστικά αγαθά... Σύμφωνα με την έρευνα για την πολιτιστική συμπεριφορά των Ελλήνων, που έκανε το περιοδικό «Highlights» και παρουσιάστηκε πριν δύο μήνες περίπου, τα πράγματα είναι μάλλον απογοητευτικά.

Την ίδια στιγμή, όμως, παρατηρείται μια ανεξήγητη υπερδραστικότητα στις επιχειρηματικές κινήσεις γύρω από τον πολιτισμό, με αποτέλεσμα να απορεί κανείς πώς είναι δυνατόν από τη μία πλευρά οι πολίτες να μην παρακολουθούν με συνέπεια την πολιτιστική δημιουργία κι από την άλλη να επιβιώνουν οικονο-

μικά τόσες πολιτιστικές προσπάθειες.

Εκτός κι αν το μυστικό βρίσκεται στις ποικίλες κρατικές ή ημικρατικές επιδοτήσεις που δίνονται, παρά το χαμηλό προϋπολογισμό του υπουργείου Πολιτισμού.

Τυνησία

Άκρως συνεργάσιμος, αλλά και τυπικότατος, ο Διευθυντής Γραφείου Τουρισμού Πρεσβείας της Τυνησίας στην Αθήνα Μοχάμεντ Μπασάρ άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις σε όσους τον γνώρισαν κατά τη διάρκεια του «Money Show Πάτρας 2005» όπου ήρθε προσκεκλημένος μας για την εκδήλωση για τον πολιτιστικό τουρισμό. Μας γράφει σχετικά σε επιστολή του:

«Θα ήθελα να σας εκφράσω, κατ' αρχήν, τα συγχαρητήριά μου για την επιτυχή διοργάνωση της εκδήλωσης του περιοδικού σας, ΤΟ ΔΟΝΤΙ, με θέμα τον πολιτιστικό τουρισμό.

Επίσης, θέλω να σας ευχαριστήσω θερμά για την τιμή που μου κάνατε με την πρόσκλησή σας για να συμμετάσχω σ' αυτή την αξιόλογη εκδήλωση ως ομιλητής, και για τη ζεστή φιλοξενία που μου προσφέρατε.

Σας εύχομαι υγεία και πάντα επιτυχίες.»

Ανάλογη, εξίσου θερμή, ευχαριστήρια επιστολή είχε σταλεί στο ΔΟΝΤΙ από την Πρεσβεία της Τυνησίας και πριν δύο μήνες με αφορμή το αφιέρωμα της Μιμίκας Χριστοδουλοπούλου στην Τυνησία. Τους ευχαριστούμε κι εμείς και είμαστε σίγουροι πως θα έχουμε την ευκαιρία σύντομα να ξανασυνεργαστούμε.

Διονύσης Καραζάς

Διατηρητέο είναι καθετί που κρίνεται ότι πρέπει να διασωθεί, να διαφυλαχτεί από τη φθορά του χρόνου ή άλλης αιτίας. Διατηρητέα βεβαίως χαρακτηρίζονται οικήματα και κτήρια, συννοικίες και περιοχές. Διατηρητέα, ωστόσο, μπορούν να θεωρηθούν υπό ορισμένες συνθήκες και αντικείμενα, σχέσεις, παραδόσεις, φιλίες, ιδέες.

Δυστυχώς, εξαιτίας τυπικής γραφειοκρατίας ή συναισθηματικής αγκύλων κατά περίπτωση, τα διατηρητέα μένουν εγκαταλειμμένα. Χάσκουν απροσπάτητα και εντέλει αντί να διατηρηθούν, μισογκρεμίζονται ή στην καλύτερη περίπτωση μισοεπισκευάζονται ώστε τουλάχιστον εξωτερικά να... αποδεικνύουν την ακεραιότητά τους.

Δυστυχώς, με τη σιγουριά ότι τα διατηρητέα δεν πρόκειται να καταστραφούν, μένουμε ήσυχοι μέχρι αδιαφορίας. Κάπως έτσι δεν συμπεριφερόμαστε με τις ιδέες, τις παραδόσεις, ακόμη και τις σχέσεις; Με δεδομένη την αξία της διατήρησής τους, αδιαφορούμε για την αξία χρήσης τους. Με άλλα λόγια, στο όνομα της εξασφάλισης της σωτηρίας τους, αμελούμε την ίδια τη σωτηρία τους.

Αν παρατηρήσουμε προσεκτικά γύρω μας και μέσα μας, θα διαπιστώσουμε πως αρκετά από όσα χαρακτηρίζουμε διατηρητέα τα έχουμε εγκαταλείψει στην τύχη τους και στην ψευτοπερφάνια μας.

Τι φταίει; Μα ο ατομικισμός μας, η ανειλικρίνειά μας, η υστεροβουλία και η επιδίωξη της έξωθεν καλής μαρτυρίας. Περιοριζόμαστε στη διεκδίκηση από κτημένη ταχύτητα και δεν προχωρούμε στην αξιοποίηση από παγιωμένη βραδύτητα.

Έτσι, διασώζουμε την εντύπωση και όχι την ουσία· συντηρούμε τη συνήθεια μιας σχέσης και όχι την ανάγκη της· επικαλούμαστε το κύρος μιας ιδέας ή της παράδοσης και όχι το περιεχόμενό τους. Όπως ακριβώς και προβάλλουμε τις μνήμες των διατηρητέων κτηρίων υποτιμώντας τις αξίες που τα καθόρισαν.

Και αντί να αναζητούμε τη βαθύτερη, ουσιαστική σχέση που εξυπακούεται ότι θα έχουν τα διατηρητέα με εμάς και την εποχή μας, τα εμπορευόμαστε με τον τρόπο μας σαν μνημεία και σαν μάρτυρες άλλων εποχών και άλλων βιωμάτων.

Ας είμαστε συνεπώς αληθινοί πρώτα με τον εαυτό μας κι ύστερα ως αποφασίσουμε τι, γιατί και πώς θέλουμε να υπάρχει. Δεν αρκεί η ιστορική —με κάθε έννοια— υποχρέωση της διαφύλαξης. Χρειάζεται και η ειλικρινής αγάπη, που θα δώσει και αξία και περιεχόμενο και διάρκεια.

ΟΤΕ
Η πιο σταθερή μας σχέση

**Το 131
άλλαξε!**

**Για ό,τι ψάχνετε,
καλέστε**

11 8 88

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ** **ΟΤΕ**

**Τώρα κάθε φορά που θα ψάχνετε
Πληροφορίες Τηλεφωνικού Καταλόγου ΟΤΕ,
καλέστε το 11 8 88.**

ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Όταν σταματήσαμε να μετράμε πόσα αυτοκίνητα καίγονταν κάθε νύχτα στο Παρίσι, σταμάτησε και η αυζήτηση. Όσο διαρκούσε η εξέγερση δεν ήταν λίγες οι πλίθιες ερμηνείες που δόθηκαν από πολλούς. Ο Γάλλος Υπουργός Εσωτερικών Σαρκοζυ αποφάνθηκε: «Είναι απόβλητα» και έστειλε τις δυνάμεις των ΜΑΤ να εφαρμόσουν την ενδεχόμενη περιβαλλοντική διαχείριση των ανθρώπινων αποβλήτων. Τα φασιστοειδή κάθε είδους αποφάνθηκαν ότι φταίει η μετανάστευση. Κάποιοι, ότι υποκινήθηκαν από την ΑΛ Κάιντα και κάποιοι από τις ΗΠΑ. Οι πάντο λαλίστατοι Γάλλοι διανοούμενοι σιώπησαν...

Αμέσως μετά ήρθε η τηλεοπτική αμνησία και η αναζήτηση φρέσκου κρέατος. Ξεχάστηκε και η εξέγερση και η καταστολή. Ξεχάστηκε ότι στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο εν έτει 2005 όχι μόνο εφαρμόστηκαν μέτρα που έλκουν την καταγωγή τους από την εποχή του πολέμου της Αλγερίας αλλά και επικροτήθηκαν από το 70% των Γάλλων, των ίδιων δηλαδή που πριν λίγο μόλις καιροί ψήφισαν συντριπτικά «Όχι» στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα υπό τις επευφημίες της Αριστεράς. Ξεχάστηκε η επέκταση της βίας στο Βερολίνο και στις Βρυξέλλες και η πρόβλεψη του Πρόντι ότι είναι θέμα χρόνου να εμφανιστούν παρόμοια φαινόμενα στην Ιταλία. Όμως αυτή η εξέγερση δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία. Αρκούσε κανείς να διαβάσει τα βιβλία του Σαν Κλωντ Ιζζά, να δει την ταινία «το μίσος» του Κοσοβίτς, να δει φωτογραφίες των γκρίζων πολυκατοικιών των παρισινών προαστίων. Πάνω στο βάλτο του κοινωνικού αποκλεισμού και της ανεργίας είναι πολύ εύκολο να φυτρώσει από ένα τυχαίο περιστατικό συνθημαμένης αστυνομικής βίας το ανεξέλεγκτο μίσος όχι απέναντι στον καπιταλιστή και τον μπάτσο, αλλά σε όσους είναι «μέσα», «ενταγμένοι», «βολεμένοι» στο σύστημα.

Είναι εύκολο να φουντώσει η νεανική βία, τυφλή, ανοργάνωτη, απρογραμματίστη, όλο-γνη, χωρίς πολιτική εκπροσώπηση, χωρίς αιτήματα. Βία με καύσιμο υλικό νέους, ανηλίκους στο μεγαλύτερο μέρος τους, Γάλλους πολίτες, μετανάστες δεύτερης και τρίτης γενιάς. Χωρίς μέλλον, χωρίς ευκαιρίες, χωρίς προοπτικές, απόβλητους και άθλιους. Νέους που ζούσαν με επιδόματα ανεργίας (και είναι προφανές ότι τα οποία επιδόματα ανεξάρτητα με το ύψος τους—παρεπιμπτοντως και αυτά μειώνονται διαρκώς—δεν μπορούν να διώξουν την ψυχολογία του «ξένου», του περιθωριακού και να αποκαταστήσουν την κοινωνική συνεκτικότητα που παρέχει η εργασία. Νέους με μίσος, οργή και απελπισία.

Η Ευρώπη δεν μπορεί πλέον να σφυρίζει αδιάφορα. Ένα τεράστιο μεταναστευτικό κύμα σαρώνει όλο τον κόσμο που δεν μπορείς να το σταματήσεις με αστυνομικά μέτρα, ούτε μπορείς να οικοδομήσεις «Ηπείρους - φρούρια». Όχι τουλάχιστον όταν υπάρχει ολόκληρη ήπειρος να υποφέρει από φτώχεια, AIDS, έλλειψη νερού, εκμετάλλευση και διαφθορά. Η Ελλάδα δεν μπορεί να σφυρίζει πλέον αδιάφορα. Ούτε μπορεί να ανέχεται να απάγονται μετανάστες και να ανακρίνονται στο έδαφός της από ξένες μυστικές υπηρεσίες.

Πολλά απόβλητα πετάνε οι κοινωνίες μας. Σκουπίδια, λύματα, ακτινοβολίες και ατμοσφαιρικούς ρύπους. Τώρα που αρχίζουν να πετάνε και ανθρώπινα απόβλητα στις χωματερές των προαστίων μάλλον πρέπει να αρχίσουμε να ανησυχούμε σοβαρά. Ας μην ξεχνάμε μαζί με την Τατιάνα φίλοι μου. Γιατί ίσως την επόμενη φορά, ίσως στο Βερολίνο, ίσως στην Αθήνα να μη μετράμε μόνο καμένα αυτοκίνητα.

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΠΑΤΡΑ Καθαρή Πόλη

Η Δημοτική Αρχή καλεί τους Δημότες να συμμετάσχουν ενεργά στην προσπάθεια για έγκαιρη απομάκρυνση **μεγάλων αντικειμένων**

Στην κατεύθυνση αυτή εκτός από τον τριψήφιο αριθμό **195** οι συμπολίτες μπορούν να επικοινωνούν τις εργάσιμες μέρες και ώρες με τα Δημοτικά Διαμερίσματα στα τηλέφωνα:

ΑΡΚΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
2610 - 43.09.84

ΝΟΤΙΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
2610 - 33.16.63

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
2610 - 22.50.31

Για την συλλογή των αντικειμένων αυτών στο Αρκτικό Διαμέρισμα θα διατίθεται αυτοκίνητο κάθε Δευτέρα, στο Νότιο Διαμέρισμα κάθε Τρίτη και στο Ανατολικό Διαμέρισμα κάθε Τετάρτη

Στο Κεντρικό Διαμέρισμα η συλλογή μεγάλων αντικειμένων θα γίνεται καθημερινά
τηλ.: 2610 - 43.83.83

Στην προσπάθεια για μια καθαρή πόλη στα Δημοτικά Διαμερίσματα διατέθηκαν συνολικά 18 εργάτες και από ένα μηχανικό σάρωτρο

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΙΑ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ

Απόπειρες

Κάθε μήνα, ένας αναγνώστης ή συνεργάτης του περιοδικού μοιράζεται μαζί μας μια προσωπική του ιστορία ή μας εμπιστεύεται τη δική του απόπειρα, στη λογοτεχνία, τη μετάφραση, το δοκίμιο. Εμείς απλώς τον αφήνουμε στην κρίση σας...

«Άρια Μουσική»

της Ευτυχίας Καπαρδέλη

Ο ύπνος με ξέχασε... Περπατώ...στην όκη του δρόμου...δίπλα μου βιαστικά περνούν άνθρωποι που τρέχουν να προλάβουν την ζωή...

Σκέψεις με ζαλίζουν.

Πώς να σώσης την αλήθεια και την Ομορφιά;

Πώς μπορείς να οβήσης τον Παράδεισο από την γη και να κρατήσεις μόνο την Κόλαση;

Στα αυτιά μου φθάνει μια μελωδία που με βυθίζει σε ονειροπόληση.

Μόνο ήχοι... Ρυθμοί που παραμονεύουν να με καταπιούν χωρίς λέξεις.

Αισθάνομαι ανάλαφρη... το πνεύμα μου ελεύθερο συγκεντρώνει τις δυνάμεις της στο όροσερό κύλισμα της μουσικής... καθώς την ακούν μόνο αυτοί που αγρυπνούν.

Νοιώθω να βρίσκομαι στο έλεος των ήχων... καθώς υπερχειλίζω χωρίς πανικό.

Έχει ύφος αληθινό... ρίζα τρυπωμένη στο μυαλό... διαγράφει τα όρια της ψυχής μου.

Γίνομαι θρύλος στο όκουσμά της... και το ξέρω μόνο εγώ...

Μεγαλώνω απελπιστικά... και φθάνω στον χώρο που δεν έχει τέλος...

Στο χώρο της μουσικής

Βρίσκω το πνεύμα και την καρδιά μου ελεύθερα και αυτό το βράδυ βλέπω την καρδιά μου ελεύθερα και αυτό το βράδυ βλέπω βυθισμένη στην Ονειροπόληση των ήχων... χωρίς οφθαλμοπάτη.

Με οδήγει... καθώς μου δίνει νόημα... αυτό το βράδυ που ξαγρυπνώ

Και η ζωή πιο κει με περιμένει σαν σύμβολο κενό.

Βράδυ και στην έξοδο δεν με περιμένει σκοτάδι, ασάλευτη και μικροσκοπική πίσω απ' αυτούς που περπατούν γρήγορα στο δρόμο μοιόζω...

Είναι οι σκέψεις μου ή η μουσική;

Ποιμενάρχης

Ένας κόκκος άμμου... κι ύστερα μια κούφτα κόμα... να γίνης... Στις ρίζες ενός μεγάλου δένδρου κι όταν τα φύλλα του θα πρασινίσουν ψηλό να όης... τους αγγέλους ανάμεσά τους να χαμογελούν...

Τα χέρια σου δεν φοβούνται θέλουν να τους αγγίζουν... να τους ακουμπήσουν... μα αν γίνεις κόμα αν πεθάνης...θα πάψη στα στήθη να χτυπά μια καρδιά που έχει την δύναμη να νικήση χίλιους στρατιώτες μαζί σε μια μάχη πού καρδιά Ιερή σαν αυτή...του Χριστού... χτυπά στα στήθη ενός άγιου Ποιμενάρχη.

Έχεις όικιο, συμφωνώ...

...είμαι μαζί σου μου ψιθυρίζεις...όπλασά είμαι ζωντανός και εσύ μ' ακολουθείς

Ο άγγελος τού θανάτου...αυτός που δολοφονεί πρέπει να πεθάνη από τον Άγγελο ενός Αγίου που έχει Ιερή Καρδιά...να μυρίση ο αέρας μύρο αγιότητας και καλωσύνης.

Οι πράξεις... που έμειναν στα χέρια των απλών ανθρώπων... έγιναν σφυριά... έπεσαν στην γη παρατε-

ταμένα, αχρησιμοποίητα, σπασμένα...

Στα βαθυγάλανα μάτια σου η γη φαίνεται γαλάζια... Κι όμως κάθε αυγή το κόκκινο του ήλιου... καθώς ψηλώνει και όραπετεύει στο βάθος της θάλασσας μακριά στον ορίζοντα, τα κάνει κόκκινα σαν φωτιά...

Μου θυμίζει το αίμα που χύνεται σήμερα γύρω μας κάθε στιγμή.

Λευκές στιγμές ελλοχεύουν δίπλα σου... στιγμές χαράς...και ανέλπιστα... νοιώθω να ζω...

Είδα κρυφές στιγμές σου όταν προσευχόσουν και παρακαλούσα να ήμουν στο πλευρό σου...

Μια πόρτα... στο μοναστήρι Του Αγίου Ιωσήφ έτριξε και μετά έκλεισε... δυνατά.

Έμεινα απ' έξω... όμως σ' άφησα να ζητάς, να ικετεύης, ν' αγαπάς αυτό που τόσο θέλης... την βοήθειά του, την βοήθεια αυτού που σ' άφησε μόνο στις πράξεις σου...σαν απλό άνθρωπο... τον Θεό.

Κι είχες υπομονή και πίστη ήσουν ένας φτωχός μικρός...Άγιος Ποιμενάρχης.

Μπορείτε κι εσείς να στείλετε τη δική σας απόπειρα... Στο e-mail stories@todonti.gr. Το καλύτερο κείμενο του μήνα θα δημοσιεύεται στις σελίδες του περιοδικού, ενώ όλα μαζί θα δημοσιευτούν στην ηλεκτρονική σελίδα του «Δ», με τον κρυφό πόθο να βρεθούν κάποια στιγμή μαζί σε μια ειδική έκδοση. Σας περιμένουμε!

Δηλώνει: «ένας γκρινιάρης δημοσιογράφος είμαι. Τι ενδιαφέρον μπορεί να παρουσιάζω;». Όταν είναι αισιόδοξος τον εκφράζει ο στίχος του Ρίτσου «Η ζωή τραβά την ανηφόρα» κι όταν είναι απαισιόδοξος θυμάται αυτόν του Καβάφη: «είναι οι προσπάθειές μας σαν των Τρώων... Ο Βασίλης Αγγελικόπουλος, δημοσιογράφος στην «Καθημερινή», είναι από τις πιο δυναμικές φωνές στο χώρο του πολιτισμού και των μέσων. Το απέδειξε η συζήτηση που είχαμε μαζί του το Νοέμβριο...

Ο πολιτισμός είναι κάτι που καλλιεργείται, όπως καλλιεργείται και ο σεβασμός;

Η ζωή μας είναι πολύ μικρή για να το αντιληφθεί αυτό. Αλλά όσοι έχουμε μια ηλικία, ανακαλύπτουμε πρόοδο. Η ελευθερία και η δημοκρατία, η κατάκτηση της ατομικής ελευθερίας και δημοκρατίας, είναι πολύ σοβαρά πράγματα. Η σημερινή κατάσταση δεν μπορεί να συγκριθεί (σ' αυτούς τους τομείς) με του '50 ή του '60 αλλά και του '70 ακόμη. Έχω βιώσει αυτές τις εποχές και δεν μπορώ ν' αρνηθώ ότι η κατάσταση είναι πολύ καλύτερη.

Η κατάσταση π.χ στους δρόμους της Αθήνας, της Θεσ/νίκης ή των άλλων μεγάλων πόλεων συγκρίνεται μ' αυτή του παρελθόντος; Η ευημερία που υπάρχει, παρ' όλες τις γκρίνιες, ας το παραδέχτούμε, ευημερούμε, δεν είναι πρόοδος; Το ότι δεν ξέρουμε να το χαρούμε, βέβαια είναι άλλο θέμα, γιατί και το να χαιρέσαι αυτά που έχεις

είναι μια άλλη Τέχνη. Η Τέχνη της Ζωής!

Σ' αυτή την γνώση της Τέχνης της Ζωής πως οδήγηθήκατε;

Είχα την ευτυχία, την καλή μοίρα να με κατευθύνουν από την αρχή, άνθρωποι του επαγγέλματος, όπως η Ελένη Βλάχου, ο Τάκης Λαμπριάς, ο Νάσος Δετζώρτζης... Αλλά μαζί μ' αυτά υπάρχουν και οι μικρότητες, η κακία, η καθημερινότητα και εκεί είμαι γκρινιάρης και γρουσουζής, αλλά ποιον μπορεί να ενδιαφέρουν αυτά...

Τι ρόλο έχει παίζει ο Χατζιδάκις;

Ο Χατζιδάκις για μένα είναι ο πνευματικός μου πατέρας. Πώς και γιατί δεν ξέρω, μα είναι. Τον γνώρισα κοντά στα 30 μου. Δεν ήμουν έφηβος, νέος...Μάλιστα τον γνώρισα επαγγελματικά. Πόσο πρέπει να ήμουν...18—19 ετών όταν πρωτάκουσα τη μουσική του. Από τότε πήκε στις φλέβες μου. Πρώτα η μουσική του, οι στίχοι του και μετά η στάση ζωής του, ο δημόσιος λόγος του, που παρακολουθούσα από τις εφημερίδες ή τα περιοδικά. Από τον Χατζιδάκι έμαθα τον Τσαρούχη, τον Ελύτη, τον Γκάτσο...και πόσα άλλα... Ναι. Πνευματικός μου πατέρας! Εν αγνοία του βέβαια...

Κοινότητα η επόμενη ερώτηση, μα αναπόφευκτη. Μετά απ' αυτούς ποιοι;

Ναι λίγο κοινότυπο το ερώτημα, αλλά όντως ποιοι; Μένουν αναντικατάστατοι, αλλά πιστεύω ότι κάτι άλλο πρέπει να συμβαίνει. Κοιτάξτε, συμβαίνει στις εποχές, στην Ιστορία, τόσο μεγάλο βεληνεκούς προσωπικότητες, δεν είναι εύκολο —δεν γεννιέται ο ένας κατόπι του άλλου— να εμφανίζονται συνεχώς.

Είμαστε μικρός λαός εξ άλλου...Γι' αυτό και με τον αθλητισμό απορώ και λέω «μπράβο». Τόσο σύντομα, τόσες πολλές επιτυχίες. Μπορεί να συντρέχουν, φοβάμαι ή νομίζω, ας μην το χρωματίσω, κοινωνικοί λόγοι, κοινωνικοπολιτικής υφής λόγοι.

Είμαστε αλλού. Σε άλλη φάση. Έχουμε διασπαστεί. Αυτός ο περίφημος ιστός, νομίζω ότι παίζει πολύ μεγάλο ρόλο. Και στο τραγούδι και στην τέχνη και στα

γράμματα και στην πολιτική. Είμαστε πολυδισπασμένοι. Τότε είμαστε πιο συλλογικοί, μια ομάδα ανθρώπων, που βλέπαμε όποιον έβγαίνει. Τώρα ...

Μέχρι πρόσφατα στο τραγούδι, άκουγα πολύ ωραία πράγματα, και άκουγα τους γύρω μου να λένε: φρίκη! Μην λέω και ονόματα και παρεξηγηθώ... Υπάρχουν αξιόλογοι και τώρα (όχι του ύψους του Χατζιδάκι) αλλά δεν τους θέλει η εποχή, όπως και πολλά άλλα δεν θέλει η εποχή, δεν τους δείχνει. Πάρτε παράδειγμα τα ΜΜΕ, πού προστρέχουν συνεχώς; Σε τρεις μετρημένους.

Κι εσείς, όμως, δεν θα δεχθείτε να «βγείτε», αν σας καλέσουν. Θα το σκεφθείτε, θα το βασανίσετε πάρα πολύ.

Εξαρτάται. Μην το λέτε. Εδώ τώρα τι κάνω; Αλλά δεν θέλω να κατονομάσω, βαρέθηκα, βαρεθήκαμε όλοι τα ίδια πρόσωπα. Ακόμα κι ο φίλος μου ο Αλέξης Κωστάλας... Μα δεν υπάρχουν άλλοι άνθρωποι, με γνώση, με ωραίες φωνές;

Γι' αυτό και από την στήλη (Σ.Σ. εννοεί το «υποβολείο» στην «Καθημερινή») βγαίνω και κατονομάζω. Υπάρχει αμάθεια, βαριεστημάρα, τάση για ευκολία σ' αυτούς που κινούν εκπομπές και σου λέει: ποιον για θέατρο; Α! τον Γεωργουσόπουλο... Ψάξτε βρε άνθρωποι και βρείτε κι άλλους αξιόλογους, να ακουστεί μια φρέσκια φωνή, μια φρέσκια ιδέα... μα τόσο απαιδευσιά πια;

Έτσι κατεβαίνει το επίπεδο, αμβλύνεται το κριτήριο...

Συμφωνώ! Θα πα κάτι και κινδυνεύω να παρεξηγηθώ... Οι καλλιτέχνες ξεχνούν πολύ εύκολα τα καλά. Όταν, όμως, έχεις κάποια χρόνια στη δουλειά μπορείς και επιλέγεις. Μια φορά, όμως, να πεις κάτι με κριτικό πνεύμα, να αναρωτηθείς βρε αδερφέ, αμέσως αρχίζουν... «Ο σεβής, ο έτσι, ο αλλιώς, που δεν μπορεί να γράψει ούτε ένα βιβλίο...». Και γιατί να έχω γράψει βιβλία; Άλλη είναι η δουλειά μου. Δημοσιογράφος είμαι. Άλλη φιλοδοξία από το να κάνω σωστά την δουλειά μου δεν έχω!

Στα γραπτά σας υπάρχει διάχυτη, τρυφερότητα, φρο-

ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΓΓΕΛΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

ντίδα, ενδιαφέρον για την Πάτρα...

Όπου γίνεται καλή προσπάθεια, όπως στη Πάτρα, συγκινούμαι. Έχω μερικούς καλούς φίλους, οι οποίοι έφυγαν παιδιά μεν, αλλά αγαπούν τη γενέθλιο πόλη τους και μου μετέδωσαν τη ογάπη τους. Εκτιμώ πολύ τις προσπάθειες του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ υπό την εποχή της Μάγισσας Λυμπεροπούλου. Έχω περάσει μερικές καλές στιγμές στην πόλη, μ' αρέσει, αλλά δεν την συμπαθώ περισσότερο ή λιγότερο από άλλα σημεία...

Ξέρετε, υπάρχει μια διάχυτη αίσθηση, εντύπωση, ότι την Πάτρα την πολεμάνε, την υποσκάπτουν, είναι το αποαίδι...

Ε, και; Και η Θεσσαλονίκη το έχει αυτό. Πιστεύει ότι την πολεμάει η Αθήνα. Οι πόλεις, για κάποιο σκοτονόητο λόγο το 'χουν αυτό με το κέντρο, και όχι μόνον. Το βέβαιο είναι ότι πολλές πόλεις στην Ελλάδα είναι ποραμελημένες.

Πολλά είναι ποραμελημένο στην Ελλάδα, αλλά όχι από σκοπιμότητα, βάσει ενός σχεδίου... Εδώ δεν υπάρχει σχέδιο για άλλα κι άλλο, θα υπάρχει για κάτι τέτοιο που απαιτεί και εγρήγορον και νου; Η Πάτρα, για μένα, έχει αυτάρκεια κι αρχοντιά. Σε αντίθεση με την Θεσσαλονίκη δεν γκρινιάζει μίζερο, και μ' αρέσει αυτό. Δεν βλέπω κάποιο σύμπλεγμα. Ίσως εσείς που ζείτε από μέσα τα πράγματα

και τ' ακούτε συνεχώς... Αλλά προς το έξω η Πάτρα δεν εμφανίζεται συμπλεγμοτική.

Έχω στο νου μου μια πόλη που θα μπορούσε να είναι πιο φροντισμένη, θ' άξιζε να έχει μεγαλύτερο μερίδιο προσοχής από την κεντρική εξουσία, να βοηθηθεί οικονομικά περισσότερο για να αναπτυχθεί... Μ' αρέσει η γεωγραφική γωνιά που βρίσκεται, μ' αρέσει η διαδρομή μέχρι να φτάσεις σ' αυτή... Μ' αρέσει, είναι ζεστή πόλη.

Αυτά που γνωρίζετε μέχρι τώρα για την Πολιτιστική, πού σας οδηγούν;

Νομίζω ότι είναι μια χοροκτηριστική ελληνική κοτάσσοση οκνάος, αφροντισιάς, ανεμελιάς. Ε, δεν έπρεπε. Έπρεπε να 'ναι πιο σωστά οργανωμένη, τώρα λέω κι εγώ το κοινότητα... Αργά άρχισαν να κινούνται, πάλι την τελευταία στιγμή, πάλι με λιγότερο λεφτά...

Ελπίζω το πρόγραμμα των εκδηλώσεων να γίνει μια γόνιμη μαγιά, πυρήνος γόνιμων πραγμάτων. Ελπίζω, ο Οργανισμός της Πολιτιστικής να μην αποδειχθεί ένα ακόμη χοροκτηριστικό ελληνικό δημόσιο καθίδρυμα.

Όμως το έργο πάνε για το '08 - '09, κι ον θα γίνουν...Κλασικό ελληνικό φαινόμενο... Έχετε καμιά αμφιβολία;

Επειδή έχετε παρακολουθήσει την επομένη μέρα της Θεσσαλονίκης, ποια πιστεύετε ότι θα είναι η επομένη μέρα της Πάτρας;

Η Θεσσαλονίκη δεν είχε καμιά άλλη επομένη μέρα, εκτός από το ότι οπόκτησε πολύ ωραία κτήριο, αυτό που έχουμε συνθήσει να αποκαλούμε υποδομή. Έφτιαξαν πιο πολλά απ' όσο χρειάζοντον για να καλύψουν ποιες ανάγκες άραγε; Αυτόν τον κίνδυνο μην ονπουκείτε, δεν τον διατρέχετε στην Πάτρα... Δεν θα σας κατηγορήσει κανείς για οβδηριτισμό. Κι είναι κρίμα που δεν πίσετπκε κανείς για δημιουργία κάποιων έργων.

Τι άλλο φοβάστε την επόμενη μέρα;

Να 'χει περάσει κι αυτή η ημέρο χωρίς να έχει αφήσει κάτι... Ένα θεσμό, ένα ωραίο κτίσμα, αντάξιο της ποράδοσης της Πάτρας, για να καταστήσει την πόλη πόλο και πομπό ζεοτοσιάς πνευματικής.

Πιστεύετε ότι τα ΜΜΕ έχουν συμβάλει στη σωστή ποροουσίαση της πόλης, της προσπάθειας της πόλης για το 2006;

Το ΜΜΕ να βοηθήσουν; Πότε επικούρησον τον πολιτισμό για να το κάνουν τώρα; Αν' ότι ξέρω, μόνο η «Κ», πριν από δύο περίπου χρόνια, και δεν ευλογώ το γένια μας, σοκολήθηκε με κυριακάτικο σαλόνη, με την Πολιτιστική.

Πέραν τούτου, παρότι έχει όπλωθεί ως το «εθνικό στοίχημα» μετά τους Ολυμπιακούς, το απόλυτο τίποτα! Να υπενθυμίσουμε εδώ ότι οι σημερινοί κρατούντες ήσαν πολύ φρέσκοι τότε και είχαν χρόνο να σοκοληθούν...

Ατυχώς ο Τύπος σε ό,τι αφορά στον πολιτισμό ή σε θέματα που άπτονται του πολιτισμού, όπως και στο άλλο ουστυχώς, πρέπει να έχουν οσημύ σκανάλο, για να σοκοληθεί.

Όσο δε περνούν το χρόνο, ακόμα και έντυπο το οποίο παραδοσιακά είχαν ακόμα και ιστορικές σελίδες πολιτισμού, φθίνουν και τείνουν σ' αυτό που τελευταίο έχει επιβληθεί ως life-style ή του «αφρού», το ονομάτσια, κάποτε της «πίπας»... Εφημερίδες που είχαν πολιτιστικές σελίδες βαρβάτες, ξεθυμοίνον...Πόσες έμεινον; Μια - δύο - τρεις;

Τι βλέπετε να έρχεται;

Προς το παρόν έχει έρθει αυτό που με λύσσα προσπάθησαν από τη δεκαετία του '80, μερικά έντυπο φιλοσοφίας tabloid και μετά ήρθε και το πνεύμα των τηλεοπτικών σταθμών, της «ελεύθερης» ροδιστηλοψίας, που απόκαμαν το πράγμα. Δυστυχώς πρέπει να πω ότι αντί να αντιταχθούν, εντόχθηκον το έντυπο, στην

«Υπάρχει αμάθεια, βαριεστημάρα σ' αυτούς που κινούν εκπομπές... Σου λέει: ποιον για θέατρο; Α! τον Γεωργουσόπουλο...»

οντίληψη της τηλεόροσης και «φάγον το μούτρα τους» και το τρώνε.

Βλέπουμε ότι ο Τύπος πέφτει συνεχώς, κυκλοφοριακά. Πρόσφατο δε, μια πολύ σοβαρή εφημερίδα, το «Βήμο», αντί να το πάρει το μήνυμα, και να δει ότι ο Τύπος πρέπει να στραφεί στην εμπάθυνση πάνω στο γεγονός στην ανάλυση και το σχολιασμό, να βοηθήσει τον πολίτη να προχωρήσει πέρα από την ξηρή πληροφορία, σοβαρά και αντικειμενικά, το γυρνάει σε «τηλεγράφημα». Το «Βήμα» μείωσε τις σελίδες του και το κείμενό του, έχει κάνει περιλήψεις των ειδήσεων και νομίζει —διάβασα μάλιστα και το άρθρο του αγοππού κυρίου Ψυχάρη— ότι αυτός είναι ο καινούργιος τρόπος.

Αν αυτός είναι ο καινούργιος τρόπος, δηλαδή ο τρόπος των τίτλων των ειδήσεων του ραδιοφώνου και των τηλεοπτικών καλύψεων έτσι στο βιαστικά, -τότε ποιος είναι ο ρόλος του Τύπου; Έχω τη εντύπωση ότι συνεχίζεται άμα και εντείνεται το ότι βάζουμε τα χέρια μας και βγάζουμε το μάτια μας...

Χωρίς δε την παραμικρή αμφιβολία, ο πολιτισμός είναι ο πρώτος που πλήττεται.

Το Μέγαρο Μουσικής πιστεύετε ότι παράγει πολιτισμό;

Το Μέγαρο επιτελεί, δεν ξέρω σε ποιο βαθμό, ένα εκπαιδευτικό ρόλο. Δεν είναι παραγωγός

«Η Πολιτιστική είναι μια χαρακτηριστική ελληνική κατάσταση ακηδίας, αφροντισιάς, ανεμελιάς...»

πολιτισμού, πρωτογενών καλλιτεχνικών γεγονότων, αλλά είναι ένας παρουσιαστής. Ένας πυρήνας ο οποίος εκπαιδεύει το κοινό. Αυτό δεν μπορούμε ούτε να το αγνοήσουμε, ούτε να το αρνηθούμε. Έχουμε ακούσει και έχουμε δει ωραία πράγματα. Ο καθένας μας μπορεί να έχει άποψη για το πώς γίνονται ή θα έπρεπε να γίνονται τα πράγματα. Πάντα από το καλό υπάρχει το καλύτερο. Και όσον αφορά στο αίτημα των Ελλήνων καλλιτεχνών, για περισσότερη παρουσία και συμμετοχή στο πρόγραμμα και δημιουργικά και παρουσιαστικά, ουσιαστικά δηλαδή, μπορεί να έχει ως ένα σημείο βάση. Αλλά επ' ουδενί δεν μπορεί ν' αρνηθεί κάποιος το λιθαράκι του Μεγάρου. Αλίμονο!

Συνελόντι ειπείν, η γνώμη μου για το Μέγαρο είναι θετική. Δεν μου αρέσουν ορισμένα πράγματα τα οποία

φωνικές ορχήστρες, τα ωδεία κ.λπ.

Δεν τους απασχολούν, δεν τους ενδιαφέρουν, τα έχουν γραμμένα, πως το λένε. Και αυτό τη στιγμή που από την άλλη εκδηλώνουν πάντα «αμέριστο» και γαλαντόμο «ενδιαφέρον» για το Μέγαρο Μουσικής —τη συμπλήρωση των εγκαταστάσεων του, την επέκταση των λειτουργιών του, τη στήριξη των εκδηλώσεών του. Δηλαδή, δύο μέτρα και δύο σταθμά. Μια στάση που δεν μπορεί να κατανοήσει κανείς ή να την ερμηνεύσει διαφορετικά πέρα από τη «φως φανάρι» ερμηνεία...

Ποιο είναι το βασικό πρόβλημα του υπουργείου Πολιτισμού; Συνήθως τα πυρά πέφτουν στον Πέτρο Τατούλη...

Προσωπικά δεν νομίζω ότι αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα ο κ. Τατούλης. Το πρόβλημα στο ΥΠΠΟ είναι η

«Τα ΜΜΕ να βοηθήσουν; Πότε επικούρησαν τον πολιτισμό για να το κάνουν τώρα;»

γίνονται, αλλά ουδείς μπορεί να αρνηθεί ότι χωρίς Λαμνράκη δεν θα υπήρχε Μέγαρο και το σπουδαιότερο, δεν θα υπήρχε εύρυθμη λειτουργία του Μεγάρου. Ουδείς αναντικατάστατος, βέβαια, αλλά υπάρχει ένας οργανισμός σωστά δομημένος με σωστή λειτουργία, αποδοτικός και γόνιμος, πολύτιμος για τη μουσική ζωή στη χώρα μας.

Οι δικές μου ενστάσεις άλλες είναι, αλλού κατευθύνονται. Προς την Πολιτεία. Προς τις εκάστοτε κυβερνήσεις και ειδικότερα την εκάστοτε ηγεσία του υπουργείου Πολιτισμού.

Παράδειγμα μιας τέτοιας ένστασης:

Η περίπτωση της Λυρικής Σκηνής. Η κραυγάζουσα αδιαφορία των κυβερνήσεών μας για τη μοναδική όπερα της Ελλάδας, που φτάνει ως και τα όρια της απρόκλητης περιφρόνησης. Και γενικότερα η στάση τους απέναντι στους κρατικούς καλλιτεχνικούς οργανισμούς, ιδίως της μουσικής, δηλαδή τη Λυρική, τις συμ-

απουσία -παρουσία του ηρωθπουργού-ουπουργού πολιτισμού. Διότι η απουσία του μπλοκάρει και παραλύει κάθε δυνατότητα λειτουργίας. Υπάρχει, τουλάχιστον μια τριαρχία, τρεις αυτόνομοι πόλοι, μη συνεργαζόμενοι —ας αγνοήσουμε τις οργιάζουσες φήμες ότι είναι στα μαχαίρια— και το ζήτημα είναι ότι δεν λειτουργεί σωστά το σύστημα και δεν βλέπουμε κανένα έργο. Η μόνη δραστηριότητα ήταν στη σύνταξη του νομοσχεδίου για τις 10 περιφέρειες, το οποίο μάλλον αποσύρεται.

Ατυχώς σε αυτό που δεν κοστίζει σε χρήμα και μιλά για την στοργή που θα μπορούσε να επιδείξει το υπουργείο προς πολιτιστικούς οργανισμούς (κρατικούς και ιδιωτικούς και όλοι ξέρουμε ποιοι είναι), που εργάζονται σοβαρά, υπάρχουν αγκυλώσεις και προβλήματα.

Έργο δεν βλέπουμε. Ακόμη και εργασία ρουτίνας δεν διεκπεραιώνεται. Και δεν καταλαβαίνω το γιατί. Εσείς;

θέατρο
πολιτεία fm 89.1
δεξιώσεις
εκθέσεις
συνέδρια
σεμινάρια
γάμοι
βαπτίσεις
εστιατόρια
χοροί
πάρτυ
πολυεκδηλώσεις
συναυλίες
ζωγραφική
ομιλίες
παραστάσεις
forums
ημερίδες
εταιρικές παρουσιάσεις
αίθουσες rviné
παραδοσιακό καφενείο
αίθουσες πολλαπλών χρήσεων
panels
διερμηνείες
προωθητικές ενέργειες
συνεντεύξεις τύπου
εκδηλώσεις
παιδικά πάρτυ
διοργανώσεις κάθε είδους

**Ό,τι κι αν έχεις φανταστεί
κι ακόμη περισσότερα...**

Σε μια Πολιτεία!

Κάθετη μονάδα, μία στάση, 10 στρέμματα, 25 διαφορετικοί χώροι, αμέτρητες χρήσεις ...

Αντζουλάτος

Ακτή Δυμαίων 84, τηλ. 2610 342200

«ΔΕΝ ΘΑ ΑΦΗΣΟΥΜΕ ΝΑ ΠΕΡΑΣΕΙ Ο ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ!»

Από την υλοποίηση Πολιτιστικού Προγράμματος «Ρατσισμός
στη σχολική ηλικία» από μαθητές του 41ου Δημ. Σχολείου Πάτρας

Των Δρ. Δημήτρη Κοτσιρή⁽¹⁾ και Βασιίλη Λάνιου⁽²⁾

Ο ρατσισμός συνίσταται στην πεποίθηση ότι ορισμένα άτομα είναι ανώτερα από άλλα λόγω ότι ανήκουν σε μια ιδιαίτερη φυλή. Οι ρατσιστές ορίζουν την φυλή σαν μια ομάδα ατόμων που έχουν την ίδια καταγωγή. Οι φυλές διαφοροποιούνται βάσει σωματικών κυρίως χαρακτηριστικών όπως, το χρώμα του δέρματος, η όψη των μαλλιών. Στην πραγματικότητα όμως δεν υπάρχει καμία σαφής και λογική διαφορά στις διακρίσεις που προσπαθούν να προβληθούν από τους ρατσιστές. Οι πρόσφατες έρευνες αποδεικνύουν ότι η φυλή είναι μια έννοια πλαστή, δίχως καμία βιολογική θεμελίωση.

Σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές διατάξεις, είναι θεμελιώδες δικαίωμα κάθε ατόμου να ζει χωρίς διακρίσεις ή παρενόχληση λόγω φυλής, χρώματος, θρησκείας ή εθνοτικής ή εθνικής καταγωγής. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να οικοδομηθεί σε μια κοινωνία που αποδίδει αξία στη διαφορά και η οποία αντιπροσωπεύει τις ανάγκες και αντανακλά τα ενδιαφέροντα και τις αξίες όλων των πολιτών της ανεξάρτητα από την εθνοτική, θρησκευτική, εθνική ή πολιτιστική τους ιδιότητα.

Με ερέθισμα τους πιο πάνω προβληματισμούς, και στηριζόμενοι στο γεγονός ότι ένα από τα σύγχρονα προβλήματα της Ελληνικής κοινωνίας / οικογένειας είναι η εισροή πολλών μεταναστών, μετακινούμενων πληθυσμών και αλλοδαπών στη χώρα μας, προσπαθήσαμε να αγγίξουμε το πρόβλημα στη βάση του, υλοποιώντας ένα Πολιτιστικό Πρόγραμμα για την ξενοφοβία και το ρατσισμό με μαθητές της Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης του 41ου Δημοτικού σχολείου Πάτρας.

Σκοπός του Προγράμματος

Σκοπός του προγράμματος ήταν να διερευνηθεί κατά πόσο οι ξένοι οι οποίοι ζουν μόνιμα στην Ελλάδα, κυρίως Αλβανοί, έχουν «απορροφηθεί» και αξιοποιηθεί από την Ελληνική κοινωνία, αλλά κυρίως να δούμε τη θέση που έχουν αυτοί οι άνθρωποι στην συνείδηση των παιδιών, τα οποία τις περισσότερες φορές είναι ο καθρέπτης των γονιών τους και του προσκείμενου συγγενικού περιβάλλοντος.

Ακόμα θέλουμε να διευκρινίσουμε αν τελικά στις οκέψεις των παιδιών είχε διαχωριστεί η έννοια του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας, γιατί μεγάλος αριθμός των ατόμων που δηλώνουν ρατσιστές είναι στην πραγματικότητα ξενόφοβοι.

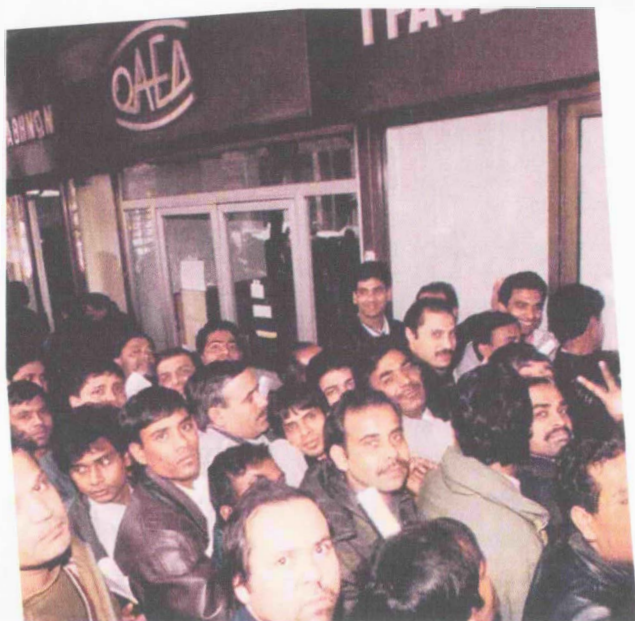

Υλοποίηση του Προγράμματος

Στην αρχή (α΄ στάδιο) δόθηκε στους μαθητές ένα ερωτηματολόγιο και τους ζητήθηκε να το συμπληρώσουν στη διάρκεια μια σχολικής μέρας. Οι ερωτήσεις ήταν απλές και με αυτές θέλαμε να διερευνήσουμε την άποψη των μικρών μαθητών για τους «ξένους» που ζουν και εργάζονται στην πόλη μας. Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες από αυτές: Σας ενοχλεί το γεγονός ότι στην Ελλάδα έχουν έρθει τα τελευταία χρόνια πολλοί αλλοδαποί: Τι σκέφτεστε όταν ακούτε τη λέξη Αλβανός; Πιστεύετε ότι δημιουργούν προβλήματα στην Ελλάδα και στους Έλληνες οι ξένοι; Θα εμπιστευόσουν κάποιον που είναι διαφορετικός από σένα, έναν ξένο; Το σχολείο σε βοηθάει να διαμορφώσεις σωστή άποψη για τον πολιτισμό των άλλων λαών; Πιστεύεις ότι τα ΜΜΕ παρουσιάζουν αντικειμενικά τα θέματα των αλλοδαπών; κ.τ.λ...

Στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου τα παιδιά δεν δέχθηκαν καμία άμεση επιρροή από εμάς, και αφέθηκαν ελεύθερα να εκφράσουν τη γνώμη τους.

Στην συνέχεια (β΄ στάδιο) έγινε ενημέρωση και ευαισθητοποίηση από την πλευρά μας μέσω διαλέξεων, συζητήσεων και προβολών. Μετά μαζί με τα παιδιά αναλάβαμε δράση. Επισκεφτήκαμε οργανισμούς, πήραμε συνεντεύξεις από «ξένους», επισκεφτήκαμε σπίτια αλλοδαπών και μιλήσαμε μαζί τους, βγάλαμε αντιρατσιστικά συνθήματα και τα βάλαμε στο σχολείο μας, ζωγραφίσαμε, αυζητήσαμε τρόπους συνεργασίας και στήριξης των ξένων μαθητών τόσο μέσα στο σχολείο μας όσο και έξω από αυτό, γράψαμε ποιήματα, ιστορίες και κόμικς. Καλέσαμε «ξένους» στην τάξη μας και μας μίλησαν για την πατρίδα τους, για τα ήθη και έθιμα του τόπου τους, για τον πολιτισμό τους. Μας μίλησαν για τις γιορτές τους και τα παιχνίδια τους και είδαμε ότι κάνουμε όλοι τα ίδια πράγματα, ότι έχουμε όλοι τις ίδιες ανάγκες. Παρακολουθήσαμε ταινίες video σχετικά με τη ζωή των προσφύγων, των μεταναστών και το ρατσισμό που αντιμετώπισαν από τους ντόπιους κάθε χώρας. Προσπαθήσαμε με το μάθημα της Ολυμπιακής Παιδείας να συνδέσουμε το ρατσισμό

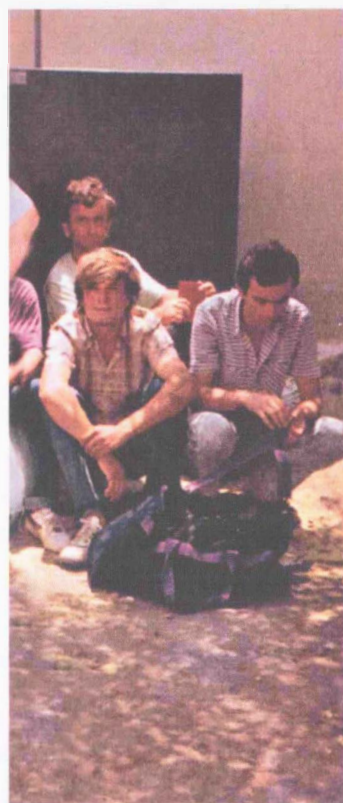
με τους Ολυμπιακούς αγώνες και τον αθλητισμό γενικότερα, για να έχουν τα παιδιά παραδείγματα πιο κοντά προσκείμενα σε αυτά

Στη συνέχεια(γ' στάδιο) επανολήφθηκε η διαδικασία του ερωτηματολογίου, για να δούμε κατά πόσο είχε επιρροή, στην άποψη και την συμπεριφορά των παιδιών, η ενημέρωση, η εργασία μέσα στην τάξη και οι δραστηριότητες που έκαναν τα ίδια τα παιδιά.

Όλη αυτή η διαδικασία πραγματοποιήθηκε σε διάστημα πέντε μηνών και συμμετείχαν περίπου τριάντα μαθητές. Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος το πήραμε από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ ή το έφεραν οι ίδιοι οι μαθητές.

Αποτελέσματα

Αναλύοντας το πρώτο ερωτηματολόγιο, που απαντήθηκε από τους μαθητές, μπορούμε πολύ εύκολα να διακρίνουμε ότι υπάρχει μια έντονη προκατάληψη για τους αλλοδαπούς και κυρίως για τους Αλβανούς μετανάστες, παρά το γεγονός ότι μέσα στο σχολείο υπάρχουν μαθητές από την Αλβανία. Όσα από τα παιδιά εκδηλώνουν τάσεις ρατσισμού, διαφαίνεται πολύ εύκολα ότι είναι άμεσο επηρεασμένα από το οικογενειακό τους περιβάλλον. Μέσα από τις απαντήσεις τους, διαφαίνεται μία ανασφάλεια επαγγελματική (μιλούν για ανεργία) και εκδηλώνουν μια τάση αμφισβήτησης των θεσμών και των νόμων του κρά-

τους, γεγονός που υποδηλώνει ότι είναι πολύ επηρεασμένα από τα άμεσα σε αυτά προσκείμενα πρόσωπα.

Όσον αφορά στο δεύτερο σκέλος της έρευνας, τη διαφοροποίηση στην σκέψη και τη συμπεριφορά των παιδιών της έννοιας του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, πολύ εύκολα μπορούμε να δούμε μέσα από τις απαντήσεις των παιδιών, ένα έντονο φόβο και μια προκατάληψη έναντι των αλλοδαπών. Αυτά τα συναισθήματα δεν υπάρχουν για τους αλλοδαπούς συμμαθητές τους. Εδώ βλέπουμε μέσα από τις απαντήσεις τους, πόσο επηρεασμένα είναι από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με τη μεγατο-

ποίηση όλων των αξιοποίητων πράξεων και την έντονη παραπληροφόρηση από την τηλεόραση κυρίως και τα έντυπα λιγότερο.

Τα αποτελέσματα, μετά και από αυτό το δεύτερο σκέλος της εργασίας, μπορούμε να πούμε ότι ήταν ενθαρρυντικά, βλέποντας τουλάχιστον το 30% των μαθητών να διαφοροποιούν τις απόψεις τους σε σχέση με τις προηγούμενες απαντήσεις που είχαν δώσει, γεγονός που μας κάνει να πιστεύουμε ότι το σχολείο σήμερα μπορεί και πρέπει να αντιμετωπίσει εποικοδομητικά τη διαφορετικότητα των παιδιών.

Συμπεράσματα

Συνοπτικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι υπάρχει ένα έντονο στοιχείο ρατσιστικής συμπεριφοράς εκ μέρους των μαθητών που έλαβαν μέρος στην έρευνα, αλλά διαφαίνεται ότι είναι άμεσα επηρεασμένοι από εξωγενείς παράγοντες (οικογένεια, μέσα μαζικής ενημέρωσης). Στις ειδήσεις δεν μιλούν ποτέ για τους ξένους, παρά μόνο όταν υπάρχει πρόβλημα. Με την επανάληψη τέτοιων ειδήσεων περνά στους μαθητές το μήνυμα: ξένος άρα πρόβλημα.

Τελειώνοντας τις δραστηριότητές τους τα παιδιά, μετά από πέντε μήνες έβγαλαν ένα μήνυμα.

«Δεν θα αφήσουμε να περάσει ο ρατσισμός. Αυτό είναι το μήνυμά μας. Αυτό είναι το μήνυμα που όλος ο κόσμος πρέπει να ακούσει. Είμαστε όλοι πολίτες αυτού του κόσμου. Είμαστε όλοι άνθρωποι του ίδιου Θεού, είτε αυτός λέγεται Χριστός, Βούδας ή Αλλάχ. Μπορεί να διαφέρουμε στο χρώμα ή στη γλώσσα, αλλά έχουμε τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες ανάγκες. Είμαστε όλοι διαφορετικοί και όλοι ίσοι».

Τα παιδιά, με μία εκτενή ευαισθητοποίησή τους από παράγοντες, όπως είναι το σχολείο, το παιχνίδι και η τηλεόραση, μπορούν πολύ εύκολα να διαφοροποιήσουν τις απόψεις τους όχι μόνο για ρατσιστικές συμπεριφορές, αλλά και για άλλα θέματα τα οποία μπορεί να έχουν άμεση επίδραση στη συμπεριφορά και τη σκέψη τους.

(1) Καθηγητής Φυσικής Αγωγής

(2) Υπεύθυνος Πολιτιστικών Θεμάτων Α/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας

Πόλεμος για ένα σήμα

Μια απίστευτη ιστορία ηλεκτρονικής ανταλλαγής απόψεων στο Πανεπιστήμιο Πατρών σχετικά με το σήμα του Ιδρύματος και τον Άγιο Ανδρέα

Μια απίστευτη διαμάχη μέσω Ίντερνετ, εκτυλίχθηκε πριν λίγες μέρες ανάμεσα σε φοιτητές, καθηγητές και εργαζόμενους του Πανεπιστημίου Πατρών. Αντικείμενο η εξάρτηση του Πανεπιστημίου από την Εκκλησία και συγκεκριμένα η ύπαρξη Ιερού Ναού, αλλά και το σήμα του Ιδρύματος που δεν είναι άλλο από το Σταυρό με τον Άγιο Ανδρέα. Ο διάλογος έγινε μέσα από το φόρουμ «announces» που αποτελεί την ηλεκτρονική διεύθυνση, στην οποία τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας στέλλουν email, με στόχο την αυτόματη μαζική ενημέρωση όλων των υπόλοιπων

Όλα ξεκίνησαν με ένα μήνυμα της Επιτροπής του Πανεπιστημιακού Ιερού Ναού των Τριών Ιεραρχών στις 14 Δεκεμβρίου που καλούσε τους καθηγητές, φοιτητές και εργαζόμενους στο Πανεπιστήμιο να συμβάλουν οικονομικά στην αγοράγηση του Ναού, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «ο Πανεπιστημιακός Ιερός Ναός που αποτελεί κόσμημα βυζαντινής αρχιτεκτονικής για την Πανεπιστημιούπολη ευρίσκεται τώρα στο στάδιο της αγοράγησης. Η ολοκλήρωση του έργου αυτού από τον άριστο αγοράγο της πόλης μας Γιάννη Φωτεινόπουλο θα καταστήσει το Ναό αξιόλογο έργο τέχνης που θα το καμαρώνουμε και εμείς αλλά και οι επόμενες γενεές που θα μας διαδέχθούν...».

Η πρώτη αντίδραση στο συγκεκριμένο μήνυμα ήρθε από αυτούς που δήλωσαν ότι δεν επιθυμούν να ενημερώνονται για θέματα του Ναού, λέγοντας ότι δεν θεωρούν ότι αυτό ενδιαφέρει όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα παρά μόνο τους πιστούς του συγκεκριμένου δόγματος και γι' αυτό δεν πρέπει τα μηνύματα του Ναού να «ενοχλούν» όλους τους υπόλοιπους.

Το επόμενο δεκαήμερο (και μέχρι να δώσει τη «λύση» ένας από τους «συνομιλητές» λέγοντας ότι το θέμα έχει λήξει με ψηφοφορίες που έγιναν στο Πανεπιστήμιο πριν λίγα χρόνια, η συζήτηση «ξέφυγε» και μετατοπίστηκε ως προς το αν το Πανε-

«Τα πανεπιστήμια είναι ή οφείλουν να είναι εξ' ορισμού εκκοσμικευμένα (secular) εφόσον θεραπεύουν την αδογματιστή γνώση και έρευνα επομένως θρησκευτικές εκδηλώσεις ή τόποι λατρείας οιαδήποτε δόγματος απάδουν στην ουσία της ακαδημαϊκής δραστηριότητας, χωρίς αυτό βέβαια να επέχει τάση υποτίμησης της θρησκευτικής πεποιθήσεως οιαδήποτε. Πολλώ μάλλον του κυρίαρχου θρησκευτικού φρονήματος εν Ελλάδι. Αλλά η σχετική συζήτηση είναι ανοικτή και αφορά γενικότερα την θέση των θρησκειών στην σημερινή εποχή και την – κατά την γνώμη μου – σταδιακή "απομυθοποίηση" τους...».

«Είμαι απόλυτα σύμφωνος, το λογότυπο του Ιδρύματος είναι τουλάχιστον άσχετο, μακάβριο και απωθητικό για τα δεδομένα ενός σύγχρονου Πανεπιστημίου. Προσωπικά αποφεύγω να το εμφανίζω σε διεθνή έγγραφα και εργασίες», συμφωνεί ένας από τους διδάσκοντες του Ιδρύματος, ενώ κάποιος άλλος βάζει το θέμα σε άλλες βάσεις:

«Συμφωνώ απολύτως, και αναρωτιέμαι αν είναι το Πανεπιστήμιο που πληρώνει τις χιλιάδες ευρώ που ζοδεύονται για να στέλνονται προσκλήσεις σε χιλιάδες ανθρώπους εντός του Πανεπιστημίου από εκπαιδευτικούς ενός δόγματος, τη στιγμή που δεν έχουμε θέρμανση στις αίθουσες για να κάνουμε μάθημα...».

Ο διάλογος είχε πλέον πάρει άλλη μορφή:

«Θεωρώ απαράδεκτο να έχει για σύμβολο ένα Πανεπιστημιακό Ίδρυμα έναν Άγιο. Προτείνω για σύμβολο τον Εωσφόρο που φέρει και φως δηλαδή γνώση», γράφει μία ακαδημαϊκός, ενώ κάποιος άλλος διαβάζουμε:

«Ο ναός αυτός λόγω του μικρού μεγέθους του δεν φτιάχτηκε για να εξυπηρετεί τις θρησκευτικές ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας, αλλά για συμβολικούς λόγους: στο πνεύμα του «Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών-Πανεπιστημιακών». Ο περιορισμένος αριθμός πιστών που κάνουν χρήση αυτού του ναού μπορεί κάλλιστα να εξυπηρετηθεί από παρακείμενους εξωπανεπιστημιακούς ναούς, και ο ναός αυτός να αξιοποιηθεί σαν μουσειακό στοιχείο ή κάτι άλλο. Εξάλλου, η συνέχιση της λειτουργίας του αργά ή γρήγορα θα προκαλέσει δικαιολογημένα αιτήματα ίδρυσης ανάλογων χώρων λατρείας και πιστών άλλων θρησκευτικών δογμάτων, λόγω της αναμενόμενης αύξησης των αλλοδαπών φοιτητών (από Ανατολή, Αφρική κ.ά.).

Εν όψει των πρωτανικών εκλογών, ένα από τα ζητήματα στο οποίο θα πρέπει να πάρουν θέση οι υποψήφιοι θα πρέπει να είναι και η κατάργηση του γνωστού θρησκευτικού συμβόλου στα επίσημα έγγραφα του...», γράφει ένας από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου.

πιστόμιο πρέπει να έχει σχέσεις με τη θρησκεία και —κυρίως— για το αν μπορεί να έχει ως λογότυπο το σταυρό του Άγιου Ανδρέα. Χαρακτηριστικό είναι το παρακάτω απόσπασμα:

Δεν δείχνει θρησκευτική εξάρτηση, συμβαίνει κι αλλού...

Φυσικά υπάρχουν και αυτοί που είτε συμφωνούν με την ύπαρξη του λογότυπου του Πανεπιστημίου, είτε απλώς δεν πιστεύουν ότι αυτό υποδηλώνει κάποια ιδιαίτερη εξάρτηση του Ιδρύματος από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις. «Μήπως μπορείτε να μας ανακοινώσετε ποιες ενέργειες κάνατε προς την Ιερά Μητρόπολη ώστε, από τα —ομολογουμένως ανθηρά— οικονομικά της, να τύχει ενισχύσεως το όλον εγχείρημα, προτού το ποίμνιον αναγκασθεί να επωμισθεί το όλον βάρος;», βάζει το θέμα σε άλλες βάσεις ένας από τους εργαζόμενους.

«Χαίρομαι που υπάρχουν ακόμα Ψυχές που πηγαίνουν ανάποδα στο ρεύμα των καιρών προς το μηδέν.

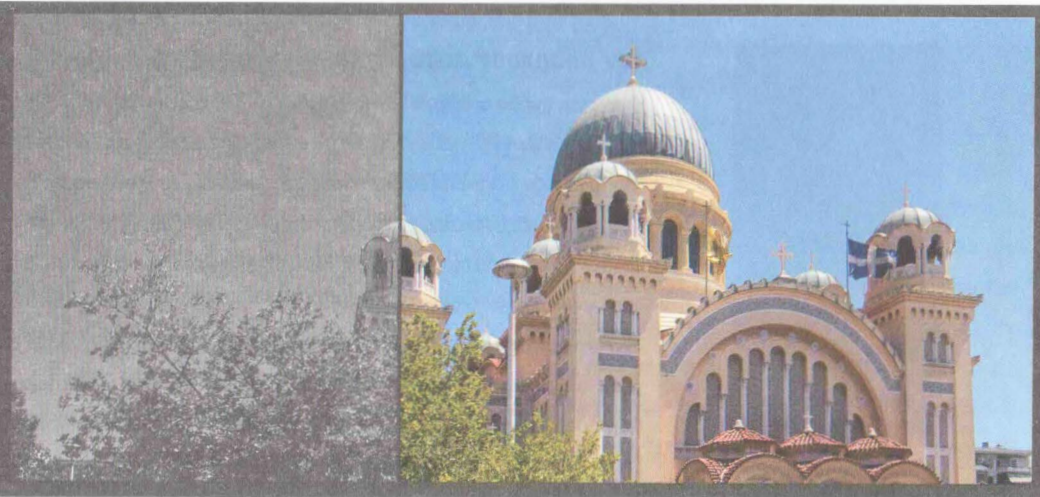
Γιατί τα ζωντανά ψάρια πηγαίνουν αντίστροφα προς το ρεύμα του ποταμού. Δεν νομίζω ότι μπορούμε με μεγάλη ευκολία να ξεχάσουμε τους Αγίους μας και τους ήρωες για τους οποίους ντρέπονται ορισμένοι», γράφει ένας από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, ενώ ένας επίκουρος καθηγητής είναι σαφώς πιο καυστικός αναφέροντας αναγνωρισμένα Πανεπιστήμια όπως αυτά του Κέιμπριτζ, του Λονδίνου ή του Εδιμβούργου που φέρουν στο λογότυπό τους θρησκευτικά σύμβολα:

«Καλό είναι να είμαστε "politically correct" αλλά να μην είμαστε και υπερβολικοί... Δεν πρόκειται για εκκλησιαστικά πανεπιστήμια αλλά για πανεπιστήμια που σέβονται την παράδοση του τόπου τους. Προσωπικά δεν θα ντρέπομουν να φέρω το λογότυπο των πανεπιστημίων αυτών στο επιστολόχαρτο μου. Πόσοι άραγε αλλόθρησκοι ή και άθεοι με καμάρι και υπερηφάνεια δεν έφεραν στο επιστολόχαρτο τους, τη γραβάτα τους ή την καρφίτσα τους το σταυρό του Αγίου Γεωργίου, τον «σταυρό» του Αγίου Ανδρέα, ή τα τρία shells της Παναγίας του Santiago de Compostella των καθολικών...».

Ένας από τους υποψήφιους διδάκτορες τίθεται σαφώς υπέρ της σχέσης ανάμεσα στην Εκκλησία και το ελληνικό κράτος, άρα και τα πανεπιστήμια. Γράφει συγκεκριμένα:

«Δεν κατανοώ το λόγο που μερικοί κινούμενοι στην "περιφέρεια", αποφεύγουν να εισέλθουν στο "κέντρο" και να δηλώσουν ξεκάθαρα, ότι η αντικατάσταση συμβόλων της Ορθοδοξίας σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και σε άλλους φορείς με το πρόσημα της δήθεν εκ-κοσμικεύσεως τους, ο χωρισμός Εκκλησίας Κράτους, όχι μόνο σε δικαιολογικό, αλλά και σε πνευματικό — εθνικό επίπεδο, είναι σημεία των καιρών για τον ΠΛΗΡΗ χωρισμό Εκκλησίας— Έθνους και την καταβαράθρωσή του σε πνευματικό και εθνεγερτικό Μεσαίωνα. Παρόμοιες ενέργειες υποκινούνται και για την απομάκρυνση του συμβόλου του Αγίου Δημητρίου στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τέτοιες ενέργειες υποκινούνται από δήθεν πραγματικά Έλληνες, οι οποίοι συμβουλεύουν ολοταχώς επιστροφή στο παρελθόν και στη λατρεία του Δωδεκάθεου.

Πιστεύω ότι η έναρξη διαλόγου των σχέσεων Εκκλησίας— Κράτους, θα πρέπει να αρχίσει, μέσα από τον οποίο η Εκκλησία θα αναδειχθεί και θα αποδειχθεί, ότι είναι συστατικό κομμάτι του Ελληνικού Έθνους».

Σε περισσότερο ιστορικές βάσεις και λιγότερο σε θρησκευτικές βάζει το θέμα μία λέκτορας:

«Το σήμα κατατεθέν του Πανεπιστημίου, το σύμβολό του με το οποίο είναι αναγνωρίσιμο διεθνώς τυχαίνει να είναι ο Απόστολος Ανδρέας. Και ποιός είναι ο Απόστολος Ανδρέας; Αδιαμφισβήτητα είναι μια προσωπικότητα η οποία πέρασε και μαρτύρησε στην πόλη μας για τα ιδανικά και το όφελος των πολλών . Θα μπορούσε να είναι ο Άρης Βελουχιώτης. Ή ο Λένιν, ή τέλος πάντων κάποια προσωπικότητα που αγωνίστηκε και πλήρωσε με τη ζωή του όχι για ίδιον όφελος, αλλά προς όφελος των συνανθρώπων του (για ιδανικά των πολλών, ενάντια στους λίγους έχοντες και κατέχοντες). Επομένως αξίζει τουλάχιστον το σεβασμό μας. Τώρα, αναφορικά με το αν μοιάζουμε με Ιησουϊτικό ίδρυμα, επιτρέψατέ μου να σας πω, ότι στο εξωτερικό οι άνθρωποι σέβονται την ιστορία τους και τα σύμβολά τους ακόμη και αν αυτά είναι ιστορικά αποδεδειγμένα ότι συνδέονται με την καταπάτηση των δικαιωμάτων ελεύθερης βούλησης και έκφρασης των λαών (βλέπε μεσαιώνας, πύργοι μεσαιωνικών βασιανιστηρίων στο Βέλγιο, κ.λπ.)...».

Νομίζω ότι το Πανεπιστήμιό μας θα πρέπει να έχει καμάρι του ότι έχει ως σύμβολο έναν αγωνιστή και εκπρόσωπο ανθρωπίνων ιδανικών...».

Να καταργήσουμε και τις αργίες!

Το καλύτερο, νομίζουμε, απάντηση (καθαρά με κριτήρια το χιούμορ και την ευστοχία), δόθηκε με το παρακάτω μήνυμα: «Επειδή οι περισσότερες αργίες στο Πανεπιστήμιο σχετίζονται με θρησκευτικές εορτές κι αυτό είναι απαράδεκτο για ένα σύγχρονο, δημοκρατικό και αποδεσμευμένο Πανεπιστήμιο από πάσης φύσης εξαρτήσεις, προτείνω (αφού όλοι μπορούν και το κάνουν) να καταργηθούν όλες αυτές οι αργίες! Ελάτε να κάνουμε αρχή με τις διακοπές των Χριστουγέννων! Είναι απαράδεκτο το Πανεπιστήμιο να κλείνει επειδή κάποιοι είπαν ότι πριν χιλιάδες χρόνια γεννήθηκε κάποιος τύπος σε κάτι σπηλιές! Επίσης μην ξεχνάτε ότι οι ταμπέλες και τα σύμβολα είναι τα μόνα που αλλάζουν εύκολα σε αυτή τη χώρα, γιατί τίποτα πιο ουσιαστικό δεν πρόκειται ν'αλλάξει πραγματικά! Καλά Χριστούγεννα σε όλους!!!»

Δεν υπάρχουν σοβαρότερα προβλήματα;

Μια τρίτη ομάδα απόψεων δεν επιθυμεί το «announces» να γίνεται τόπος ανταλλαγής ιδεολογικών ή θρησκευτικών απόψεων και υποστηρίζουν ότι ένας τέτοιος χώρος πρέπει απλώς να χρησιμοποιείται για αμιγώς ενημερωτικούς σκοπούς, ενώ παράλληλα υποστηρίζουν ότι τα μέλη του Πανεπιστημίου θα έπρεπε να συζητούν σοβαρότερα προβλήματα από το συγκεκριμένο:

«Το announces αποτελεί Μέσο Ενημέρωσης και ΜΟΝΟ και όχι μέσο ανταλλαγής απόψεων και διαζιφισμών. Με αυτή τη λογική θα μπορούσε ο καθένας από εμάς να ανοίξει όποια συζήτηση θέλει, για όποιο ζήτημα τον απασχολεί, από τα Πολιτικά, μέχρι το ταξίδι της Τσούχτρας στον Ειρηνικό Ωκεανό. Σας παρακαλώ το ζήτημα με τους Ναούς και τα εμβλήματα να λήξει εδώ, όχι γιατί δεν το θεωρώ άξιο συζήτησης, αλλά γιατί δεν έχει δικαίωμα κανείς να το συζητά στο announces. Μπορείτε κάλλιστα να ανοίξετε ένα forum και να «σκοτωθείτε» προσπαθώντας ο ένας να πείσει τον άλλον...», αναφέρει κάποιος, ενώ στο ίδιο πνεύμα κινείται και η παρακάτω προτροπή:

«Νομίζω ότι υπάρχουν πολύ σοβαρότερα και επείγοντα θέματα που καίνε την ανώτατη εκπαίδευση και το πανεπιστήμιό μας, από το να συζητάμε ότι θέλουμε να αλλάξουμε το διεθνώς αναγνωρισμένο σύμβολό μας... Τώρα, αν ρωτούσαμε τον ίδιο, δεν νομίζω ότι θα ήθελε να τον χρησιμοποιούμε με αυτά που ακούμε να λέγονται γύρω απ' το αν αξίζει ή όχι να χρησιμοποιείται ως σύμβολο. Δεν νομίζω να ήθελε το Copyright...».

Περάστε κόσμο...

Κρατήσαμε για το τέλος ένα κείμενο, με το οποίο δεν συμφωνούμε σπαράξια, όμως βάζει τα πράγματα στη σωστή τους βάση και μάλιστα με έναν τρόπο που μπορεί να προκαλέσει ενδιαφέρουσες συζητήσεις.

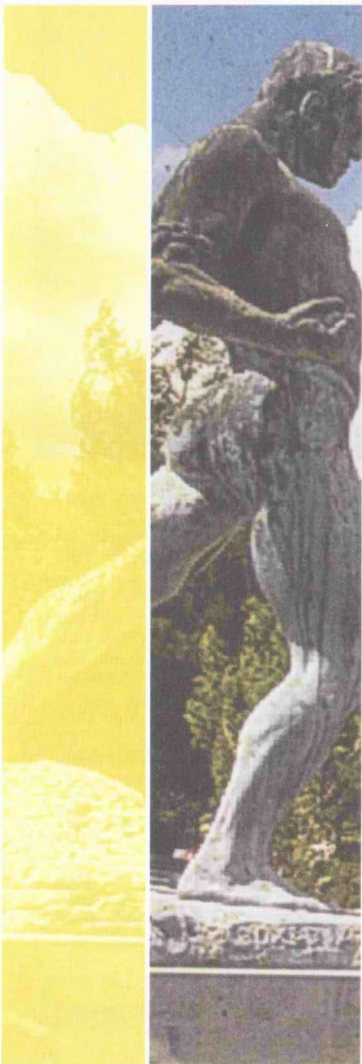
«...Περάστε ελεύθερα, οι πύλες του Πανεπιστημίου μας είναι ανοιχτές για όλους και οπωσδήποτε είναι ανοιχτές για όλους όσους αναζητούν τη γνώση, την αλήθεια, την αρετή... Έχουμε ζοδέψει πακτωλούς χρημάτων για να κατασκευάσουμε και να στελεχώσουμε αυτό το μοναδικό για τον τόπο μας κόσμημα!

Περάστε αλλά μην κοιτάτε παντού τριγύρω, θα σας λέω εγώ πού να στρέψετε το βλέμμα σας... Όχι, όχι... τίποτα το ανησυχητικό αλλά να, ζέρετε... μερικές γωνιές ίσως και να σας προσενηθούν δυσαρέσκεια, τίποτα δεν μπορεί να είναι τέλειο, σωστά; Να, την Εστία ας πούμε θα έλεγα να την παρακάμψουμε και να πάμε να σας ξεναγήσω στην υπερσύγχρονη βιβλιοθήκη μας και μετά στο συνεδριακό μας και μετά... Καλά, καλά.. αφού επιμένετε ας κόψουμε δρόμο λοιπόν περιμετρικά της Εστίας...»

Μα γιατί σταματήσατε; Ορίστε και σας είπα να μην έρθουμε από δω! Ε, ναι λοιπόν σύριγγες. Πέρυσι ήταν λιγότερες πάντως. Κανένα πρόβλημα πάντως. Σίγουρα όχι... Κάτι τύποι που κατά καιρούς εμφανίζονται μέσα από τις ελιές στο σκοτάδι και τρομάζουν τα κορίτσια που γυρίζουν στην εστία ή που τα σιγοακολουθούν πεζού ή με το αμάξι μέχρι να φτάσουν στη στάση αραδιάζοντας χυδαιότητες δεν πρέπει να σχε-

τίζονται με τους κύριους ναρκομανείς που έρχονται εδώ για να κάνουν μια ήσυχη ενεσούλα. Και κείνοι που άνοιξαν τα αυτοκίνητα στο παρκινγκ της εστίας και πήραν κάτι κασσετόφωνα σίγουρα δεν ήταν τα πρεζόνια που συχνάζουν εδώ. Τι, βιασμός;... Μα τι λέτε τώρα, αυτά είναι ψήμες, κάτι ίσως ακούγεται από καιρούς εις καιρόν αλλά σας βεβαιώνω ότι είναι αποκημάτια της αρρωστημένης φαντασίας μερικών κακόβουλων υποπεριπτώσεων. Δεν καταλαβαίνω την αγωνία και τον προβληματισμό σας. Να, ο κύριος καθηγητής από δω, τον βλέπετε; Ορίστε, καθόλου δεν ανησυχεί με αμπελοφιλοσοφίες του τύπου "αν καίγεται το σπίτι του γείτονα...", αυτά είναι αηδίες! Πράγματι, η κόρη του έχει αμάξι και τα βράδια πάει σπίτι και δεν περιφέρεται άσκοπα στο πανεπιστήμιο όπως μερικές αργόσχολες φοιτητριούλες της Εστίας... Μα από πού έρχονται στις 12 το βράδυ; Καλά ήταν παλιά που είχε τελευταίο δρομολόγιο στις 11.. τι το θέλουν πιο αργά; Έχετε δικιο, είμαστε μεν και μεϊς οι φύλακες εδώ και κάνουμε περιπολίες μέρα - νύχτα αλλά δεν μπορεί να είμαστε πανταχού παρόντες, όλο και κάτι θα μας ξεφύγει! Λοιπόν ας τα ξεχάσουμε αυτά τώρα να σας ξεναγήσω παρακάτω... Ποιοί;... Αθίγγανοι... Ναι, ναι, δεν πειράζουν κανέναν, μπορεί να κλέψαν μερικές φορές τις καρέκλες από το Πάρκο ή κανένα ποδηλάτο από την Εστία, να αμολάνε αλογα στους δρόμους και να σκοτώνεται κανένα δεκαεξάχρονο παιδάκι πού και πού αλλά γενικά δεν ενοχλούν... Μα πάμε παρακάτω σας λέω!...»

Ο λόγος που δε δημοσιεύονται τα ονόματα των αποστολέων των μηνυμάτων, είναι πως η συγκεκριμένη λίστα δεν είναι προσβάσιμη σε όλους, παρά μόνο στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Ως εκ τούτου κρίθηκε είναι πολύ πιθανό κάποιος ή κάποιοι από τους αποδέκτες να μην επιθυμούν την επώνυμη δημοσιοποίηση των απόψεών τους εκτός των «συνόρων» (έστω των ηλεκτρονικών...) του Πανεπιστημίου Πατρών. Τα μηνύματα που δημοσιεύονται έχουν επιλεγεί από όσα προωθήθηκαν στη λίστα μέχρι τις 23 Δεκεμβρίου.

Μόλις εγκαινιάσαμε τη νέα στήλη του περιοδικού. Κολλημένη (οι)στηγλώσσα; Ναι, κολλημένοι γι' αυτό και η στήλη που βλέπετε. Κάθε φορά που κάποιος κάνει μια ερώτηση «πώς γράφεται αυτό κανονικά;» αρχίζει η μαραθώνια συζήτηση: «τώρα που το λέμε, κτήριο ή κτίριο;», «στα πλαίσια ή στο πλαίσιο;», «κατ' αρχήν ή κατ' αρχάς;», «της Μυρτώς ή της Μυρτούς;» και πάει λέγοντας... Έτσι, αν και κανείς από εμάς δεν είναι γλωσσολόγος, σκεφτήκαμε να φτιάξουμε τη στήλη όχι για να δίνουμε εμείς τις απαντήσεις, αλλά για να ψάχνουμε όλες τις απόψεις των ειδικών στις περιπτώσεις που διίστανται αλλά και για να διορθώνουμε μικρά ή μεγαλύτερα λάθη που πολλές φορές κάνουμε εν αγνοία μας. Προτάσεις, ιδέες, διορθώσεις, απορίες, ενστάσεις εννοείται πως είναι ευπρόσδεκτες, για να μην πω «επιβεβλημένες»... Λέω να αρχίσουμε με κάτι «εύκολο», τουτέστιν ξεκάθαρο... Ξεκινάμε;

Ένας αριθμός μπορεί να φέρει τη... σύγχυση

Το πώς γράφουμε τους αριθμούς σε ένα κείμενο είναι κάτι που συχνά κάνουμε λάθος. Εγώ προσωπικά όταν θέλω να γράψω ένα αριθμό, κοντοστέκομαι λίγο. Με λέξη ή με νούμερο;

Εδώ τα πράγματα είναι αρκετά ξεκάθαρα. Νούμερο/σύμβολο χρησιμοποιούμε στις ημερομηνίες, χρονολογίες, ηλικίες, χρηματικά ποσά. Μόνο στις περιπτώσεις επίσημων εγγράφων, όπως σε αιτήσεις, δικόγραφα κ.ά., γράφεται και με νούμερο και ολογρά-

φος μέσα σε παρένθεση, για την αποφυγή παρεξήγησης ή λάθος κατανόησης. Επίσης, νούμερο χρησιμοποιούμε σε περιπτώσεις που η ταυτότητα καθορίζεται από αριθμό. Για παράδειγμα: οι πινακίδες των αυτοκινήτων, αριθμοί πρωτοκόλλου, νομοθεσίες, τηλέφωνα, διευθύνσεις κ.ο.κ. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις ο αριθμός πρέπει να γράφεται ολογράφως. Η ποσότητα λόγου χάρη, που είναι και το πιο συνηθισμένο λάθος που κάνουμε, γράφεται με λέξη: «πενήντα κουτιά», «τρεις φορές», «πέντε χρόνια».

Το αμέσως επόμενο πρόβλημα που μας δημιουργούν οι αριθμοί είναι η γραφή τους —όταν γράφονται με λέξη. Μία ή δύο λέξεις; Δέκα οκτώ ή δεκαοκτώ; Είκοσι ένα ή εικοσιένα; Και σε αυτή την περίπτωση ο κανόνος είναι ξεκάθαρος. Μέχρι το 19 (επιτρέψτε μου να το γράψω με νούμερο) γράφουμε μία λέξη, δηλαδή δεκατρία, δεκαπέντε, δεκαοκτώ κ.ο.κ. Μετά το 20, γράφουμε ξεχωριστά τις λέξεις: είκοσι ένα, πενήντα έξι, τριακόσια τριάντα δύο, χίλια πεντακόσια δεκαπέντε, ένα εκατομμύριο διακόσιες δεκαέξι χιλιάδες πεντακόσιες είκοσι οκτώ. Το μόνο που μπορεί να γραφτεί σε μία λέξη είναι το 21. Όταν όμως γράφουμε Εικοσιένα, αναφερόμαστε πάντα στην επανάσταση του '21 —δεν γράφουμε «του εικοσιένα», αλλά «το Εικοσιένα» (βλ. Γ.Μπαμπινιώτης, Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας, Αθήνα 2002, λ. αριθμός).

Τελευταίο πρόβλημα —που τουλάχιστον έχω εντοπίσει εγώ— είναι οι συντομογραφίες του δισεκατομμυρίου και τρισεκατομμυρίου. Δις ή διο., τρις ή τριο.; Σχετικά με τη συντομογραφία των δύο λέξεων, έχω ακούσει την άποψη ότι δεν μπορεί να γραφτεί «δισ» και «τρις», διότι πρόκειται για επιρρήματα που σημαίνουν δύο και τρεις φορές αντίστοιχα. Ωστόσο, υφίστανται και σαν άκλιτες λέξεις που χρησιμοποιούνται ως συντομογραφίες των δύο λέξεων.

Το «κακό» όμως, ξεκινάει από την αρχή, όταν όπλοδή εμφανίστηκε η λέξη στην ελληνική γλώσσα το 1871 και αποτελεί μεταφραστικό δάνειο από τα γαλλικά του «billion». Σαφώς και έχουν δίκιο όσοι λένε ότι «δισ» σημαίνει δύο φορές και δεν μπορεί να παραπέμψει στο δισεκατομμύριο. Όμως και η λέξη δισεκατομμύριο είναι «λάθος» εν τη γενέσει της, αφού το πρώτο της συνθετικό, «δισ», είναι το γνωστό επίρρημα, και η λέξη κανονικά σημαίνει δύο εκατομμύρια. Αυτή η παρατήρηση έχει γίνει από το λεξικογράφο Γ. Ζηκίδη, ο οποίος μάλιστα προτείνει ως ορθότερο το νεολογισμό «χιλιεκατομμύριο», αφού το δισεκατομμύριο ισούται με χίλιο εκατομμύρια (βλ. Γ. Μπαμπινιώτης, Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας, Αθήνα 2002, λ. δισ και Λεξικό της κοινής νεοελληνικής, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 1998, λ. δισεκατομμύριο). Αντίστοιχα το ίδιο συμβαίνει και με το τρισεκατομμύριο, με τη διαφορά ότι σαν συντομογραφία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και το «τριο.».

Κάπου εδώ νομίζω πως τελειώνουν τα —βασικά τουλάχιστον— προβλήματα με τη γραφή των αριθμών. Το επόμενο ραντεβού σε... 1; μήνα.

Ιδέες, σκέψεις, απορίες, ενστάσεις στο: ealexandraki@todonti.gr

Μια ματιά
στην ιστορία
και τα στατιστικά του
Νόμπελ Λογοτεχνίας με
αφορμή
τη φετινή
απονομή
του στον Χάρολντ Πίντερ

Ο ΠΑΠΠΟΥΣ Άλφρεντ ΘΑ ΧΑΜΟΓΕΛΟΥΣΕ ΚΑΙ ΦΕΤΙΟΣ

Του Πέτρου Ψωμά

Ο Άλφρεντ Νόμπελ έζησε εξήντα τρία χρόνια (1833-1896). Τα βραβεία που θεομοθέτησε και φέρουν το όνομά του όμως συμπληρώνουν φέτος τα εκατόν τέσσερα χρόνια τους (1901-2005) και θα συνεχίσουν για καιρό να αποτελούν διεθνές σημείο αναφοράς. Με τη διαθήκη του ο Σουηδός χημικός και βιομήχανος όριζε πως τα βραβεία θα ήθελε να δίνονται κάθε χρόνο «σε πέντε προσωπικότητες, χωρίς διάκριση φυλής ή εθνικότητας, που στο έτος που πέρασε προσέφεραν τη μεγαλύτερη ωφέλεια στην ανθρωπότητα στους τομείς της φυσικής, της χημείας, της ιατρικής ή φυσιολογίας, της ειρήνης και της λογοτεχνίας». Ανάμεσα στις πέντε αυτές κατηγορίες —έξι από το 1969, μετά την προσθήκη και του Νόμπελ Οικονομίας που τότε καθιέρωσε και έκτοτε χρηματοδοτεί η Κεντρική Τρόπεζα της Σουηδίας— εξέχουσα θέση κατέχει το Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Στις 10 Δεκεμβρίου κάθε χρόνο -μέρα θανάτου του Άλφρεντ Νόμπελ- τα βραβεία απονέμονται στην Στοκχόλμη. Ο λογοτέχνης της χρονιάς παραλαμβάνει από τη Σουηδική Ακαδημία το ομώνυμο δίπλωμα, ένα χρυσό μετάλλιο και το χρηματικό έπαθλο δέκα εκατομμυρίων κορωνών (1,1 εκατ. ευρώ). Δεν είναι πάντα ο λογοτέχνης της χρονιάς, καμιά φορά δεν είναι ακριβώς λογοτέχνης και δεν το παραλαμβάνει ο ίδιος κατ' ανάγκην. Στην υπερραιωνόβια ιστορία των βραβείων έχουν

προκύψει πολλά. Ο φετινός βραβευθείς Χάρολντ Πίντερ, για παράδειγμα, δεν είναι αμιγώς λογοτέχνης αλλά θεατρικός συγγραφέας και δεν βραβεύεται για φετινό του πόνημα αλλά για το συνολικό του έργο. Επίσης φέτος το βραβείο δεν παρελήφθη από τον ίδιο τον διακριθέντα. Λόγω ασθένειας ο Πίντερ εκπροσωπήθηκε στη Σουηδία από τον εκδόχτη του.

Κατά την απονομή συνθίζεται η ομιλία του βραβευθέντος. Ενίοτε αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όπως αναμενόταν και στη φετινή περίπτωση του αιρετικού εβδόμηναπεντάχρονου από την Μεγάλη Βρετανία, μια χώρα με λογοτεχνική παράδοση που με το φετινό φτάνει τα εννέα βραβεία συνολικά. Ο Χάρολντ Πίντερ μπορεί να μην έδωσε φέτος το παρόν, η ομιλία του όμως δόθηκε μέσω τεχνολογίας — βιντεοσκοπημένη— και έκανε ιδιαίτερη αίσθηση λόγω του ξεκάθਾਰου και αβίαστου πολιτικού του λόγου. Για μια φορά ακόμα τα βραβεία Νόμπελ ως θεσμός και η παράδοσή τους ως τελετή τράβηξαν το ενδιαφέρον της διεθνούς κοινότητας. Ο παππούς Άλφρεντ στα αίγυρα θα χαμογελούσε.

Ακόμα και δύο μήνες πριν, η ανακοίνωση και μόνο για τη βρόβευση Πίντερ είχε αναδει-

χθεί σε πρωτοσέλιδο θέμα παγκοσμίως. Στο σκεπτικό της απονομής της ανώτατης αυτής τιμητικής διάκρισης στο χώρο της λογοτεχνίας, η Ακαδημία αναφέρει ότι ο Πίντερ «αποκαλύπτει το βάραθρο μέσα από τη μωρολογία της κοθημερινότητας και παραβιάζει τις πύλες για να εισέλθει στους κλειστούς θαλάμους της καταπίεσης». «Ο Πίντερ», αναφέρει σε άλλο σημείο, «αποκατέστησε το θέατρο στα βασικά του στοιχεία: ένα περικλειστο χώρο και έναν αναπάντεχο διάλογο, όπου οι άνθρωποι είναι ο ένας στο έλεος του άλλου και η υποκρισία καταρρέει».

Φέτος, λοιπόν, στο πρόσωπο του Χάρολντ Πίντερ βραβεύτηκε και το θέατρο. Το θέατρο έχει τιμηθεί έντεκα μόλις φορές από το 1901 που ξεκίνησε η ιστορία του βραβείου. Μάλιστα από το 1936 που τιμήθηκε με Νόμπελ ο Ευγένιος Ο' Νιλ (δύο χρόνια πριν είχε βραβευτεί και ο Λουίτζι Πιραντέλλο), μόνο ο Σάμουελ Μπέκετ (1969) και ο Ντάριο Φο (1997) εκπροσώπησαν το θέατρο στη λίστα των Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Αναφορικό με τις χώρες καταγωγής των κατόχων του Νόμπελ Λογοτεχνίας, βρίσκουμε την Γαλλία στην πρωτιά του αντίστοιχου καταλόγου με δώδε-

κα συνολικά βραβεύσεις και ακολουθούν οι Ηνωμένες Πολιτείες με έντεκα, η Βρετανία του Πίντερ με εννέα Νόμπελ και κατόπιν η Γερμανία (με οχτώ), η πατρίδα των βραβείων Σουηδία (με εφτά) και η Ιταλία με έξι βραβεία. Οι Νομπελίστες προέρχονται από τριάντα διαφορετικές χώρες, δεκαεφτά απ' τις οποίες έχουν εκπροσωπηθεί στις βραβεύσεις της Σουηδικής Ακαδημίας από έναν μόνο εκπρόσωπο λογοτέχνη.

Το παραπάνω στατιστικό καθιστά ακόμα πιο οπουδσία την διπλή ελληνική επιτυχία στα Νόμπελ Λογοτεχνίας. Οι διαπρεπείς και πολυμεταφρασμένοι ποιητές μας Γεώργιος Σεφέρης και Οδυσσεύς Ελύτης χρίστηκαν νομπελίστες —το 1963 και το 1979 αντίστοιχα— τιμώντας τη χώρα καταγωγής τους και αποκτώντας περαιτέρω φήμη και δημοσιότητα παγκοσμίως. Οι Σεφεριάδης και Αλεπούδέλης (όπως είναι τα πραγματικά ονόματα που κρύβονται πίσω από τα φιλολογικά τους ψευδώνυμα) παραμένουν στην κορυφή της ελληνικής ποίησης, δαφνοστεφανωμένοι με ένα διεθνούς αίγλης και αναγνώρισης βραβείο.

Οι Έλληνες θα θυμόμαστε με δέος αυτές τις δύο χρονιές των ελληνικών διακρίσεων. Οι διοργανωτές έχουν να θυμούνται

επτά χρονιές που τα βραβεία δεν απονεμήθηκαν καθόλου — θα τις εντοπίσετε στον κατάλογο με τους Νομπελίστες— αλλά και τέσσερις φορές που ήρθαν αντιμέτωποι με την ιδιαιτερότητα της από κοινού βράβευσης δύο λογοτεχνών τη φορά. Όλα αυτά οδήγούν σε ένα πλήθος εκατόν δύο βραβευμένων με το Νόμπελ Λογοτεχνίας, από την πρώτη του απονομή μέχρι και αυτή του 2005. Δύο όμως Νομπελίστες δεν αποδέχτηκαν την τιμή κι έμειναν έτσι στην ιστορία του θεσμού και λόγω αυτής τους της άρνησης να το παραλάβουν. Χάριν λοιπόν στον Μπόρις Πάστερνικ (το 1958) και τον Ζαν-Πολ Σάρτρ (το 1964), του Χάρολντ Πίντερ είναι το εκατοστό Νόμπελ Λογοτεχνίας που παραλαμβάνεται!

Στην ιστορία του θεσμού έχουν τιμηθεί με το βραβείο και δέκα γυναίκες της παγκόσμιας λογοτεχνίας, οι ακόλουθες: Σέλμα Λάγκερλεφ, Γκρασία Ντελέντα, Σίγκριντ Ούντσεντ, Περλ Σ. Μπάκ, Γκαμπριέλα Μισράλ, Νέλλυ Σαχς, Ναντίν Γκόνρντιμερ, Τόνι Μόρισον, Βισλάβα Σιμπόρακα και Ελφρίντε Γέλινεκ.

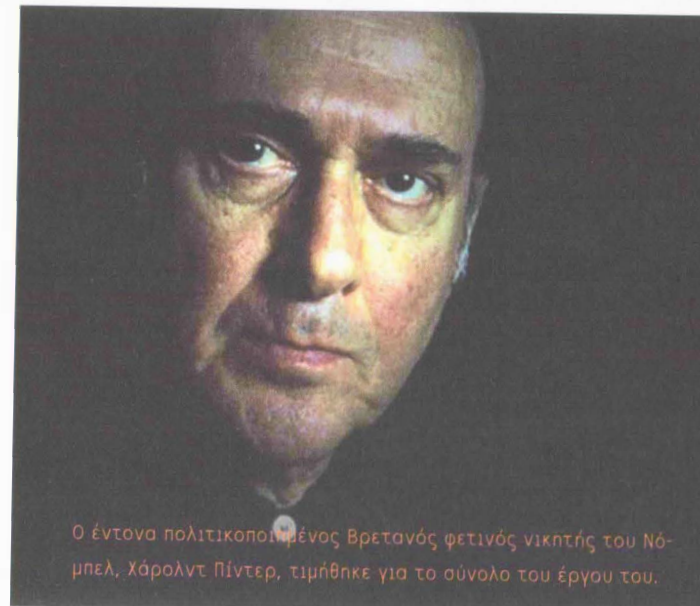
Μια ειδική μνεία όμως κρίνεται απαραίτητη σε μεγάλα ονόματα της λογοτεχνίας που έχουν παραλάβει την υπέρτατη διάκριση. Χωρίς να υποτιμάται το έργο των υπολοίπων και να παραγνωρίζεται η συγγραφική τους αξία —τόσοι και τόσοι άλλωστε θα ήθελαν να είχαν μια τέτοια διάκριση στο βιογραφικό τους κι όμως ξαστόχησαν ή δεν πλησίασαν καν αυτό το βραβείο— παρακάτω καταγράφουμε ένα απάνθιομα λογοτεχνών που όχι μόνο προτιμήθηκαν από κοινό και κριτική, καθέναν στον καιρό του, αλλά ευτύχησαν να τους ακολουθεί στο όνειρό τους και ο τιμητικότερος τίτλος του νομπελίστα. Ο λόγος για τους (ακολουθούνται απ' τη χρονιά του Νόμπελ τους):

Ο Γιώργος Σεφέρης, ένας από τους δύο Έλληνες νομπελίστες, τιμήθηκε με το Νόμπελ Λογοτεχνίας, το 1963.

Τα Νόμπελ Λογοτεχνίας ανά χώρα

Γαλλία	12
Η.Π.Α.	11
Μεγάλη Βρετανία	9
Γερμανία	8
Σουηδία	7
Ιταλία	6
Ιρλανδία	5
Ισπανία	5
Πολωνία	4
Σοβιετική Ένωση	4
Δανία	3
Νορβηγία	3
Ελβετία	2
Ελλάδα	2
Ιαπωνία	2
Χιλή	2
Αίγυπτος	1
Αυστραλία	1
Αυστρία	1
Βέλγιο	1
Βουλγαρία	1
Γιουγκοσλαβία	1
Γουατεμάλα	1
Ινδία	1
Ισλανδία	1
Ισραήλ	1
Κολομβία	1
Μεξικό	1
Νιγηρία	1
Νότια Αφρική	1
Πορτογαλία	1
Τσεχοσλοβακία	1
Φινλανδία	1

Ο έντονα πολιτικοποιημένος Βρετανός φετινός νικητής του Νόμπελ, Χάρολντ Πίντερ, τιμήθηκε για το σύνολο του έργου του.

▶ Τζορτζ Μπέρναρντ Σο το 1925

▶ Τόμας Μαν το 1929

▶ Λουίτζι Πιραντέλο το 1934

▶ Ευγένιος Ο'Νιλ το 1936

▶ Χέρμαν Έσσε το 1946

▶ Τ. Σ. Έλιοτ το 1948

▶ Σερ Γουίνστον Τσόρτσιλ το 1953

▶ Έρνεστ Χεμινγκουέι 1954

▶ Αλμπέρ Καμί το 1957

▶ Τζον Στάινμπεκ το 1962

▶ Σάμουελ Μπέκετ το 1969

▶ Πάμπλο Νερούντα 1972

▶ Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες το 1982

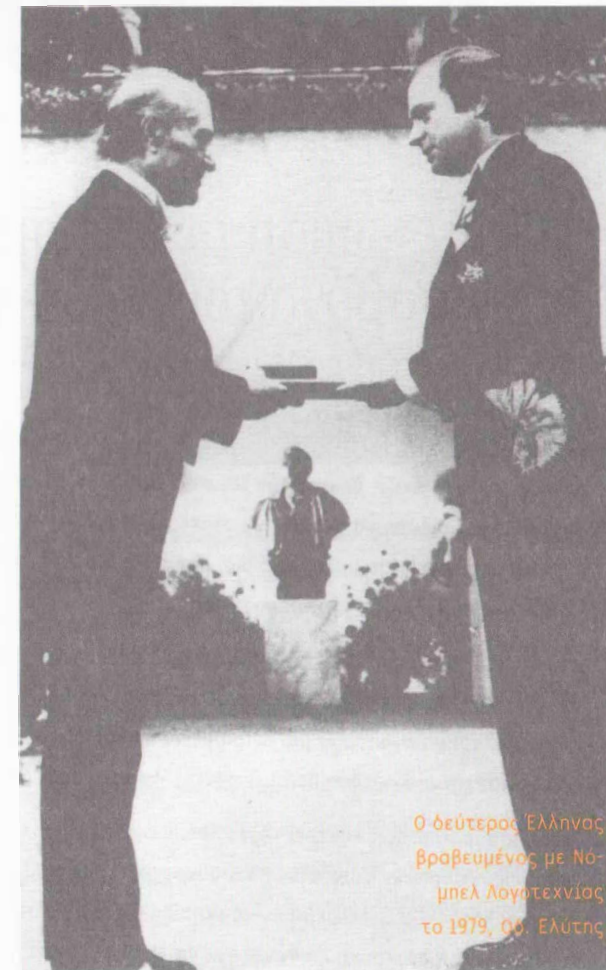
▶ Οκτάβιο Πάζ το 1990

▶ Ντάριο Φο το 1997

Όλοι οι Νομπελίστες λογοτέχνες (1901-2005)

Έτος	Όνομα	Χώρα
1901	Συλί Προυτόμ	Γαλλία
1902	Τέοντορ Μόμσεν	Γερμανία
1903	Μπιέρστερν Μπιέρνσον	Νορβηγία
1904	Φρεντερίκ Μιστράλ	Γαλλία
	Χοσέ Ετσεγκαράι γ Εϊζαγκιρε	Ισπανία
1905	Χένρικ Σιενκιέβιτς	Πολωνία
1906	Τζοσούε Καρντούτσι	Ιταλία
1907	Ράντγιαρντ Κίπλινγκ	Ηνωμένο Βασίλειο
1908	Ρούντολφ Κ. Όικεν	Γερμανία
1909	Σέλμα Λάγκερλεφ	Σουηδία
1910	Πωλ Γιάκωβ Λ. Χάισε	Γερμανία
1911	Μωρίς Μαστερλίνκ	Βέλγιο
1912	Γκέρχαρτ Χάουπμαν	Γερμανία
1913	Ραμπιντράναθ Ταγκόρ	Ινδία
1915	Ρομέν Ρολάν	Γαλλία
1916	Καρλ Γκούσταφ Βέρνερ βον Χάιντενσταμ	Σουηδία
1917	Καρλ Αδόλφος Γκιελέρουπ	Δανία
	Χένρικ Ποντοπιντάν	Δανία
1919	Καρλ Σπίτελερ	Ελβετία
1920	Κνουτ Χάμσουν	Νορβηγία
1921	Ανατόλ Φρανς	Γαλλία
1922	Ζακίνο Μπεναβέντε	Ισπανία
1923	Γουίλιαμ Μπάτλερ Γέιτς	Ιρλανδία
1924	Βλάντισλαβ Ρειμόντ	Πολωνία
1925	Μπέρναρντ Σω	Ιρλανδία
1926	Γκράτσια Ντελέντα	Ιταλία
1927	Ανρί Μπεργκσόν	Γαλλία
1928	Σίγκριντ Ούντσσετ	Νορβηγία
1929	Τόμας Μαν	Γερμανία
1930	Σίνκλαιρ Λιούις	Η.Π.Α
1931	Έρικ Άξελ Κάρλφελντ	Σουηδία
1932	Τζον Γκαλσγουόρθι	Ηνωμένο Βασίλειο
1933	Ιβαν Αλεξέιγεβιτς Μπούνιν	Ρωσία
1934	Λουίτζι Πιραντέλλο	Ιταλία
1936	Ευγένιος Ο'Νηλ	Η.Π.Α
1937	Ροζέρ Μαρτέν ντι Γκαρντ	Γαλλία
1938	Περλ Σ. Μπακ	Η.Π.Α
1939	Φράνς Έμιλ Σιλανπασα	Φινλανδία
1944	Γιοχάνες Βίλχελμ Γένσον	Δανία
1945	Γκαμπριέλα Μιστράλ	Χιλή
1946	Χέρμαν Χέσσε	Ελβετία
1947	Αντρέ Ζιτ	Γαλλία
1948	Τ. Σ. Έλιωτ	Η.Π.Α/Ηνωμένο Βασίλειο
1949	Γουίλιαμ Φώκνερ	Η.Π.Α
1950	Μπέρτραντ Ράσελ	Ηνωμένο Βασίλειο
1951	Περ Λάγκερκεβιστ	Σουηδία
1952	Φρανσουά Μωριάκ	Γαλλία
1953	Ουίνστον Τσώρτσιλ	Ηνωμένο Βασίλειο
1954	Έρνεστ Χέμινγουεϊ	Η.Π.Α
1955	Χαλντόρ Λάξνες	Ισλανδία
1956	Χουάν Ραμόν Χιμένεθ	Ισπανία
1957	Αλμπέρ Καμύ	Γαλλία
1958	Μπόρις Πάστερνακ	Ρωσία
1959	Σαλβατόρε Κουασιμόντο	Ιταλία
1960	Περς Σαιν-Ζον	Γαλλία
1961	Ίβο Άντριτς	Γιουγκοσλαβία
1962	Τζον Στάνιμπεκ	Η.Π.Α
1963	Γιώργος Σεφέρης	Ελλάδα
1964	Ζαν-Πωλ Σαρτρ	Γαλλία
1965	Μιχαήλ Αλεξάντροβιτς Σολόκωφ	Ρωσία
1966	Σμουέλ Γόσεφ Άνιον	Ισραήλ
	Νέλλυ Ζακς	Γερμανία
1967	Μιγκέλ Άνχελ Αστούριας	Γουατεμάλα
1968	Γασουνάρι Καβαμπάτα	Ιαπωνία
1969	Σάμιουελ Μπέκετ	Ιρλανδία
1970	Αλεξάντρ Ισάεβιτς Σολζενίτσιν	Ρωσία
1971	Πάμπλο Νερούδα	Χιλή
1972	Χάινριχ Μπελ	Γερμανία
1973	Πάτρικ Γουάιτ	Αυστραλία
1974	Έιβιντ Γιόνσον	Σουηδία
	Χάρι Μάρτινσον	Σουηδία
1975	Εουτζένιο Μοντάλε	Ιταλία
1976	Σάουλ Μπέλοου	Καναδάς/Η.Π.Α
1977	Βιθέντε Αλεϊξάντρε	Ισπανία
1978	Άιζακ Μπασέβιτς Σίνγκερ	Η.Π.Α
1979	Οδυσσεάς Ελύτης	Ελλάδα
1980	Τσέσλαβ Μίλοσζ	Πολωνία/Η.Π.Α
1981	Ελίας Κανέτι	Ηνωμένο Βασίλειο
1982	Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες	Κολομβία
1983	Γουίλιαμ Γκόλντινγκ	Ηνωμένο Βασίλειο
1984	Γιάροσλαβ Σέιφερτ	Τσεχοσλοβακία
1985	Κλοντ Σιμόν	Γαλλία
1986	Γουόλε Σογίνκα	Νιγηρία
1987	Γιόζεφ Μπρόντσκι	Ρωσία-Η.Π.Α
1988	Ναγκίμ Μακφούζ	Αίγυπτος
1989	Καμίλο Χοσέ Θέλα	Ισπανία
1990	Οκτάβιο Παζ	Μεξικό
1991	Ναντίν Γκόρντιμερ	Νότια Αφρική
1992	Ντέρεκ Γουάιλκοτ	Αγία Λουσία
1993	Τόνι Μόρρισον	Η.Π.Α
1994	Κενζαμπούρο Όε	Ιαπωνία
1995	Σέιμουρ Χίνι	Ιρλανδία
1996	Βιολάβα Σιμπόρσκα	Πολωνία
1997	Ντάριο Φο	Ιταλία
1998	Χοσέ Σαραμάγκο	Πορτογαλία
1999	Γκύντερ Γκρας	Γερμανία
2000	Γκάο Ζίνγιαν	Γαλλία
2001	Βιντιανταρ Σουραϊπράσαντ Ναιπόλ	Ην. Βασίλειο
2002	Ίμρε Κέρτεζ	Ουγγαρία
2003	Τ. Μ. Κούτζε	Νότια Αφρική
2004	Ελφρίντε Γέλνικ	Αυστρία
2005	Χάρολντ Πίντερ	Ηνωμένο Βασίλειο

Ο δεύτερος Έλληνας βραβευμένος με Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1979, Οδ. Ελύτης

Κι επειδή τα βραβεία δεν είναι μέτρο της λογοτεχνικής ικανότητας, ιδού κι ένας κατάλογος που τον αυνιστούν σπουδαίοι λογοτέχνες που δεν τιμήθηκαν με το βραβείο. Χωρίς η λίστα να είναι εξαντλητική και με τυχαία επιλογή και κατάταξη είναι οι: Άννα Αχμάτοβα, Χορχέ Αμάντο, Αντονίν Αρτό, Ζορζ Μπατάιγ, Μωρίς Μπλανσότ, Χόρχε Λουίς Μπόρχες, Μπέρτολτ Μπρεχτ, Πωλ Σελάν, Ρενέ Σαρ, Άντον Τσέκωφ, Ζοζέφ Κόνραντ, Χούλιο Κορτάζαρ, Ζακ Ντεριντά, Ουμπέρτο Έκο, Ρόμπερτ Φρόστ, Γκράχαμ Γκρην, Άλντους Χάξλει, Ερίκος Ίψεν, Τζέιμς Τζόις, Φράντζ Κάφκα, Νίκος Καζαντζάκης, Αμπέρτο Μοράβια, Ρόμπερτ Μούσιλ, Βλαντιμίρ Ναμπόκοφ, Τζορτζ Όργουελ, Φερνάντο Πεσόα, Έζρα Πάουντ, Μαρσέλ Προυστ, Γερτρούδη Στάν, Γουάλας Στήβενς, Λέο Τολστόι, Άρνολντ Τόινμπι, Μαρίνα Τσβετάεβα, Μαρκ Τουέιν, Βιρτζίνια Γούλφ, Πάολο Κοέλιο και Σύλβια Πλαθ.

Κι ύστερα από τόσα ονόματα —και μάλλον βαριά και αξιόλογα— ασ κλείσουμε την αναφορά στο θεσμό «Νόμπελ Λογοτεχνίας» με μια φράση

δικού μας. Μια φράση διόλου βαρύνουσα, μα αντιθέτως απλή και καθημερινή, που εν τούτοις ακούστηκε από το βήμα της Ακαδημίας της Στοκχόλμης όταν από εκεί ο Οδυσσεάς Ελύτης εκφώνησε τη δική του ομιλία κατά την παραλαβή του δεύτερου ελληνικού Νόμπελ, στις 10 Δεκεμβρίου του 1979. Είπε κλείνοντας το λόγο του ο ποιητής —και θα συμφωνούσαν άπαντες, από τον Άλφρεντ Νόμπελ μέχρι και τον Χάρολντ Πίντερ, στα σίγουρα— «...η μοίρα μας παρ' όλα αυτά, βρίσκεται στα χέρια μας...»

ΣΕΙΣΜΟΙ

«Τώρα ταΐζουμε τους ζωντανούς...»

Η αντιμετώπιση των σεισμών από την Λισσαβόνα του 1755 ως σήμερα

του Ξενοφώντα Αρν. Παπαευθυμίου

Ο σεισμός σαν φαινόμενο, λόγω της φύσης και του τρόπου εκδήλωσής του, από τα αρχαία χρόνια έχει προκαλέσει μία πληθώρα φιλοσοφικών, θεολογικών και επιστημονικών ερωτημάτων τα οποία όμως μπόρεσαν μέχρι τώρα να δώσουν μία ολοκληρωμένη λύση προβλήματος, καθώς, σαν φαινόμενο σε αντίθεση με πολλά άλλα, δεν είναι δυνατόν ακόμη να προβλεφθεί και να απατραπεί η εξέλιξη και επίδρασή του.

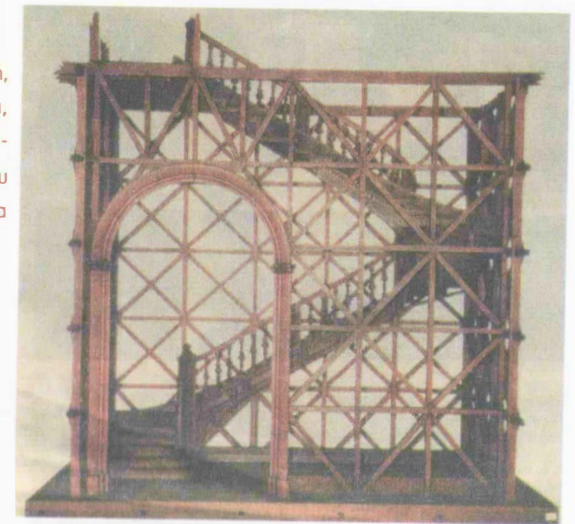
Η σύγχρονη επιστήμη έχει καταφέρει να κατανοήσει τους μηχανισμούς δημιουργίας και εξέλιξης του σεισμικού φαινομένου και άλλων παράλληλων φαινομένων όπως το τσουνάμι, και να αναπτύξει μία σειρά μεθόδων και τεχνολογιών ως προς την αντιμετώπιση και την ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους στον άνθρωπο.

Συνεχείς παρατηρήσεις και έρευνες των σεισμογόνων περιοχών, ανozήτηση μεθόδων αναγνώρισης πρόδρομων φαινομένων και μακροπρόθεσμη πρόβλεψη, αντισεισμικός σχεδιασμός και κατασκευές, ενημέρωση και εκπαίδευση των πολιτών είναι μερικά από τα μέσα που διαθέτει η σύγχρονη κοινωνία για να αντιμετωπίσει τις συνέπειες των σεισμικών δονήσεων.

Είναι φυσικό λοιπόν να προβληματιζόμαστε με καταστροφές, όπως αυτές που προκάλεσε το τσουνάμι του Ινδικού Ωκεανού και ο πρόσφατος σεισμός του Πακιστάν, αλλά και με πρόσφατα φαινόμενα απαξίωσης της επιστήμης και του έργου των Ελλήνων σεισμολόγων.

Η πολεμική ορισμένων τοπικών παραγόντων της Δυτικής Ελλάδας προς τις ηραειδοποιήσεις των σεισμολόγων —οι οποίοι μερικές φορές παρασύρονται και από υπερβάλλοντα ζήλο και ευαισθησία— που θεωρούν ότι τρομάζει ο κόσμος και πλήττεται ο τουρισμός, και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το σεισμολογικό εργαστήριο του Πανεπιστημίου Πατρών, το οποίο, εκτός από τα κτηριολογικά του προβλήματα, στερείται και χρηματοδότησης, δεν είναι το καλύτερο για μία σεισμογενή χώρα. Και ενώ προβληματιζόμαστε για όλα αυτά, η ακέψη μας γυρίζει ακριβώς διακόσια πενήντα χρόνια πίσω, στο Νοέμβριο του 1755, όταν ένας σεισμός μεγέθους 8,7 ρικτερ και το τσουνάμι που ακολουθεί καταστρέφει την Λισσαβόνα, σκοτώνοντας περισσότερους από εξήντα χιλιάδες κατοίκους, το ένα τέταρτο του πληθυσμού της.

Πρόσθετη ξύλινη κατασκευή, ενσωματωμένη σε τοιχοποιία, πρόταση αντισεισμικών κατασκευών μετά το σεισμό του 1755 στη Λισσαβόνα

Η τραγωδία αυτή ουγκλόνισε τον τότε κόσμο και έγινε η αφορμή για φιλοσοφικούς προβληματισμούς αλλά και η απαρχή για την πρώτη οργανωμένη επιστημονικού χαρακτήρα αντιμετώπιση του φαινομένου.

Η σεισμική αυτή δόνηση, η ισχυρότερη της νεότερης ευρωπαϊκής ιστορίας, έγινε αισθητή από τις Αζόρες μέχρι το Αμβούργο, τα Σκοτσέζικα Χάιλαντς και την Ελβετία, και ουγκλόνισε το ανθρώπινο πνεύμα που όλο αυτό το διάστημα Βολταίρου, μέσα από το «Ποίημα για την καταστροφή της Λισσαβόνας» αμφισβήτησε έντονα την έννοια του θεϊκού ελέους.

Απάντηση όμως στον Βολταίρο ήρθε να δώσει ο Ζαν Ζακ Ρουσσώ, ο οποίος, ρεαλιστικά σκεπτόμενος, επιρρίπτει ευθύνες και στον ίδιο τον άνθρωπο γράφοντας: «θα πρέπει να ομολογήσετε πως δεν είχε ουγκεντρώσει η φύση εκεί είκοσι χιλιάδες σπίτια έξι ή επτά ορόφων το καθένα, και πως αν οι κάτοικοι αυτής της πόλης ήταν κατανεμημένοι περισσότερο ισότιμα, και τα σπίτια ελαφρότερα, τότε η καταστροφή θα ήταν πιθανότατα μικρότερη, ίσως και μηδαμινή».

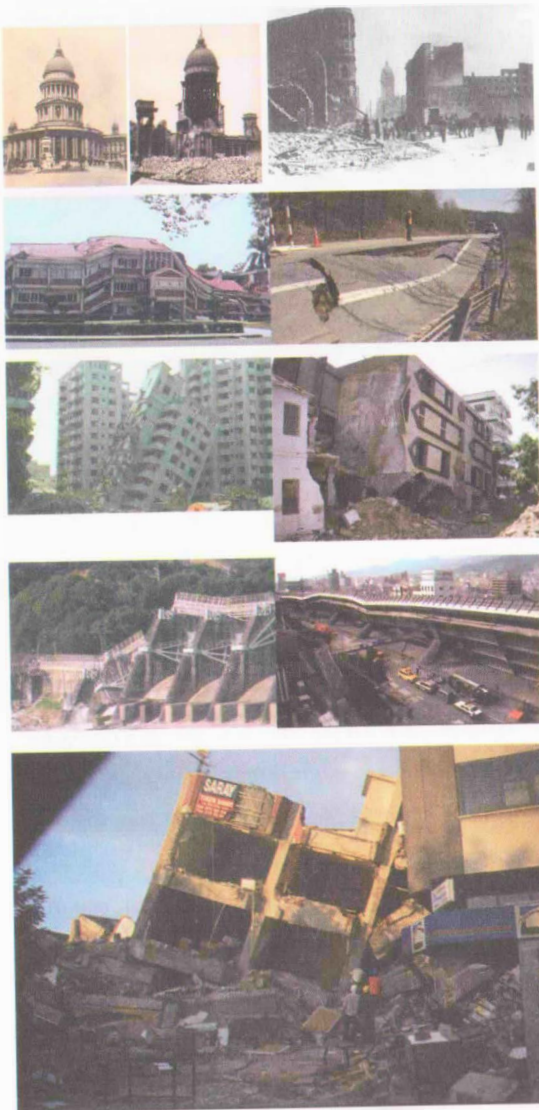
Λόγιο προφητικά για τη σύγχρονη απρονοησία των σύγχρονων κοινωνιών που συχνά συσσωρεύουν μεγάλους πληθυσμούς και κτήρια αμφίβολης ποιότητας σε σεισμογενείς περιοχές.

Η καταστροφή της Λισσαβόνας αποτέλεσε την αφορμή για κάποιους πρωτοπόρους της εποχής να θέσουν τις βάσεις της αντισεισμικής έρευνας και τεχνολογίας, καθώς αναζητήθηκαν επιστημονικές εξηγήσεις και όχι μεταφυσικές, για τις φυσικές καταστροφές.

Ένας από αυτούς τους πρωτοπόρους ήταν ο Πορτογάλος πολιτικός Σεμπαστιάνου Χοσέ Ντε Καρβάγιο Ε Μέλο, μαρκήσιος του Πομπάλ (1699-1782), που ήταν πρωθυπουργός του Πορτογαλικού βασιλείου του Ιωσήφ του Α΄.

Ο Παμπάλ, γλιτώνοντας από τύχη το θάνατο και λειτουργώντας με χαρακτηριστική ψυχραιμία, άρχισε την ανοικοδόμηση της πόλης εφαρμόζοντας τη ρήση που θα μείνει στην ιστορία: «και τώρα, θάβουμε τους νεκρούς και ταΐζουμε τους ζωντανούς».

Υπό την καθοδήγησή του οργανώθηκε πλάνο περίθαλψης των επιζώντων με αποτέλεσμα όχι μόνο να μην εκδηλωθούν επιδημίες και λιμός, αλλά η Λισσαβόνα μέσα σε ένα χρόνο να ανοικοδομηθεί. Έθεσε τον αρχιτέκτονα Εουχένιο Ντος Σάντος επικεφαλής ομάδας τεχνικών, η οποία σχεδίασε το κέντρο της Λισσαβόνας —το οποίο διασώζεται μέχρι τις μέρες μας— έτσι ώστε να αντέχει σε μεγάλους σεισμούς.

Εισήχθησαν έτσι οι πρώτες αντισεισμικές αρχές στην οικοδομική τεχνική, με την εφαρμογή της σύμμεικτης ξυλόδεκτης τοιχοποιίας (πρόσθετη ξύλινη κατασκευή, ενσωματωμένη στην τοιχοποιία) στην κατασκευή των κτηρίων.

Μαρτυρίες μάλιστα της εποχής αναφέρουν ότι η τεχνική δοκιμάστηκε σε μακέτες που γύρω βόδιζαν στρατιωτικές μονάδες, σε μία προσπάθεια προσομοίωσης των σεισμικών δονήσεων.

Στο Εργαστήριο Αντοχής Υλικών του Instituto Superior Técnico της Λισσαβόνας φυλάσσεται ένα ξύλινο ομοίωμα

της τεχνικής αυτής μεθόδου δόμησης, από εκείνη την εποχή (βλ. φωτογραφία).

Ο Πομπάλ επίσης, διέταξε την πρώτη συγκέντρωση στοιχείων με τη σύνταξη και αποστολή ερωτηματολογίων, τα οποία εστάλησαν σε όλες τις επαρχίες της χώρας ώστε να καταγραφούν πιθανές περιέργες συμπεριφορές των ζώων πριν από σεισμό, αλλαγές στη στάθμη του νερού των πηγαδιών, ο αριθμός των καταστρεμμένων κτηρίων και το είδος των ζημιών. Τα στοιχεία που προέκυψαν αποδείχθηκαν τόσο χρήσιμα ώστε οι σύγχρονοι επιστήμονες κατόρθωσαν να αναπαράσθουν με ακρίβεια το συμβάν και τις συνέπειές του.

Η οργανωμένη και μεθοδική αντιμετώπιση μίας φυσικής καταστροφής από έναν πολιτικό ηγέτη, δισκόσια πενήντα χρόνια πριν, αποτελεί μία πρόκληση για τη σύγχρονη κοινωνία η οποία διαθέτει τεχνολογία και τεχνογνωσία που της επιτρέπει την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου αντισεισμικού σχεδιασμού κατάλληλου να προστατεύσει το σύγχρονο άνθρωπο από τις συνέπειες του σεισμού.

Εκείνο που απομένει είναι η σύγχρονη κοινωνία να λειτουργεί με συγκροτημένο και οργανωμένο τρόπο, πέρα από συντεχνιακές και πολιτικές σκοπιμότητες και οικονομικοτεχνικά εμπόδια, ξεπερνώντας και τα τελευταία κατάλοιπα άγνοιας και σκοταδισμού έτσι όπως έγινε διακόσια πενήντα χρόνια πριν, μετά την καταστροφή της Λισσαβόνας.

Καν' το όπως ο Μπέργκμαν!

Σεμινάρια Κινηματογράφου

Διοργάνωση

κινηματογραφική
λεσχη
πατρας

περιοδικό
ΤΟ ΔΟΝΤΙ

Εισαγωγή στον κινηματογράφο
Ανάλυση ταινιών
Μοντάζ
Εργαστήριο σεναρίου και σκηνοθεσίας
Προβολές

Πληροφορίες
Δηλώσεις συμμετοχής
Τηλ. 2610 323060
info@todonti.gr

Με τη συνεργασία

Χορηγός

Χορηγοί επικοινωνίας

Πανασωτηρίου
ΒΙΒΛΙΟΤΟΠΟΔΑΣΙΑ

IONION
ΕΝΕΣ ΦΑΣΕΣΣ
ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ!

ΜΕΛΟΔΙΑ
FM 100.4

mojouradio
107.7
MAJOR OUTLAW JAMMING OUT

KαPa
Εκπαθευτικη Οργανωση

BYZANTINO
HOTEL

PatrasToday.gr

ΣΚΑΪ
89,4 FM

«Αν γίνει κάτι λάθος, δεν διορθώνεται...»

Ο αρχιτέκτονας Θεοφάνης Μπομπότης ήταν υπεύθυνος για τη μελέτη του Νέου Μουσείου Πατρών, απορεί όμως που δεν του επέτρεψαν να συμμετάσχει στην παρακολούθηση του έργου

Του Ανδρέα Τσιλίρα

Προβλήματα, καθυστερήσεις, ερωτηματικά και αμφιβολίες... Η εικόνα για το Νέο Μουσείο Πατρών, το οποίο βρίσκεται στην (ομολογουμένως ταχύτατη) φάση της κατασκευής του, δεν είναι και η καλύτερη δυνατή, αν πιστέψουμε αυτούς που ανησυχούν και ζητούν σαφείς διαβεβαιώσεις. Χωρίς να μειώνουμε σε καμία περίπτωση την τεράστια σημασία του έργου για την Πάτρα και τη Δυτική Ελλάδα, ανοίγουμε σε αυτό το τεύχος μια ευρεία δημόσια συζήτηση για το Μουσείο, την εικόνα που θα έχει και τους τρόπους αξιοποίησής του αμέσως μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του και τα εγκαίνια της πρώτης έκθεσης που έχει προγραμματιστεί για τις 30 Νοεμβρίου του 2006.

«Δεν φτάνει μόνο το καλό περιτύλιγμα. Το Μουσείο δεν τελειώνει με την ολοκλήρωση του κτηρίου. Αν δεν γίνει κάτι ανάλογο και στο εσωτερικό, τότε δεν μπορεί να ολοκληρωθεί το έργο...». Ο αρχιτέκτονας **Θεοφάνης Μπομπότης**, υπέγραψε με τους συνεργάτες του τη μελέτη του Νέου Μουσείου, όμως ανησυχεί βάσιμα για την υλοποίησή της, καθώς δεν του επέτρεψαν —όπως ισχυρίζεται— να την παρακολουθήσει.

«Έχουμε ζητήσει να συμμετέχουμε στην επίβλεψη του έργου, χωρίς φυσικά να θέσουμε θέμα οικονομικής αμοιβής. Όμως δεν μας το έχουν επιτρέψει... Έτσι το μόνο που κάνουμε είναι είτε να παρακολουθούμε το έργο με δικές μας ανεπίσημες επισκέψεις, είτε να συγκεντρώνουμε πληροφορίες για την εξέλιξή του...», μας λέει ο κ. Μπομπότης, που λέει πως από όσα είναι σε θέση να γνωρίζει, τα στοιχεία που είχε συμπεριλάβει στη μελέτη του Μουσείου δεν τηρούνται.

«Οι δικές μας προτάσεις επιβραβεύτηκαν, αλλά το θέμα είναι πως σίγουρα δεν ακολουθούνται. Ανησυχούμε βάσιμα για τον τρόπο ολοκλήρωσης του έργου, για τη διαχείρισή του, για τη διαμόρφωση της έκθεσης, αλλά και για το αν θα περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που είχαν προβλεφθεί (αμφιθέατρο, εκπαιδευτικοί χώροι, εικονικό μουσείο κ.τ.λ.). Παράλληλα μαθαίνουμε ότι έτσι όπως αχεδιάζεται η έκθεση δεν μπορεί να δουλέψει ούτε ο κλιματισμός. Κι όμως, το Μουσείο πρέπει να λειτουργήσει το Νοέμβριο. Ως τότε όμως θα έχουν γίνει όλες οι απαιτούμενες ενέργειες;».

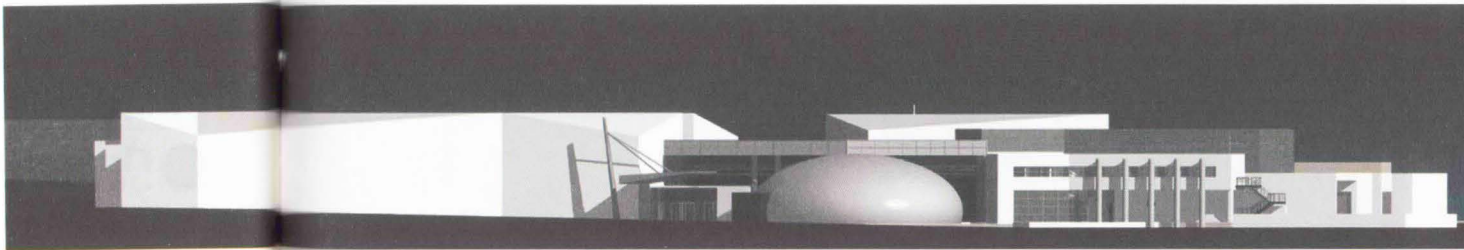
Ο κ. Μπομπότης λέει πως έχει ενημερώσει με επιστολή του από το Φεβρουάριο του 2005 όλους τους αρμόδι-

ους φορείς (η κατασκευή του Μουσείου ανήκει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Μουσείων του υπουργείου Πολιτισμού) για τις ανησυχίες του, αλλά και για το αίτημά να συμμετάσχει στην παρακολούθηση της μελέτης:

«Οι αρχαιολόγοι προσπάθησαν να μην είμαστε εκεί. Βασικός λόγος είναι η διαφορά αντιλήψεων. Θέλουν κάποιους να υπηρετήσουν τις απόψεις που υπήρχαν πριν από πενήντα χρόνια. Τότε όμως δεν υπήρχαν ούτε τα τεχνολογικά μέσα, ούτε και τα Μουσεία έπαιζαν τον ίδιο ρόλο. Τώρα υπάρχουν κι άλλα ζητούμενα από ένα Μουσείο: να παράγει πολιτισμό, να μας βοηθά να κατανοήσουμε το σημερινό πολιτισμό μας, να συμβάλλει στον τουρισμό... Δεν είναι κακό να υπάρχουν διαφορετικές απόψεις, αλλά θα έπρεπε να μπορούμε τουλάχιστον να συζητάμε. Υπάρχει ένα κομμάτι του υπουργείου Πολιτισμού που παιδεύεται για το Μουσείο, αλλά φαίνεται ότι δεν αρκεί...

Βρέθηκαν τρόποι να δείξουν κάποιους την ενόχλησή τους. Εγώ, όμως, δεν θέλω να υπηρετήσω με τη σιωπή αυτά που πάει να καταστρέψει ό,τι σχεδιάσαμε με την ομάδα μου. Υπήρξε μεθόδευση να μην είμαι σε επιτροπή. Προσπαθώ να βρω πιο ήπιους τρόπους να ερμηνεύσω το θέμα. Δεν πιστεύω ότι υπάρχουν άνθρωποι κακοπροαίρετοι. Όταν, όμως, κάποιος πιστεύει ότι μόνο η δική του άποψη είναι η σωστή, ακολουθεί τη χειρότερη τακτική. Φαίνεται πως η εξειδίκευση μερικές φορές κάνει κακό...».

Ο κ. Μπομπότης δεν παραλείπει να τονίσει πως το Μουσείο Πατρών βρίσκεται σε ένα κομβικό σημείο. «Είναι

Μερικά κρίσιμα ερωτήματα

- ▶ Θα είναι ή όχι επαρκές το κυλικείο;
- ▶ Θα ανεγερθεί τελικά Αστυνομικό Μέγαρο δίπλα στο Μουσείο; Θα ανταποκριθεί ο Δήμος στο αίτημα για αλλαγή χρήσης του χώρου;
- ▶ Θα υπάρχουν οι υποδομές ψηφιακού Μουσείου;
- ▶ Πώς θα εξασφαλιστεί η πρόσβαση από τα αυτοκίνητα που θα κινούνται κατά μήκος της Εθνικής Οδού;
- ▶ Πότε θα εκπονηθεί η μελέτη για τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου;
- ▶ Πότε θα υπάρξει μελέτη για την υπαίθρια έκθεση;
- ▶ Θα λειτουργήσει με άρτιο τρόπο ο κλιματισμός στο εσωτερικό του Μουσείου;

πάνω στον άξονα για την είσοδο οποιουδήποτε από την Ευρώπη. Γι' αυτό και είναι πολύ σημαντικό να σχεδιαστεί σωστά. Δεν μπορώ να προεξοφλήσω ότι θα γίνει κάτι κακό, αλλά οι ανησυχίες μας είναι βάσιμες. Αν γίνει κάτι δεν διορθώνεται...».

Στη σημαντικότητα του Μουσείου αναφέρθηκε στην επικοινωνία μας και ο προϊστάμενος της ΣΤ' Εφορείας Προκλασικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων **Μιχάλης Πετρόπουλος**, ο οποίος πάντως όλησσε «ικανοποιημένος από την πορεία της κατασκευής του Μουσείου». Την ίδια στιγμή, όμως, αρκετοί παράγοντες του χώρου εκφράζουν ανησυχίες για επιμέρους σημεία στην κατασκευή του Μουσείου, όπως για παράδειγμα την οδική πρόσβαση, το κυλικείο ή τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου.

Το διοικητήριο της Αστυνομίας

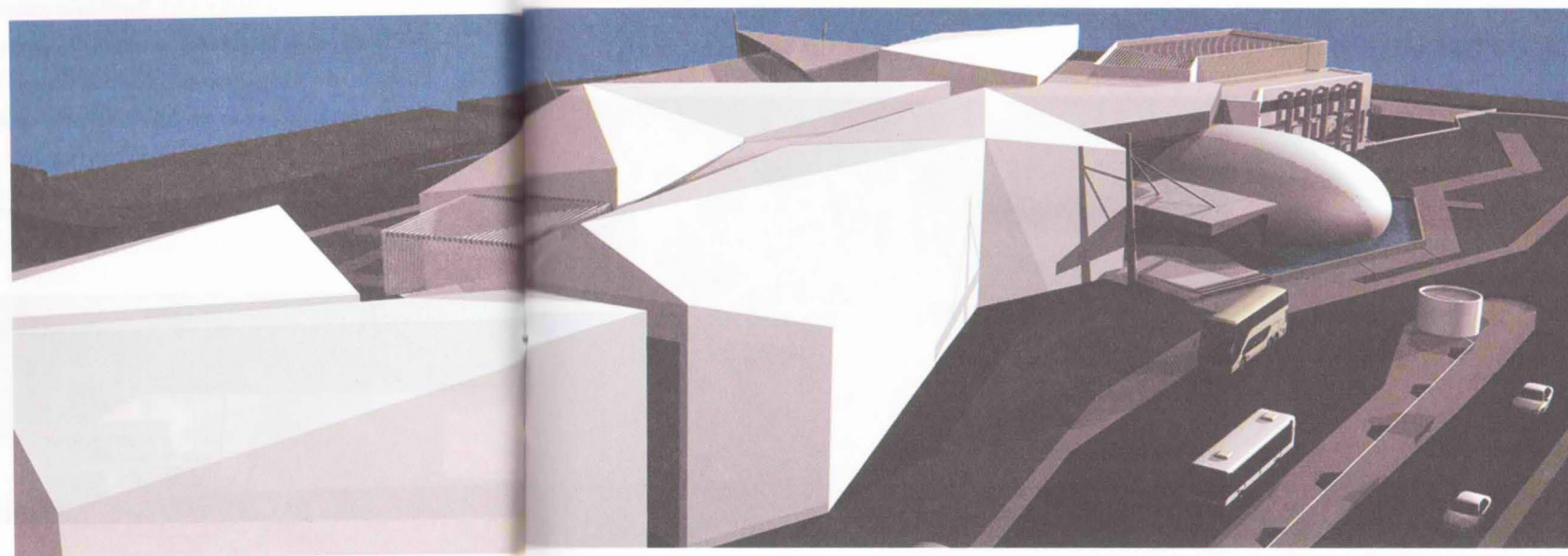
Παράλληλα, σχετικά με το Μουσείο, ανακύπτει κι ένα δεύτερο θέμα που αφορά στις χρήσεις που πρέπει να έχει η γειτονιά γύρω από το Νέο Μουσείο. Αφορμή γι' αυτή τη συζήτηση είναι η προγραμματισμένη ανέγερση του Διοικητηρίου της Ελληνικής Αστυνομίας σε χώρο γειτονικό του Μουσείου, δίπλα από το μελλο-

Θεοφάνης Μπομπότης
«Εγώ δεν θέλω να υπηρετήσω με τη σιωπή αυτό που πάει να καταστρέψει ό,τι σχεδιάσαμε με την ομάδα μου. Υπήρξε μεθόδευση να μην είμαι σε επιτροπή...»

ντικό πάρκο, στη συμβολή των οδών Αμερικής και Νέας Εθνικής Οδού Πατρών - Αθηνών.

Αρχικά η συγκεκριμένη έκταση προβλεπόταν να ανήκει κι αυτή στο Μουσείο, όμως μετά από τις απαλλοκλητές καθυστερήσεις του υπουργείου Πολιτισμού, η Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου την παραχώρησε στην Ελληνική Αστυνομία.

Χωρίς να παραβλέπουμε την ανάγκη ύπαρξης ενός αστυνομικού τμήματος σε μια μάλλον σκοτεινή γειτονιά, με αρκετά σχολεία αλλά και με την κίνηση που θα δημιουργήσει το Μουσείο, θεωρούμε πως υπάρχει άμεσος κίνδυνος να αλλοιωθεί ο χαρακτήρας της περιοχής,

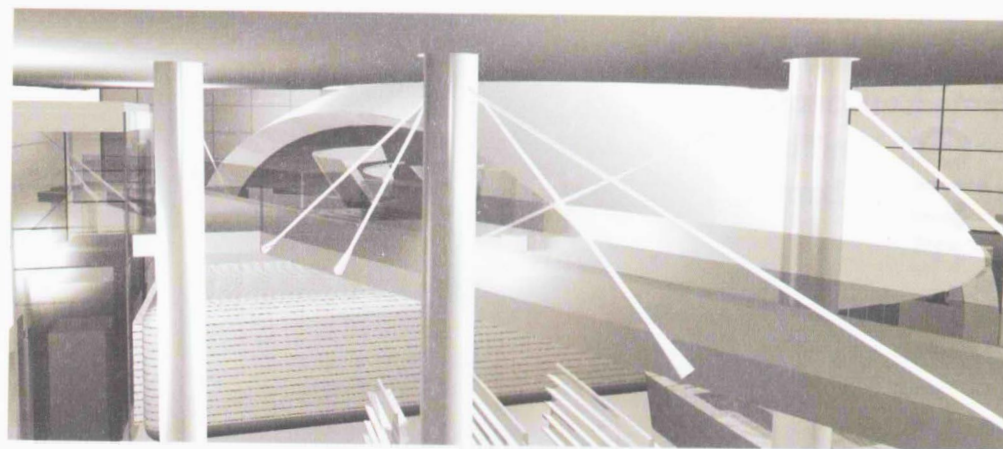
«Αθναρχούμε βάρημα για τη διαχείριση του έργου, για τη διαμόρφωση της έκθεσης, αλλά και για το αν θα περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που είχαν προβλεφθεί (αμφιθέατρο, εκπαιδευτικοί χώροι, εικονικό μουσείο κ.τ.λ.)»

που θα πρέπει να ταυτίζεται με πολιτιστικές και εκπαιδευτικές χρήσεις. Γι' αυτό και θα πρέπει όσαι εμπλεκόμενες στο έργο (αν κάτι τέτοιο δεν μπορεί να αποφευχθεί), να φροντίσουν και για την ένταξη του κτηρίου στην αισθητική που θα δημιουργήσει το Νέο Μουσείο, καθώς και για την αποφυγή μεταφοράς αστυνομικών υπηρεσιών (Ειδικές Δυνάμεις, Τμήμα Μεταγωγών κ.τ.λ.) που θα προκαλούν κακούς συνειρμούς στους επισκέπτες, τους μαθητές και στο γενικότερο κοινό του Μουσείου.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας έδωσε η Αστυνομική Διεύθυνση Αχαΐας για το κτήριο που πρόκειται να ανεγερθεί στο χώρο δίπλα από το Μουσείο,

δεν έχει βρεθεί ακόμα η ανάδοχος εταιρεία που θα υλοποιήσει το έργο. Η διαδικασία εξεύρεσης της ανάδοχου είχε ξεκινήσει εδώ και αρκετά χρόνια, ναυάγησε όμως μέσα στο καλοκαίρι. Τώρα θα ξεκινήσει εκ νέου η διαδικασία, η οποία όμως προβλέπεται να είναι εξίσου χρονοβόρα, αφού ο διαγωνισμός θα είναι διεθνής με ό,τι αυτό συνεπάγεται (ενοστάσεις κ.λπ.). Με αυτές τις προϋποθέσεις, η Αστυνομική Διεύθυνση δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει το χρόνο που απαιτείται, ούτε για την έναρξη των εργασιών, ούτε και για την παράδοση του κτηρίου. Το χρονοδιάγραμμα άλλωστε καθορίζεται από επιτροπή που προέρχεται από τους εμπλεκόμενους φορείς. Το θέμα πάντως, όπως μας είπαν, το χειρίζεται το Αρχηγείο της Αστυνομίας που βρίσκεται σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία.

Σχετικά με το τι θα μεταφερθεί εκεί από Υπηρεσίες, πάλι το θέμα είναι ανοικτό. Η Αστυνομική Διεύθυνση Αχαΐας έχει κάνει τις προτάσεις της που μεταξύ άλλων περιλαμβάνει το Επιτελείο και τα γραφεία του, την Ασφάλεια, τη Λέσχη και το Α' Αστυνομικό τμήμα που βρίσκεται στην περιοχή. Όλα αυτά ωστόσο, αποτελούν απλώς προτάσεις που ενδέχεται και να τροποποιηθούν αφού δεν υπάρχει καν σχέδιο για τα τεχνικά χαρακτηριστικά του κτηρίου. Σε σχετική ερώτηση μας είπαν

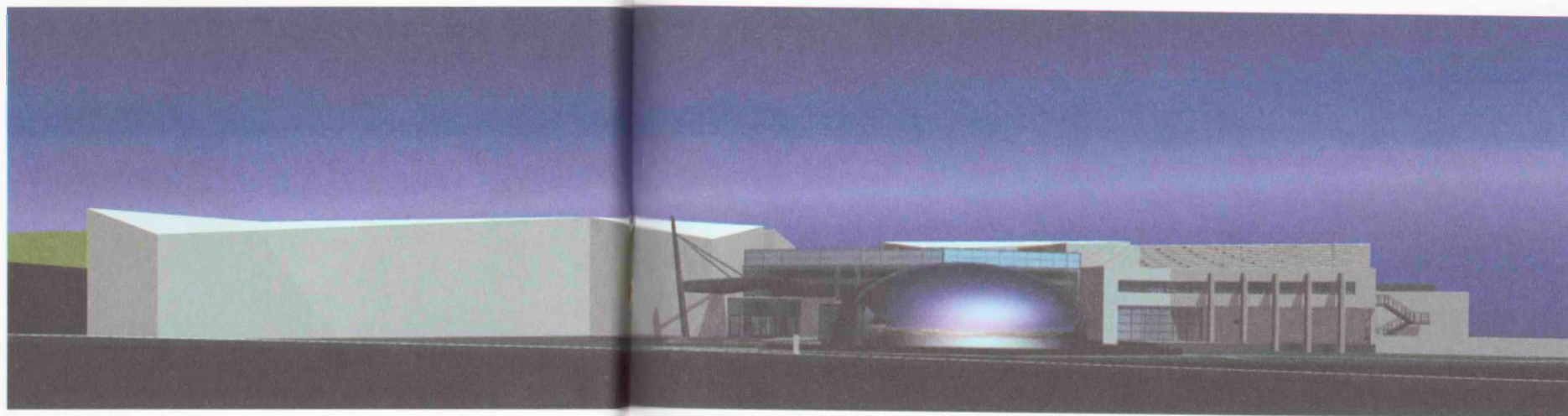

πως ακόμα και αν μεταφερθεί εκεί το «Μεταγωγών» για παράδειγμα, θα είναι τέτοιος ο σχεδιασμός του κτηρίου που ούτε θα φαίνεται ούτε θα δημιουργεί πρόβλημα σε κανέναν. Πρώτο απ' όλο δεν θέλουν να δημιουργεί πρόβλημα και στους ίδιους αφού εκεί θα βρίσκονται όλα τα υψηλόβοθρα στελέχη της Αστυνομίας.

Όσο για την οιοθητική σε σχέση με το καινούριο μουσείο που βρίσκεται υπό ανέγερση, δηλώνουν με βεβαιότητα ότι θα βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με όλη την περιοχή. Η μελέτη και ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός του κτηρίου θα λάβει σίγουρο υπόψη του την ύπαρξη του Μουσείου, και άλλωστε θα υπάρχουν και σχετικοί περιορισμοί από την πολεοδομία. Η συνολική έκταση του χώρου είναι 7,5 στρέμματα, πράγμα που σημαίνει ότι το κτήριο θα καταλαμβάνει μικρό μέρος του οικοπέδου και ο περιβάλλον χώρος σίγουρο θα είναι διαμορφωμένος σύμφωνα με αρχιτεκτονική μελέτη.

Κλείνοντας, μας είπαν πως οι στεγαστικές ανάγκες της Αστυνομίας είναι πολύ μεγάλες και ελπίζουν πως δεν θα ναυαγήσει και αυτή τη φορά, δεδομένου μάλιστα ότι αυτό το κτήριο αποτελεί πάγιο αίτημα εδώ και είκοσι χρόνια, ενώ έχει εγκριθεί στο σχέδιο πόλης της Πάτρας από το 1989. Εκφράζουν μάλιστα την πεποίθηση ότι θα είναι ένα κτήριο - κόσμημα τόσο για την περιοχή στην οποία θα βρίσκεται όσο και την ευρύτερη περιοχή των Πατρών.

ΕΛΕΝΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ

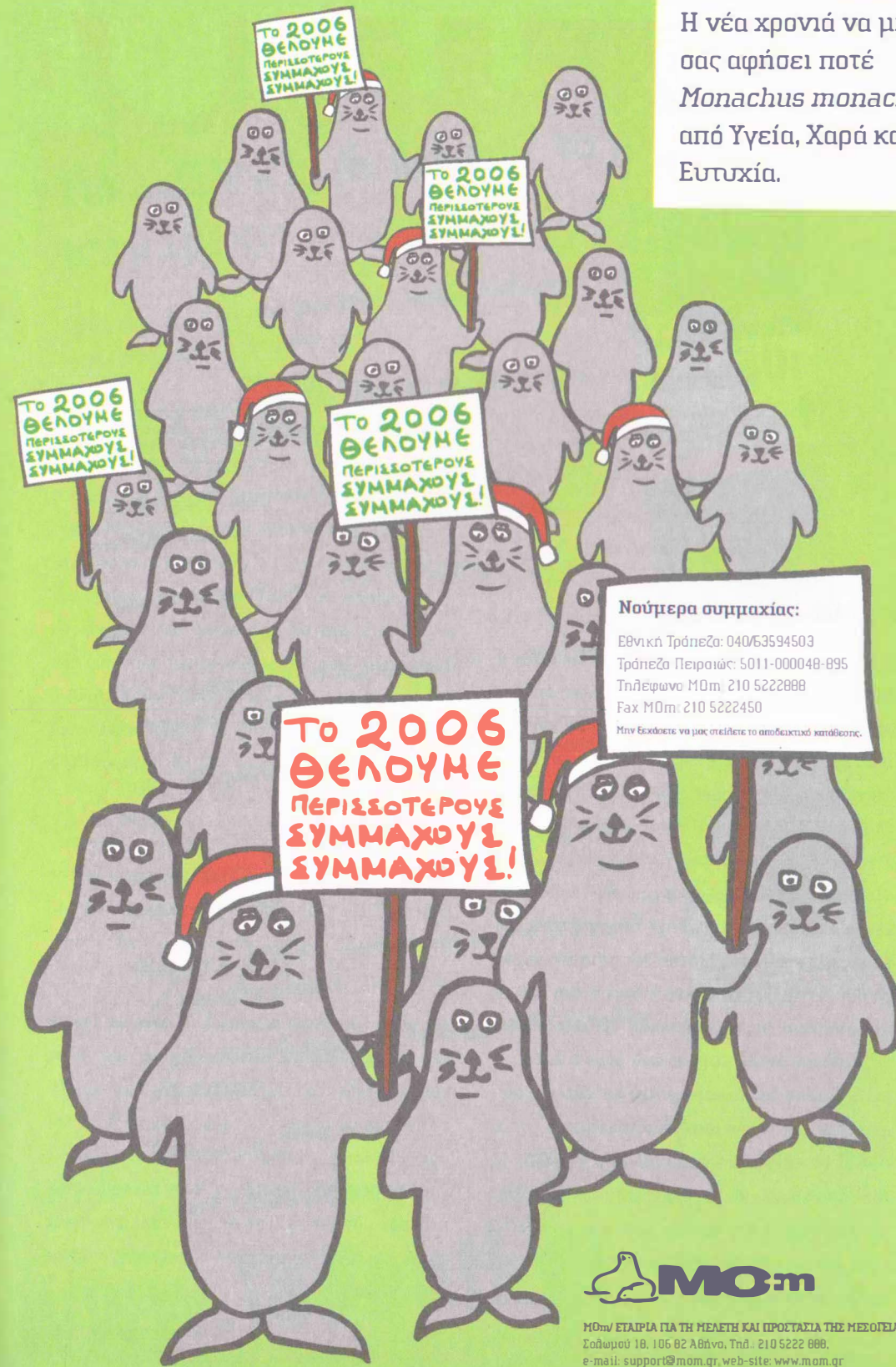
(*) Ο τίτλος είναι κλεμμένος από μια ταινία του Νάνι Μορέτι και σημαίνει «Αγαπημένο μου ημερολόγιο». Εδώ εκφράζει το... αγαπημένο ημερολόγιο της Πολιτιστικής, στο οποίο καταγράφονται όλα όσα συνέβησαν το μήνα που μας πέρασε στο μέτωπο της προετοιμασίας της Πάτρας, μέχρι να φτάσουμε στο σωτήριο έτος 2006 και να δούμε όλοι από κοντά αν άξιζε τελικά όλη αυτή η περιπέτεια.

Η μάχη των ορόφων

Επί του πιεστηρίου μας βρήκε η παραίτηση Μικρούτσιου και οι εξελίξεις που ακλούθησαν στην Πολιτιστική. Φυσικά η κίνηση του τέως καλλιτεχνικού διευθυντή ήταν απολύτως αναμενόμενη εδώ και αρκετές εβδομάδες (αν όχι μήνες), κι έτσι ουδείς στο Δήμο ή την Πολιτιστική δικαιούται να λείει ότι ξαφνιάστηκε. Γι' αυτό και δεν υπάρχει καμία δικαιολογία για το γεγονός ότι φέρθηκαν όλοι σαν αιφνιδιασμένοι και αναζητούσαν τρόπους να ξεπεράσουν την κρίση.

Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι τα όσα προηγήθηκαν της παραίτησης Μικρούτσιου χαρακτηρίζεται και ως «μάχη των ορόφων», αφού δεν υπήρχε καμία συνεργασία ανάμεσα στους συνεργάτες του μουσικοσυνθέτη (που δούλευαν στο ισογείο των γραφείων της Πολιτιστικής) με τα άλλα στελέχη (συντονιστής, Διευθύνσεις Επικοινωνίας κ.τ.λ.) που δούλευαν στον πρώτο όροφο.

Ακόμα και ο Αλέξης Αλάτσης που ανέλαβε (προσωρινά;) κρέη καλλιτεχνικού διευθυντή είχε ξεκινήσει ως συνεργάτης του Μικρούτσιου και όταν ξέσπασε κρίση στις σχέσεις τους, άλλαξε γραφείο και μετακόμισε στον πρώτο όροφο!

Η νέα χρονιά να μη σας αφήσει ποτέ *Monachus monachus* από Υγεία, Χαρά και Ευτυχία.

Νούμερα συμμαχίας:

Εθνική Τράπεζα: 040/63594503
Τράπεζα Πειραιώς: 5011-000048-895
Τηλέφωνο ΜΟm: 210 5222888
Fax ΜΟm: 210 5222450
Μην ξεχάσετε να μας στείλετε το αποδεικτικό κατάθεσης.

ΜΟm/ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΘΕΩΡΙΑΚΗΣ ΘΥΡΑΣ
Σαλυσού 18, 105 82 Αθήνα, Τηλ. 210 5222 888,
e-mail: support@mom.gr, web-site: www.mom.gr

Επιτέλους, φρένο!

Δεν ξέρουμε ον φταίει η Πολιτιστική και η συζήτηση που έγινε για τους χώρους υποδομής της Πάτρας, όμως υπάρχει τουλάχιστον μία οδόφθοση του Δήμου που μας χοροποίησε ιδιόιτερο. Φρένο στην οουλλόγιση χρήση του Δημοτικού θεάτρου «Απόλλων» θέτει η οδόφθοση με την οποία περιορίζεται οημοντικά η φιλοξενία εκδήλωσεων στο Δημοτικό θέατρο, προκειμένου να διοφουλοχθεί η οκεροϊότητα του. Όπως οηοφουοίση, μετά τις ολληπάλληλες οιοσηπώσεις για τον κίνδυνο που οιοηρέχει το ορηκητεκτόνημο του Τσίλερ, στη διάρκεια της κορνοβολικής περιόδου θα φιλοξενηθούν στους χώρους του μόνο ο καθιερωμένος χορός του Δημάρχου και τα «Μπουρμπουλίο». Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται να περιορισηεί το φαινόμενο το «Απόλλων» να «βουλιάζει» οπό κόσμο, με τις πολυάριθμες κορνοβολικές εκδηλώσεις και χορούς που προημοηοποιούνταν εκεί, με αριθμό ατόμων που οηκνά ξεπερνούσε το επιηρηπά όριο.

Φεύγουν ή μένουν;

Θα φύγουν ή θα μένουν; Κι ον φύγουν, ποιο θα είναι η οφορμή; Η ελληπής προεημοοίο, η γενικότερη ονηίδροση στις αποφάσεις τους ή η αναβολή κάποιων καλλιηηχνικών εκδήλωσεων; Κουροοηκή και εν τέλει ονούοια η «κολοκυηιά» για τις ποροιήσεις του θάνου Μικρούηοικου και άλλων ουνεργατών του στην Πολιηησηκή. Οι προβλέψεις είναι μοιρασημένες και θυμίζουν τον οηοοημοηοισμό της κυβέρνησης, αφού ειδικά η ποροίηση του Μικρούηοικου «προοηογγέληκε» (με ευθύνη και του ίδιου) εδώ και περιοοότερο από ένα χρόνο.

Το μόνο οίγουρο είναι όηι θα φύγουν όλοι μαζί καθώς οι διοευηυντές των επιμέρους ηομέων της Πολιηησηκής βρíoκονηοι στην Πάτρα λόγω του Μικρούηοικου κι είναι απολύηως λογικό να οκοηουηόηουν το όρομο που θα χαράξει.

Δεν μοιήουμε στον ηειραομό να κάνουμε τις οηικές μας προβλέψεις, όμως θα θέλομε οπό όλους τους ουνηηηοηές της Πολιηησηκής που πρόκειηαι να ποροιηηοούν, να ηοημήοουν να ηουν κάποιες ολήηειες, να κάνουν επιτέλους οηοκηρηηική, έσηω ηη μέρα της ποροίηηής τους και να μην αρκεηοούν μόνο στις ευθύνες των «άλλων», όηως έκανε οηη οική του επισηολή ποροίηηης ο θάνος Μικρούηοικος.

ΣΤΟ ΔΟΝΤΙ δε θέλουμε να γράφουμε μόνο εμείς!

Ψάχνουμε νέους (όχι μόνο στην ηλικία...) φίλους, πρόθυμους να «εκτεθούν» με τα γραπτά τους...

- Γράψτε ένα κείμενο 400 – 800 λέξεων και διηγηθείτε μια ιστορία που θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας.
- Στείλτε μας τη γνώμη σας για την Πάτρα, που το 2006 θα γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Τι περιμένετε;
- Δώστε μας μια ιδέα για ένα θέμα που θα θέλατε να δείτε στο ΔΟΝΤΙ

Δώρα δεν υπάρχουν (προσωρινά τουλάχιστον...), μόνο η χαρά της γνωριμίας... Ακόμα και με το ψευδώνυμό σας!

Τα πιο ενδιαφέροντα κείμενα θα δημοσιεύονται κάθε μήνα στο ΔΟΝΤΙ.

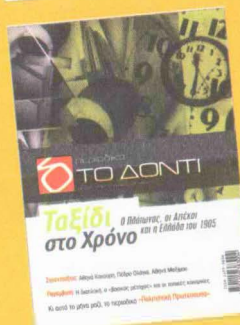
Όλες οι συνεργασίες θα βρίσκονται στην ηλεκτρονική μας σελίδα www.todonti.gr.

Μπορείτε να στέλνετε τα κείμενα και τις ιδέες σας με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

Ταχυδρομικά στα γραφεία μας: Κανακάρη 236Α & Γενναδίου, 26222, Πάτρα

Στο fax: 2610 323060

Στο email: stories@todonti.gr

www.todonti.gr

Ξαφνική σπουδή

Έκθεση Αχαϊκού βιβλίου εξήγγειλε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας για τον προσεχή Μάιο, «ως μια προσπάθεια ανόδειξης τόσο των Αχαιών συγγραφέων (λογοτεχνών, ιστορικών, ποιητών, λαογράφων κ.τ.λ.), όσο και της εργογραφίας-βιβλιογραφίας σχετικά με την Αχαΐα». Η έκθεση φυσικά δεν πρόκειται να ενταχθεί στο πρόγραμμα της Πολιτιστικής, όμως δεν γνωρίζουμε αν αυτό προέκυψε από άρνηση του Οργανισμού ή από το γεγονός ότι δεν υπήρχε κανένας σχεδιασμός και πως όλα γίνονται κόρη σε μια ξαφνική σπουδή να παραχθεί πολιτιστικό έργο.

Σε κάθε περίπτωση το βιβλίο είναι μια πολύ σοβαρή υπόθεση για να περιορίζεται με γεωγραφικά κριτήρια και πάντως αν δεν υπάρχει κόποια επιστημονική καθοδήγηση, επαγγελματική οργάνωση και συμμετοχή των κλαδικών φορέων του χώρου, η προσπάθεια απλώς θα «καεί».

Επιτροπές

«Αν θέλεις να οφήσεις άλυτο ένα πρόβλημα, σύστησε μια επιτροπή», λένε οι Βρετανοί. Στην Πολιτιστική πιστεύουν ακριβώς το αντίθετο και έτσι ξεκίνησαν τη σύσταση επιτροπών από μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου κι από στελέχη του Οργανισμού, οι οποίες ανέλαβαν να βοηθήσουν τη διεκπεραίωση συγκεκριμένου έργου.

Η πρώτη επιτροπή που αποτελείται από δύο μέλη του Δ.Σ. τους κ.κ Παύλο Μαρινάκη, Στέφανο Παϊνέτη και το Νομικό Σύμβουλο του Οργανισμού κ Χρήστο Σοφή, έχει σαν έργο της να παρακολουθεί τη διαδικασία ολοκλήρωσης των συμβάσεων με τους αναστόχους των Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων, με σκοπό να διευκολύνει τη γρήγορη κατόρτισή τους με την καλύτερη δυνατή εξασφάλιση του Οργανισμού, σε συνεργασία με την Καλλιτεχνική Διεύθυνση, τους Αναστόχους και το Νομικό Σύμβουλο.

Αποτελούμενη από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής κκ Δημήτρη Ρουμελιώτη και Άγγελο Πολυδώροπουλο και τον κ. Γιόννη Βαρόκη μέλος του Δ.Σ. με αναπληρωματικό μέλη τους κκ Ευγενία Γατοπούλου και Παναγιώτη Σιαφάρικα, η δεύτερη επιτροπή ορίστηκε για να διενεργήσει τους διαγωνισμούς για όλες τις προμήθειες και τις υπηρεσίες που απαιτούνται για την υλοποίηση των εκδηλώσεων του Καλλιτεχνικού Προγράμματος.

Ειδικό για το θέμα αυτό αποφασίστηκε να ζητηθεί από τις διευθύνσεις το πλήρες και αναλυτικό κλόνο των αναγκών τους για ένα τουλάχιστον τρίμηνο προκειμένου να επιτευχθεί σωστός προγραμματισμός και να υπάρξει χρόνος για την πιστή τήρηση όλων των προβλέψεων που αφορούν στην διαφώνεια των προμηθειών.

Τέλος η τρίτη επιτροπή που συστάθηκε με μέλη τους κ.κ. Ευάγγελο Φλωράτο, Γιώργο Παναγιωτόπουλο και Ιωόννη Παρασκευουλάκο Διευθυντή Επικοινωνίας και Διοικητικό Διευθυντή, ανέλαβε να διεκπεραιώσει με βάση τα δεδομένα που θα συλλεγούν εάν και κατά πόσον απαιτείται η αναμόρφωση του τρέχοντος προϋπολογισμού και να κάνει σχετική εισήγηση στο Δ.Σ.

ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (Τ.Ε.Δ.Κ.) ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

Κάθε γωνιά της αχαϊκής γης
κρύβει μια συγκίνηση, μια έκπληξη
μια απόλαυση.

Κάθε γωνιά της αχαϊκής γης
σας υποδέχεται φιλόξενα,
με την υπόσχεση
να περάσετε αξέχαστες στιγμές.

Επιλέξτε την Αχαΐα
για τις διακοπές σας

Στο δρόμο για το Διεθνές Συμπόσιο Χορωδιακής Μουσικής

Μια από τις σημαντικότερες συνεδριακές καλλιτεχνικές συναντήσεις που θα φιλοξενηθούν στην Πάτρα κατά τη διάρκεια της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας αναμένεται να είναι το Διεθνές Χορωδιακό Συμπόσιο που θα διεξαχθεί το τελευταίο τριήμερο του Απριλίου παράλληλα με το 15ο Πανελλήνιο Χορωδιακό Συνέδριο, στο Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών.

Το «Δόντι» έχοντας εκδηλώσει εδώ και αρκετό καιρό το ενδιαφέρον του προς τους διοργανωτές θα είναι ένας εκ των βασικών χορηγών επικοινωνίας του Συμποσίου και γι' αυτό το λόγο θα παρακολουθεί κάθε μήνα από κοντά την προετοιμασία του, ενώ θα φιλοξενεί κείμενα και ειδήσεις για τη χορωδιακή μουσική.

Σε αυτό το τεύχος, δημοσιεύουμε τα σημαντικότερα σημεία από τη δεύτερη επίσημη ανακοίνωση των διοργανωτών για την ενημέρωση όσων ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν.

Η Οργανωτική Επιτροπή, η Καλλιτεχνική Διεύθυνση και οι επικεφαλές των Τομέων του Συμποσίου, εργάζονται ήδη από τετραμήνου και πλέον, προς την κατεύθυνση της άρτιας οργάνωσης και φιλοξενίας σας στην Πάτρα κατά το τριήμερο 28-30 Απριλίου 2006, το πρώτο τριήμερο αμέσως μετά το Πάσχα, στα πλαίσια της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης.

Είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας ανακοινώσουμε μία σειρά από διάφορες οργανωτικές και λειτουργικές λεπτομέρειες που αφορούν στην κάλυψη του Συμποσιακού—Συνεδριακού γεγονότος, τη δήλωση συμμετοχής σας αλλά και το αναλυτικό πρόγραμμα, όπως αυτό (εκτός ανυπερβλητων εμποδίων) θα ισχύσει.

Η Οργανωτική επιτροπή του Συνεδρίου αξιολογώντας το σύνολο των ερωτηματολογίων προσπάθησε να καλύψει μέσω των εισηγήσεων και των εργαστηρίων, κατά το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος των προτεινόμενων θεμάτων, απευθυνόμενοι σε διοικητικούς παράγοντες χορωδιών, σε διευθυντές χορωδιών, σε μουσικούς Βυζαντινής Υμνολογίας, σε εκπαιδευτικούς μουσικής, αλλά και σε μουσικούς άλλων κλάδων και ειδικότητων.

Στο Συμπόσιο μπορούν να λάβουν μέρος:

- Όλα τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Ελληνικών και Κυπριακών Χορωδιών.
- Ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής και οι διευθυντές των τμημάτων της κάθε χορωδίας.
- Μέχρι τρεις χορωδοί από τον κάθε χορωδιακό φορέα.
- Μεμονωμένοι μουσικοί Ευρωπαϊκής και Βυζαντινής μουσικής.
- Μεμονωμένοι εκπαιδευτικοί μουσικής από όλη τη χώρα.
- Μεμονωμένοι μουσικοί διάφορων κλάδων και ειδικοτήτων, φοιτητές και σπουδαστές Πανεπιστημιακών Σχολών, Ωδείων και Μουσικών Σχολών από όλη τη χώρα.
- Συνοδοί των πιο πάνω αναγραφόμενων, που θα δηλώσουν σχετική επιθυμία συμμετοχής.

Για τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων, τους Καλλιτεχνικούς Διευθυντές, τους Διευθυντές των τμημά-

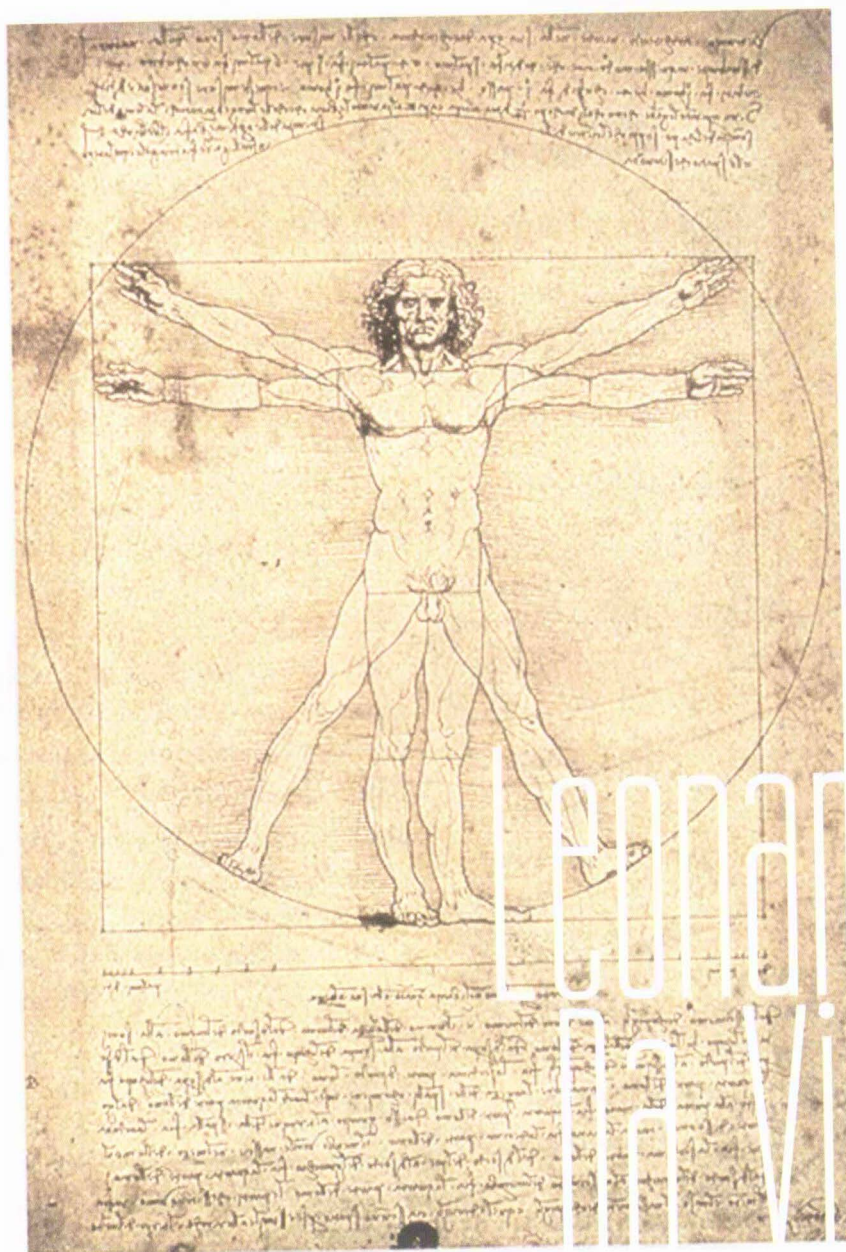
των και τους χορωδούς των χορωδιακών φορέων των Ελληνικών και Κυπριακών Χορωδιών, θα πρέπει παράλληλα με την ή τις δηλώσεις συμμετοχής, να αποσταλεί στον Οργανωτική Επιτροπή και επίσημο έγγραφο του φορέα που ανήκουν, στο οποίο να αναγράφεται η πλήρης εικόνα της συμμετοχής του στο Συμπόσιο.

Η φιλοξενία των Συνέδρων θα πραγματοποιηθεί στο ξενοδοχείο «Porto Rio», ενώ σε τρεις άλλες ξενοδοχειακές μονάδες, θα φιλοξενηθούν τα προσκεκλημένα χορωδιακά συγκροτήματα του Συμποσίου.

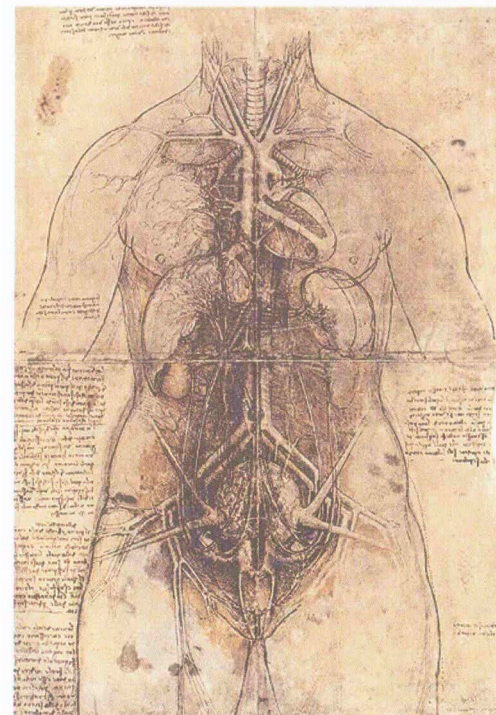
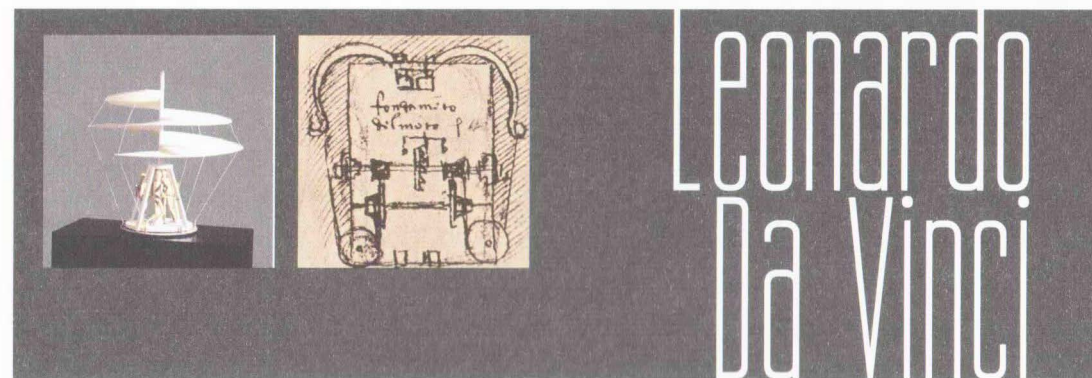
Κόστος συμμετοχής

Το κόστος ανά Συνέδρο, θα είναι το ποσό των 120 ευρώ και για τις τρεις ημέρες του Συμποσίου και θα συμπεριλαμβάνει πλήρη φιλοξενία (ξενοδοχείο—φαγητό από Παρασκευή βράδυ έως τον αποχαιρετιστήριο μπουφέ της Κυριακής μεσημέρι), συνεδριακό υλικό, συμμετοχή στις εισηγήσεις γενικού ενδιαφέροντος και στα εργαστήρια εξειδικευμένων θεμάτων χορωδιακής μουσικής, παρακολούθηση των συναυλιών και της έκθεσης, μπουφές διαλειμμάτων και μετακίνηση από και προς την έδρα του (εφ' όσον ο Συνέδρορ επιλέξει την προτεινόμενη λύση των λεωφορείων του Συμποσίου και όπου αυτό είναι εφικτό).

Εάν από έναν φορέα θα μετάσχουν τρία και πλέον άτομα (στελέχη των φορέων—δεν υπολογίζονται οι συνοδοί), τότε το κόστος ανά Συνέδρο θα είναι 100 ευρώ και για τις τρεις ημέρες του Συμποσίου.

Leonardo Da Vinci

Η έκθεση «Leonardo Da Vinci» αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές εκδηλώσεις που θα γίνουν στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας και αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Η έκθεση περιλαμβάνει εκατόν πενήντα πρωτότυπα σχέδια αλλά και μοντέλα επιστημονικών εφευρέσεων που βασίζονται σε πρωτότυπα σχέδια του καλλιτέχνη. Έχει ήδη φιλοξενηθεί σε διακόσια μουσεία σε όλο τον κόσμο, ενώ στην Ελλάδα έρχεται για πρώτη φορά. Επιμελήτης της Έκθεσης είναι ο Dr. Otto Letze, Διευθυντής του Ινστιτούτου Πολιτιστικών Ανταλλαγών στην Γερμανία.

Η έκθεση φιλοξενείται έως τις 4 Απριλίου στους χώρους του πρώην εργοστασίου Λαδόπουλου. Μετά τη λήξη της, θα επιστρέψει στο Μουσείο του Σιoux, στην πόλη όπου πέθανε ο Da Vinci.

Μία έκθεση εγκαινιάζει
την Πολιτιστική

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΒΡΗΚΕ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΠΛΟΚΗ!

Ανπουχούσατε μήπως η Πολιτιστική δεν ακολουθεί με φανατισμό και περισσό πάθος τους κανόνες της διαφάνειας; Εμείς θα σας καθουκάσουμε πλήρως! Η Πολιτιστική είναι τόσο διάφανη που δεν σκάνει μύγο στο σπαθί της.

Αυτές τις μέρες δεκάδες προμηθευτές της Πολιτιστικής έχουν ή πρόκειται να υπογράψουν υπεύθυνες δηλώσεις, με το παρακάτω κείμενο:

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι δεν έχω συγγένειο εξ αίματος μέχρι τρίτου βαθμού ούτε εξ αγχιστείας μέχρι δεύτερο βαθμού με οποιοδήποτε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή και της Εκτελεστικής Επιτροπής της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ - ΠΑΤΡΑ 2006 Α.Ε.» ούτε ισχύει ως προς το πρόσωπό μου ή/και την υπ' εμού εκπροσωπούμενη εταιρεία ή νομικό πρόσωπο η απαγόρευση της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του Νόμου 3322/2005 (ΦΕΚ Α' 58/07.03.2005)».

Επειδή στάλθηκε και σε εμάς ανάλογη δήλωση, έχουμε να κάνουμε τρεις απλές ερωτήσεις:

- Τι πρόβλημα δημιουργεί το αν ο παππούς μου είναι πρώτος εξάδελφος με τον παππού ενός εκ των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής ή του Διοικητικού Συμβουλίου; Κι εν πάσει περιπτώσει πώς να υπογράψουμε για κάτι που δεν γνωρίζουμε, αφού δεν έχουμε την τύχη να γνωρίζουμε τα γενεαλογικά δέντρα και των δεκαπέντε μελών του Συμβουλίου και της Επιτροπής;

- Όταν σε όλους τους δημόσιους φορείς μας υποχρεώνουν να υπογράψουμε υπεύθυνες δηλώσεις σε φόρμες με συγκεκριμένα στοιχεία, πόσο έγκυρα είναι τα

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Ο υπογράφων την παρούσα με τα παρακάτω στοιχεία

Επώνυμο: _____

Όνομα: _____

Όνομα Πατρός: _____

Όνομα Μητρός: _____

Διεύθυνση Επαγγέλματος: _____

Εκπρόσωπος Νομικού Προσώπου: **ΝΑΙ / ΟΧΙ** (διαγράφεται ότι δεν ισχύει)

Επωνυμία και Έδρα Νομικού Προσώπου: _____ (συμπληρώνεται αν ο δηλών ενεργεί ως εκπρόσωπος νομικού προσώπου)

Δηλώνω υπεύθυνα ότι δεν έχω συγγένεια εξ αίματος μέχρι τρίτου βαθμού ούτε εξ αγχιστείας μέχρι δεύτερου βαθμού με οποιοδήποτε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή/και της Εκτελεστικής Επιτροπής της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ - ΠΑΤΡΑ 2006 Α.Ε.» ούτε ισχύει ως προς το πρόσωπό μου ή/και την υπ' εμού εκπροσωπούμενη εταιρεία ή νομικό πρόσωπο η απαγόρευση της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του Νόμου 3322/2005 (ΦΕΚ Α' 58/07.03.2005).

Πάτρα, ...
Ο / Η Υπεύθυνως Δηλώνούσα

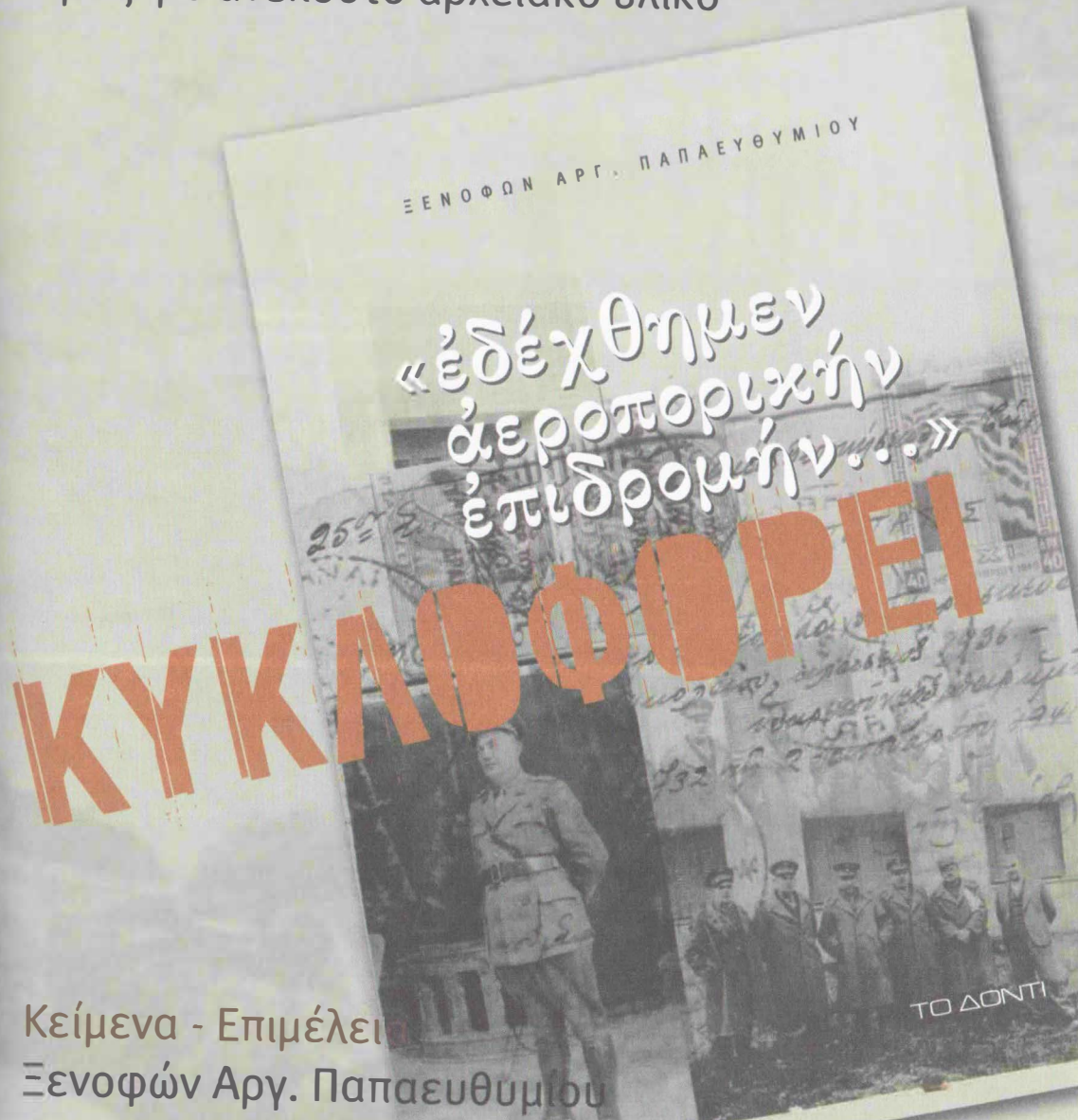
ελλιπέστατα χαρτιά που στέλνει η Πολιτιστική;

- Αντίστοιχες υπεύθυνες δηλώσεις θα υπογράψουν και οι καλλιτέχνες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα; Γιατί σε αυτή την περίπτωση γνωρίζαμε, μέχρι πρότινος, περίπου είκοσι εκδόσεις, στις οποίες θα συμμετέχουν στενοί συγγενείς του Δημάρχου, του πρώην καλλιτεχνικού διευθυντή, του Νομάρχη ή άλλων δημόσιων προσώπων. Δεν το θεωρούμε απαραίτητα μεμπτό, όμως μήπως τελικά κοροϊδευόμαστε μεταξύ μας;

- Πόσο ουσιαστικό είναι να κυνηγά η Πολιτιστική αυτού του είδους της διαπλοκή, όταν έχει το δικαίωμα, ως μονομετοχικός φορέας, να αναθέτει συγκεκριμένα έργα (μέχρι ενός οικονομικού ορίου) χωρίς διαγωνισμό και χωρίς να μπορεί κανείς να θέσει θέμα νομιμότητας;

Μια συλλεκτική έκδοση από το ΔΟΝΤΙ

Τα γεγονότα της περιόδου **1940-41** όπως τα κατέγραψε ανώτερος αξιωματικός της Χωροφυλακής μαζί με ανέκδοτο αρχειακό υλικό

Κείμενα - Επιμέλεια
Ξενοφών Αργ. Παπαευθυμίου

Με τον ιδανικό τρόπο και μάλιστα... εντός έδρας «έκλεισαν» για το 2005 οι συμμετοχές μας σε εκθέσεις και συνέδρια. Το ΔΟΝΤΙ συμμετείχε για πρώτη χρονιά στο Money Show Πάτρας, το Σαββατοκύριακο 20 & 21 Νοεμβρίου, καταφέροντας να εντυπωσιάσει με το περίπτερο όπου παρουσιάστηκαν όλες οι δραστηριότητές μας, αλλά και με τη διοργάνωση συζήτησης για τον πολιτιστικό τουρισμό.

Ιδιαίτερα στη συζήτηση που διεξήχθη το βράδυ του Σαββάτου, το επίκαιρο για την Πάτρα θέμα του πολιτιστικού τουρισμού, αλλά και η παρουσία σημαντικών προσωπικοτήτων, είχαν ως αποτέλεσμα μια κατάμεστη αίθουσα στο ξενοδοχείο «Αστήρ», αλλά και μια πολύ ζωντανή συζήτηση.

Οι προσκεκλημένοι της εκδήλωσης που διοργάνωσε το ΔΟΝΤΙ, ήταν από τους πλέον δημοφιλείς του διημέρου και συγκέντρωναν γύρω τους επισκέπτες και προσωπικότητες της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Ο Σεβ. Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος και ο πρώην υπουργός Πολιτισμού και πρώην Δήμαρχος Καλαμάτας Σταύρος Μένος, μίλησαν για την εμπειρία τους από την ανάπτυξη δράσεων και θεσμών στην Καλαμάτα και τη Ζάκυνθο, προκαλώντας τουλάχιστον... μελαγχολικές συγκρίσεις με την Πάτρα. Παράλληλα, ο Δι-

ευθυντής Τουρισμού της Τυνησιακής Πρεσβείας στην Ελλάδα Μοχάμεντ Μπασόρ μίλησε για την ανάγκη συνεργασίας των χωρών της Μεσογείου σε δράσεις συνολικής προβολής της περιοχής. Η εκδήλωση για τον πολιτιστικό τουρισμό διοργανώθηκε με την υποστήριξη του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Περιφέρεια έχει εδώ και λίγες εβδομάδες συστήσει Οργανισμό Τουρισμού για την τουριστική προβολή της περιοχής στα ελληνικά διεθνή μέσα ενημέρωσης και σε σημαντικά γεγονότα (εκθέσεις, συνέδρια κ.τ.λ.) στην Ελλάδα και άλλες χώρες.

1 Ο βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης στο περίπτερο του «Δ» με τους Ανδρέα Τσιλίρα, τις συνεργάτιδες του περιοδικού Ζέττα Ζάχου και Μιρέκα Χριστοδουλοπούλου, τον εκδότη της εφημερίδας «Σύμβουλος Επιχειρήσεων» Παναγιώτη Γιαλένιο και τον πολιτευτή της ΝΔ Δημήτρη Τριανταφυλλόπουλο.

2 Η συγγραφέας Αθηνά Κακούρη με τον Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών Καθηγητή Παναγιώτη Γκούμα στο περίπτερο του «Δ».

3,4 Απόψεις από το πάνελ και την κατάμεστη αίθουσα της εκδήλωσης για τον πολιτιστικό τουρισμό.

Το ΔΟΝΤΙ στο Money

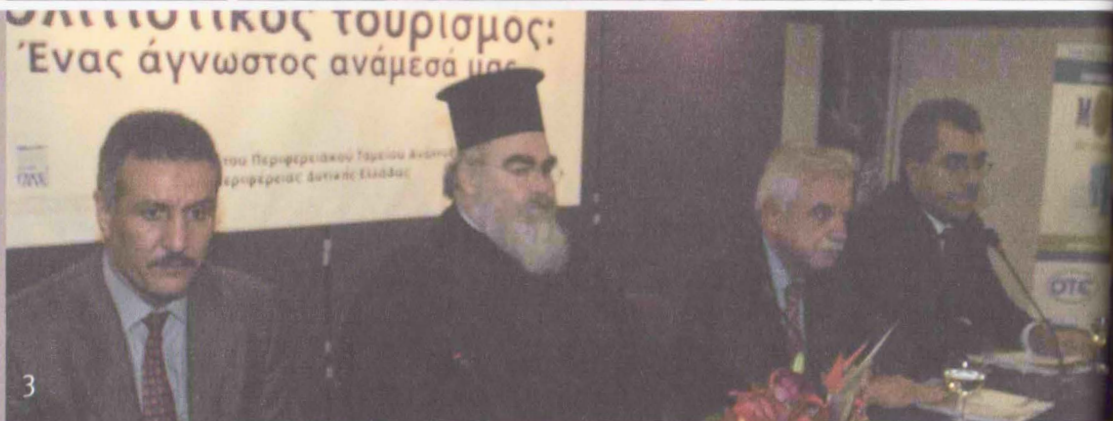
Show Πάτρας 2005

1

2

3

4

Ορίζοντας τον πολιτισμό

Του Δημήτρη Κάββουρα

Ο πολιτισμός είναι σύνθετο φαινόμενο. Εκφράζει κατά εποχή και λαό διάφορα κοινωνικά στρώματα. Προβάλλει αξίες που ανήκουν σε διαφορετική σφαίρα έκφρασης (τέχνη, επιστήμη, φιλοσοφία, θρησκεία). Εκδηλώνεται με πολλούς, για το ίδιο φαινόμενο, τρόπους είτε μέσα στην ίδια εποχή ως διαφορά στυλ ή συστήματος είτε διαχρονικά (Αναγέννηση - Νεοκλασικισμός - Ρομαντισμός).

Ο άνθρωπος έχει τον πολιτισμό στο κύτταρό του. Ο πολιτισμός δεν είναι αποκάλυψη. Δεν μπορεί όμως να γίνει λόγος για πολιτισμό πριν από τον εξανθρωπισμό του πρωτόγονου, πριν από την εποχή που ζωγράφισε για πρώτη φορά στον τοίχο της οπηλιάς του, πριν από την πρώτη νύχτα που σήκωσε το βλέμμα για να κοιτάξει τον έναστρο ουρανό, πριν χρησιμοποιήσει τη φύση όχι όπως προσφέρεται η ίδια αλλά ως ελεγχόμενη από τον ίδιο τον άνθρωπο κινητήρια δύναμη και πρώτη ύλη για ό,τι ήθελε εκείνος να επινοήσει.

Και, βεβαίως, δεν μπορεί να γίνει λόγος για πολιτισμό πριν από τη μέρα που κάποια φάρα έπαψε να αντιμετωπίζει με υποψία κάποια άλλη οπότε και οι δύο φάρες —μπορεί και περισσότερες— σμίξανε ειρηνικά γύρω από μια φωτιά, τα βρήκαν μεταξύ τους, όρισαν αρχηγό και κάθε μέλος αυτής της πρώτης κοινότητας ξεχώριζε με κάποιο διακριτικό, με κάποιο όνομα, με το εγώ - εσύ - αυτός.

Ό,τι έπραξε ο πρωτόγονος πριν από τον εξανθρωπισμό του, το έπραξε ενστικτωδώς. Ο άνθρωπος άρχισε να κάνει τα πρώτα βήματα προς τον πολιτισμό, όταν άρχισε ν' αποκτήσει συνείδηση της υπάρξεώς του και της ιστορικότητάς του. Όταν άρχισε να θέτει σκοπούς και να τους πραγματώνει. Όταν άρχισε να ξεπερνά, συνειδητά πλέον, τα όρια όσων μέχρι τότε αντιλαμβάνονταν ενστικτωδώς ως αναγκαίων για την επιβίωσή του και να θέτει ως σκοπό όχι μόνο το ασφαλέστερο ή το πρακτικότερο αλλά το αρεστό και το ευχάριστο.

Αν από τα έργα του πολιτισμού που ικανοποιούν ανάγκες του πρακτικού βίου, διαχωρίσουμε εκείνα που έχουν αισθητική, ηθική ή θεωρητική αξία, θα γίνει αντιληπτό ότι ο πολιτισμός δεν έγινε κατ' ανάγκη. Πολύ περισσότερο αφού και τα έργα πρακτικού ενδιαφέροντος είναι καρπός της χρόνο με το χρόνο πνευματικής ανέλιξης και αφύπνισης της συνείδη-

σης του υπάρχουν, που απέσπασαν τον άνθρωπο από τον κλοιό του ενστίκτου και της ανάγκης. Σε αντίθεση με την ουδετερότητα των φυσικών φαινομένων — η φύση ενεργεί αφ' εαυτού της, χωρίς σκοπό— τα έργα του ανθρώπου έχουν νόημα γιατί αποσκοπούν σε κάτι. Ο πολιτισμός, λοιπόν, είναι παράγωγο της βούλησης του ανθρώπου. Είναι βούληση.

Ο πολιτισμός νοείται σαν κάτι ενιαίο: Ανάμεσα στις ποικίλες εκφάνσεις του —τις τόσο ποικιλόμορφες και, από απόψεως υφής και περιεχομένου, τόσο διαφορετικές και αυτόνομες— υπάρχει μια εσωτερική συνάφεια, γιατί η πολιτιστική εικόνα μιας ιστορικής περιόδου διαμορφώνεται από τα κοινά δεδομένα της εποχής, τις κυρίαρχες αισθητικές, φιλοσοφικές, θρησκευτικές τάσεις, την κοινή συνείδηση και παράδοση, το πολίτευμα, βασικά με τη δεσποζουσα ιδέα που τροφοδοτεί τα πάντα.

Αυτή η συνάφεια ανάμεσα στις διάφορες μορφές πολιτιστικής δράσης υποδηλώνει σαφώς μια μορφή κοινωνίας μεταξύ των φορέων του πολιτισμού, που δεν είναι μόνο η τάξη των δημιουργών ή όποιου άλλου παράγοντα. Σ' αυτούς πρέπει να προστεθεί και το κοινωνικό υπόστρωμα από το οποίο προέρχονται όλοι οι συντελεστές του πολιτισμού αλλά και οι αποδέκτες κάθε πολιτιστικής πρωτοβουλίας. Από το σύνολο ξεπηδά το μεμονωμένο. Η κοινότητα συγκροτεί το σώμα του πολιτισμού. Είναι, λοιπόν, ο πολιτισμός ένα σύνολο εκδηλώσεων της δημιουργικής φαντασίας και των πνευματικών και άλλων αναζητήσεων του ανθρώπου, με κοινωνικό χαρακτήρα.

Ένας πολιτισμός φτάνει στο απόγειό του όταν πάρει καθολικό χαρακτήρα. Όταν δηλαδή όλοι οι επί μέρους τομείς αναπτυχθούν ισοδύναμα και σε υψηλό βαθμό τελειότητας και ολοκλήρωσης. Όταν το άτομο και το σύνολο δεν είναι απλοί χρήστες των πολιτιστικών αγαθών, αλλά βιώνουν τις αξίες του πολι-

τισμού. Όταν οι πάντες —όχι μόνο μια ελίτ— εκπολιτισθούν. Χαρακτηριστικό των μεγάλων πολιτισμών είναι η ολοκλήρωση: όλα και όλοι.

Τι είναι, εντέλει, πολιτισμός; Εύκολα, αλλά κάπως πρόχειρα, θα μπορούσε να πει κανείς ότι πολιτισμός είναι το επιτεύγματα του εξευγενισμένου ανθρώπου στον τομέα της πράξης και της θεωρίας, του πρακτικού και κοινωνικού-ηθικού βίου, της επιστήμης, δηλαδή, της τέχνης, της φιλοσοφίας, της κοινωνικής οργάνωσης, της θρησκείας κ.λπ.

Αν, όμως, αρκεστούμε στην άποψη ότι γνωρίζουμε τι είναι πολιτισμός από τα επιτεύγματά του, είναι σαν να λέμε πως μηλιά είναι το δέντρο που παράγει μήλα, αγνοώντας το δέντρο καθαυτό. Μήλα, βέβαια, παράγει μόνο η μηλιά. Ένα όμως φαινόμενο δεν το ορίζουμε από τα παράγωγά του και μόνο, παραβλέποντας τη φυσιολογία του, την οντολογική του υπόσταση.

Αναζητώντας, λοιπόν, έναν ορισμό στη ρίζα της έννοιας «πολιτισμός» προτείνουμε τον εξής, με υπονοούμενα όσα ήδη προεξεθέσαμε:

Πολιτισμός είναι η υπέρβαση του ενστίκτου και της φυσικής αναγκαιότητας. Σαν υπέρβαση του ενστίκτου νοείται η μετάβαση από την ατομικότητα στην προσωπικότητα, από την ογέλη στην οργανωμένη κοινότητα, από το ορμέμφυτο στην ατομική ηθική και στην κοινωνική συμπεριφορά. Σαν υπέρβαση της φυσικής αναγκαιότητας νοείται η μετάβαση από την πράξη στη θεωρία, από το ωφέλιμο στο ευχάριστο, από την αλογία στο λόγο.

Όταν συντελεσθεί αυτή η υπέρβαση, ο άνθρωπος ουσιαστικά μεταπήδησε από τον κλοιό του ενστίκτου και της ανάγκης στον ανοιχτό χώρο της ελευθερίας, για να χτίσει συνειδητά και με δική του βούληση έναν κόσμο με σκοπό και νόημα.

Τώρα ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Θεατρολόγων (Π.Ε.ΣΥ.Θ.) να μην είναι και τόσο γνωστός στους εκτός θεατρικών κύκλων ανθρώπους, ωστόσο είναι ένας σύλλογος που συμπληρώνει ήδη φέτος δέκα χρόνια λειτουργίας, και «στεγάζει» όλους τους απόφοιτους των πανεπιστημιακών τμημάτων θεατρολογίας της Ελλάδας και του εξωτερικού. Είναι το επίσημο συνδικαλιστικό όργανο των θεατρολόγων, που δεν έχει πετύχει και λίγο για την ονομασία και την καθιέρωση του νέου στην Ελλάδα επαγγέλματος του θεατρολόγου. Σε αυτές τις δραστηριότητες προστίθεται και η προώθηση της επιστημονικής έρευνας καθώς και η περαιτέρω επιμόρφωση των μελών του.

Σε αυτό, λοιπόν, το πλαίσιο, διοργάνωσε το τριήμερο 16 - 18 Δεκεμβρίου το Α΄ Θεατρολογικό Συνέδριο με θέμα «Το θέατρο στην Ελλάδα τον 20ο αιώνα: από το θέατρο των ιδεών στο μεταμοντέρνο» με πολύ μεγάλη επιτυχία, παρόλο που ήταν η πρώτη φορά που επικείμενο κάτι τέτοιο. Πληθώρα ανθρώπων του θεάτρου παραβρέθηκαν στο κεντρικό κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, είτε με εισηγήσεις είτε ως ακροατές. Οι εισηγήσεις κάλυψαν πολύπλευρα το θέμα του θεάτρου στην Ελλάδα, αφού κινήθηκαν από τη μετάφραση ως εργαλείο πρόσληψης και την πρόσληψη ξενόγλωσσων έργων στην Ελλάδα έως την πολιτική διάσταση του θεάτρου και τη σύγχρονη ελληνική θεατρική δραστηριότητα. Μεταξύ των εισηγητών ήταν και πολλά διάσημα ονόματα του θεάτρου

όπως ο Παύλος Μάτεσις, ο Κώστας Γεωργουσόπουλος, ο σκηνοθέτης Γιώργος Μιχαηλίδης, ο Κώστας Κοζάκος, η Εύα Κοταμανίδου, και πολλοί άλλοι.

Εξαιρετικό ενδιαφέρον είχε η εισήγηση της Μαρίας Φραγκή, θεατρολόγου και διδόκτορο του Πανεπιστημίου Paris X - Nanterre, που μίλησε για την αποκεντρωση του θεάτρου και το θεσμό των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., θέμα μάλιστα ιδιαίτερα επίκαιρο. Σημείωσε, μεταξύ άλλων, πως η πορoδικότητα των θέσεων (του καλλιτεχνικού διευθυντή κ.λπ.) δεν επιτρέπει τον προγραμματισμό ρεπερτορίου και τη σύσταση μόνιμου θιάσου, κάτι που προβλέπεται από το ξεκίνημα της ίδρυσης των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ανέφερε μάλιστα, σαν εξοίρεση και παράδειγμα λειτουργίας το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας την περίοδο που ήταν καλλιτεχνική διευθύντρια η Μάγια Λυμπεροπούλου και είχε καταργήσει την καλλιτεχνική επιτροπή, προγραμματίζοντας ρεπερτόριο με μόνιμο θίασο. Τα στοιχεία, επιπλέον, που παρέθεσε και ορίζονται ως όροι λειτουργίας των Περιφερειακών Θεάτρων, παρουσιάζουν ενδιαφέρον: το 50% των έργων που ανεβάζει ένα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. πρέπει να είναι ελληνικά με το ένα τρίτο αυτών να είναι των τελευταίων πενήντα χρόνων, ενώ πρέπει να προτιμάται το εντόπιο καλλιτεχνικά δυναμικό. Πόσο όμως και ποιο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

είναι αυτά που εφαρμόζουν κάτι ανάλογο προωθώντας με αυτό τον τρόπο και κάνοντας γνωστό στο κοινό το ελληνικό θέατρο;

Μια άγνωστη πτυχή της Μακρονήσου παρουσίασε στην εισήγησή του ο Πέτρος Βραχιώτης, ένας νέος επιστήμονας, κάνοντας γνωστές λεπτομέρειες της θεατρικής δραστηριότητας των εξόριστων. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου οι εξόριστοι συγκρότησαν αρκετές θεατρικές ομάδες και ανέβασαν πολλές παραστάσεις με έργο Σαίξπηρ, Ίψεν, Τσέχωφ, Καραγκιόζη, σατιρικό νούμερα, επιθεωρήσεις. Στην έρευνά του τον βοήθησε ο Τόσος Ζωγράφος, σκηνογράφος-ενδυματολόγος και ζωγράφος, που ήταν εξόριστος εκείνη την περίοδο στο νησί, ο οποίος στη δική του εισήγηση μετέφερε το κλίμα και κάποια ανεκδότολογικά χαρακτηριστικά. Είπε μάλιστα πως κατά πόσο πιθανότατα αυτό το καλοκαίρι θα ανέβει στο μισογκρεμισμένο θέατρο της Μακρονήσου η «Ειρήνη» του Αριστοφάνη με τον Λάκη Λαζόπουλο.

Η Ιφιγένεια Μπενάκη, θεατρολόγος, παρουσίασε μια πολύ αξιόλογη και άγνωστη στο ευρύ κοινό δραστηριότητα της Very Special Arts Hellas: την ακουστική θεατρική περιγραφή για άτομο με προβλήματα όρασης. Ειδικά εκπαιδευμένα άτομα περιγράφουν τη θεατρική παράσταση για αυτούς που αντιμετωπίζουν προβλήματα όρασης που αντιμετωπίζουν ειδικών ασύρματων ακουστικών. Μίλησε για τη σημασία αυτής της προσπάθειας αλλά και για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, αφού το περισσότερο θέ-

ατρο δεν έχουν την υποδομή για κάτι τέτοιο (κάποιο δωμάτιο για τη μικροφωνική εγκατάσταση που να βλέπει στη σκηνή) και επιπλέον την έλλειψη χρηματοδοτήσεων για το ειδικό ακουστικό που έχουν υψηλό κόστος.

Πολλές ακόμα ενδιαφέρουσες εισηγήσεις συνέθεσαν το επιστημονικό περιεχόμενο του συνεδρίου, όπως της Κωνσταντίνης Ζηροπούλου που μίλησε για την ελληνική θεατρική δραστηριότητα στην Τασκένδη, του Γιώργου Μιχαηλίδη που μας μετέφερε στις συνθήκες της εποχής της παράστασης του «Οιδίποδα Τυράννου», του Κώστα Μπισταντζόγλου, γιου του θεατρικού συγγραφέα Μποστ, που με γλαφυρότητα και χιούμορ μίλησε για τον Μποστ και το έργο του όπως το έζησε ο ίδιος.

Ξεχωριστή μνεία πρέπει να κάνω στην εισήγηση του Δημήτρη Τασσοπούλου, που ήταν από τις ελάχιστες που αναφέρθηκαν στη σύγχρονη σκηνική πρακτική, με τον τίτλο «Σύγχρονες μορφές σκηνικής γραφής». Η ενδεδειγμένη διερεύνηση των σκηνικών πρακτικών, η σκηνική γραφή και όχι η λεκτική, η παράσταση και όχι το κείμενο και η φιλολογική του ανάλυση, βρίσκεται στο περιθώριο των ελληνικών πανεπιστημιακών σπουδών και της θεατρολογίας στην Ελλάδα, παρόλο που η παράσταση είναι εξίσου σημαντική με το κείμενο, αν όχι περισσότερο.

Η απειρία του Π.Ε.ΣΥ.Θ. φάνηκε μόνο στο θέμα των εισηγήσεων: δεν μπόρεσε να το χειριστεί δυναμικά με αποτέλεσμα να αναγκαστεί να αλλάξει τελευταία στιγμή τον τίτλο του συνεδρίου ο οποίος από την ανακοίνωσή του μέχρι και σήμερα αναγράφεται στην ιστοσελίδα του ως «Το ελληνικό θέατρο στον 20ο αιώνα» και όχι «Το θέατρο στην Ελλάδα τον 20ο αιώνα». Είναι πραγματικό απορίας άξιο γιατί επιλέχθηκαν εισηγήσεις εκτός θέματος. Παρόλο που όλες ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρουσες, διότι η εντύπωση αφενός ότι ο καθένας μίλησε σχετικό με το αντικείμενό του χωρίς να λαμβάνει υπόψη το θέμα και αφετέρου ότι κάποιοι άλλοι λόγοι υπογόρευσαν τις επιλογές. Όπως νο έχει όμως, η επιτυχία του συνεδρίου είναι δεδομένη δίνοντας επιπλέον την εμπειρία στο Σύλλογο για μελλοντικές παρόμοιες πρωτοβουλίες.

ΟΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κείμενα: Έβεντα Αλεξανδράκη

της Έλενας Αλεξανδράκη

Κριτική θεάτρου

Μπέρτολτ Μπρεχτ, Η όπερα της πεντάρας

Σκηνοθεσία: Θέμης Μουμουλιός
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, 2005-2006

Ένα δύσκολο έργο για να ανοίξει τη θεατρική σεζόν επέλεξε ο Θέμης Μουμουλιός και το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας, και ο λόγος για την «Όπερα της πεντάρας» του Μπέρτολτ Μπρεχτ (Bertolt Brecht, Die Dreigroschenoper). Το έργο αποτελεί διασκευή της «Όπερας του ζητιάνου» του Τζων Γκέι (John Gay, The beggar's opera), έργο που είχε γραφτεί διακόσια χρόνια πριν, το 1728, και ήταν ένα μίγμα πολιτικής σάτιρας και διακωμώδησης της ιταλικής όπερας. Οι διασκευές άλλωστε ήταν κάτι που συνήθιζε ο Μπρεχτ, κυρίως τα τελευταία χρόνια της ζωής του, μετά την ίδρυση του πασίγνωστου διεθνώς θεάτρου Μπερλίνερ Αναάμλ (1949), ενώ τη μουσική για την «Όπερα» συνέθεσε ο Κουρτ Βάλ, ο σημαντικότερος από τους τρεις μόνιμους συνεργάτες του Μπρεχτ.

Ο Μπρεχτ είναι ένας συγγραφέας του οποίου το δραματικό έργο έχει αμφισβητηθεί κατά καιρούς κυρίως λόγω των μαρξιστικών του πεποιθήσεων. Είναι ουσιαστικό ο δημιουργός του επικού θεάτρου, έργων δηλαδή με σπονδυλωτή δομή που δεν υπόκεινται σε θεατρικές συμβάσεις χρησιμοποιώντας και την τεχνική της αποστασιοποίησης, με την οποία έχει ταυτιστεί το όνομά του: ουδέτερος φωτισμός, υποκριτική-αχόλιο στο ρόλο και διαρκής υπενθύμιση ότι αυτό που βλέπουμε είναι θέατρο, στοχεύοντας στη λογική του θεατή και όχι στο συναίσθημα.

Το έργο τοποθετείται στο Λονδίνο, εκεί

που κινείται ο υπόκοσμος της πόλης. Ο κ. Πήτσαμ, μαζί με τη γυναίκα του, έχει δημιουργήσει μια επιχείρηση παραγωγής ζπιτιάνων και είναι ορκισμένος εχθρός του Μακήθ, ενός γοπευτικού γκάνγκοστερ με μεγάλη επιτυχία στις γυναίκες. Όταν ο Μακήθ παντρεύεται κρυφά την κόρη του, Πόλυ, ο πόλεμος ανάμεσα στους δύο αρχίζει. Στην περιπέτεια μπλέκονται και πρώην ερωμένες του Μακήθ, ενώ στο τέλος, όταν ο Μακήθ βρίσκεται στο κρίωμα καταδικασμένος σε θάνατο, του δίνεται χάρη από τη βασίλισσα.

Η παράσταση αναμφίβολα ήταν πετυχημένη. Προσεγγιμένη και δουλεμένη από όλες τις απόψεις —αφού οι ηθοποιοί έπρεπε να υποκρίνονται, να τραγουδούν και να χορεύουν— κατάφερε να μεταφέρει την ατμόσφαιρα του υπόκοσμου του Λονδίνου και να αναδείξει τις κωμικές πτυχές του κειμένου χωρίς υπερβολές ή χοντροκοπιές. Τα κοστουμίδια πολλά και διαφορετικά, ήταν απόλυτα ενταγμένα στο πνεύμα της παράστασης και αναδείκνυαν τη διαφορετικότητα της κάθε κοινωνικής ομάδας μέσα στο δεδομένο περιβάλλον: ζητιάνοι, πόρνες, ο γόνος Μακήθ και οι «σκόλουθοι» του. Τα σκηνικά επίσης εξυπηρέτησαν ικανοποιητικά την παράσταση που απαιτούσε πολλές αλλαγές χώρων: μεγάλες συρόμενες κρεμάστρες με τα κουρέλια των ζητιάνων για την επιχείρηση του κ. Πήτσαμ που έφευγαν όταν άλλαζε το σκηνικό, συρόμενη καγκελόπορτα που χώρισε στα δύο το σκηνικό χώρο και χρησίμευσε σαν φυλακή για τον Μακήθ, ανυψούμενο δάπεδο για το κρίωμα. Για το μουσικό μέρος υπήρχε ζωντανή ορχήστρα (πιάνο, κοντραμπάσο, κρουστά) μέσα στην καταπακτή του προσκηνίου

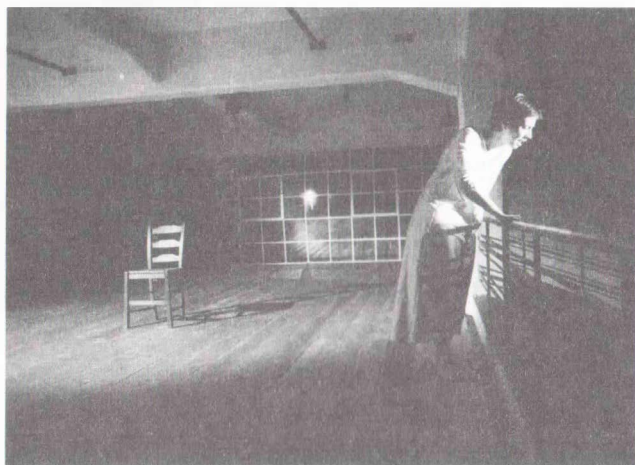
μέρος της οποίας μπορούσε να δει το κοινό.

Το ερμηνευτικό μέρος ήταν σε γενικές γραμμές καλό. Την παράσταση ωστόσο «έκλεψε» η Τάνια Τρύπη στο ρόλο της Πόλυ, αποτελώντας παράλληλα μια μεγάλη έκπληξη. Ήταν αγνώριστη υποκριτικά, η κίνησή της ήταν εξαιρετική ενώ οι φωνητικές της δυνατότητες εκπληκτικές. Εκτός από την ωραία χροιά της φωνής της, είχε δύναμη τόσο στις χαμηλές όσο και στις ψηλές νότες, με μια παρουσία συνολικά εντυπωσιακή. Αντίθετα, ο Γιάννης Μπέζος ως Μακήθ, δεν φάνηκε αντάξιος των περιστάσεων. Γοπευτικός μιν, και αγέρωχος, έμεινε μόνο σε αυτό και έδωσε μια επίπεδη και άχρωμη ερμηνεία, εντελώς διεκπεραιωτική, κάτι στο οποίο δεν μας έχει συνηθίσει. Προσπάθησε να αφήσει τους γνωστούς του —και λίγο τηλεοπτικούς— τρόπους χωρίς όμως να καταφέρει να βρει έναν άλλο υποκριτικό δρόμο, με αποτέλεσμα η παρουσία του στην παράσταση να φαντάζει απλώς βοηθητική. Πολύ καλός ο Ταξιάρχης Χάνος στο ρόλο του κ. Πήτσαμ δίνοντας πολύπλευρα το χαρακτήρα του αβίστακτου επιχειρηματία. Οι υπόλοιποι ηθοποιοί, αν και δεν είχαν όλοι τις απαιτούμενες φωνητικές ικανότητες, ήταν συνεπείς σε ό,τι είχαν αναλάβει και πλαισίωσαν επιτυχώς το εγχείρημα.

Μια παράσταση που αξίζει τον κόπο να δει κανείς, με σημαντικό μειονέκτημα την έλλειψη προγράμματος, που δέκα μέρες μετά την πρώτη παράσταση δεν είχε ακόμα εκδοθεί.

Ανιχνεύοντας την Ηπειρώτικη παράδοση

Η ομάδα «Βιομηχανική» και το θέατρο Λιθογραφείον παρουσιάζουν την παράσταση «Φεύγουσα Κόρη». Το δίηγημα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη «Μια ψυχή» αποτελεί τον καμβά πάνω στον οποίο παραδοσιακά παρμύθια, νανουρίασμα και μοιρολόγια πλέκονται με τους ήχους του κλαρίνου, ενώ η παράσταση είναι ουσιαστικά προϊόν πολύχρονης συνεργασίας της Μίρκας Γεμεντζάκη που σκηνοθετεί την παράσταση, και της μαθήτριάς της, Ρηνιώς Κυριαζή.

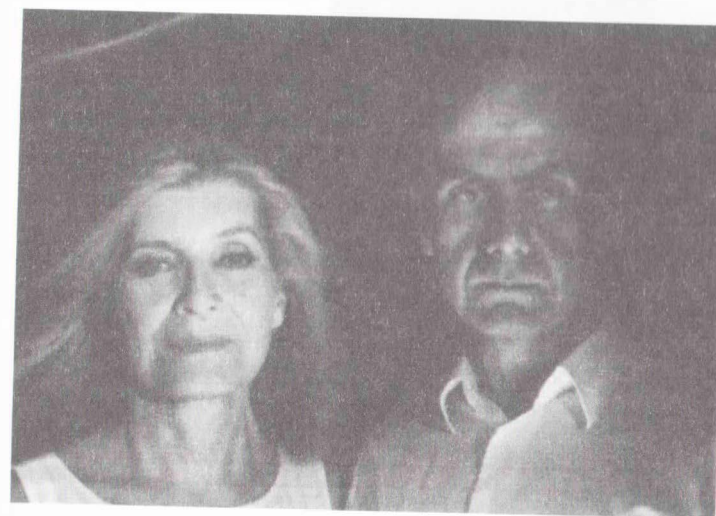

Η Μίρκα Γεμεντζάκη, μουσικός και σκηνοθέτης, ασχολείται ιδιαίτερα με την αναπνοή, τη φωνή, τη γλώσσα και το σώμα, ψάχνοντας διάλυσης επικοινωνίας των συναισθημάτων, των σκέψεων και των κειμένων. Στη «Φεύγουσα Κόρη» εξερευνά την ανθρώπινη φωνή με στόχο να ελευθερώσει τη βαθύτερη ουσία και ρίζα αυτής της φωνής. Η Ρηνιώ Κυριαζή, που κατάγεται από την Ήπειρο, μέσα από αυτή τη διαδικασία ανακάλυψε τη σύνδεση της φωνής με τη μουσική της γλώσσας και των τραγουδιών της Ηπείρου. Τα παρμύθια λέγονται στην αυθεντική τους διάλεκτο που υποδηλώνει μουσικά την έκφρασή τους. Τα νανουρίσματα μας μεταφέρουν στην πρώτη παιδική ηλικία με μια μελαγχολική νοσταλγία ενώ τα μοιρολόγια, μια αρχέγονη παράδοση που εξακολουθεί και είναι ζωντανή στην Ήπειρο, μας κοινωνούν τον πόνο μέσα από την ποίηση.

Η Μίρκα Γεμεντζάκη είναι καταξιωμένη στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και έχει στο ενεργητικό της πολλές και σημαντικές συνεργασίες με Έλληνες και ξένους κορυφαίους καλλιτέχνες. Έχει συνεργαστεί με τη Φιλορμονική του Βερολίνου στη διεύθυνση χορωδίας και για πολλά χρόνια με το γερμανικό θέατρο της Schaubuühne, ενώ έχει δουλέψει με μεγάλα ονόματα του ευρωπαϊκού θεάτρου, όπως τον Πέτερ Στάν, τον Πήτερ Μπρουκ, τον Μπομπ Ουίλσον. Σταθμός στην καριέρα της είναι η συμμετοχή της στην περίφημη «Ορέστεια» του Πέτερ Στάν το 1980 — μια παράσταση που επαναπροσδιόρισε τη σύγχρονη προσέγγιση του αρχαίου δράματος και αποτελεί σημείο αναφοράς— κάνοντας τη φωνητική και σωματική διαμόρφωση του χορού.

Στη «Φεύγουσα Κόρη», εκτός από την Ρηνιώ Κυριαζή, συμμετέχει ο Θωμάς Βούζας παίζοντας κλαρίνο, το κοστούμι έχει επιμεληθεί ο Μανώλης Κορωτάκης ενώ τους φωτισμούς έχει σχεδιάσει ο Φάνης Δίπλας. Οι φωτογραφίες είναι του Γιάννη Βλασταρά.

Μια πραγματικά σημαντική συνεργασία για τη «Βιομηχανική» και παράλληλα μια ενδιαφέρουσα πρόταση ανάγνωσης του Παπαδιαμάντη. Οι παραστάσεις είναι περιορισμένες και θα διαρκέσουν έως τις 15 Ιανουαρίου.

Άκρατος ρεαλισμός σε μεταφυσικό φόντο

Ένα άπαιχτο στην Ελλάδα έργο παρουσιάζεται στο θέατρο Αργώ. Το βραβευμένο με Πούλιτζερ (1999) έργο της Μάργκαρετ Έντσον «Wit - Εκτός κωδικού» (Margaret Edson, «Wit») ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Μαριάννας Κάλμπαρη με την Αιμιλία Υψηλάντη να πρωταγωνιστεί και τους Λεωνίδα Κακούρη, Εκάβη Ντούμα, Αλέξανδρο Κολλιόπουλο κ.ά. Πρόκειται για ένα έργο σκληρό, με ένα ιδιόμορφο ρεαλισμό που δεν αφήνει περιθώρια διαφυγής.

Το «Wit» μιλάει για τον καρκίνο με κεντρική ηρωίδα μια πενήνταχρονη καθηγήτρια πανεπιστημίου που έχει καρκίνο σε τελικό στάδιο. Μια καθηγήτρια που ειδικεύεται στον ποιητή Τζων Νταν και τη μεταφυσική ποίηση. Είναι σκληρό ακριβώς γιατί μιλάει για κάτι που μπορεί να συμβεί στον καθένα, μια απτή πραγματικότητα που μας φέρνει αντιμέτωπους με τους φόβους μας, και εκεί έγκειται και ο ρεαλισμός του. Η φόρμα, ωστόσο, του έργου και ο τρόπος που δίνονται τα γεγονότα και οι σκέψεις απέχει πολύ από το ρεαλισμό. Το έργο έχει σχεδόν κινηματογραφική δομή, με εικόνες και περιστατικά να δίνονται διασπασμένα. Το σκηνικό της Μαριάννας Κάλμπαρη —πάνελ στηριγμένα σε ροδάκια— δημιουργήθηκε προς αυτή την κατεύθυνση, με τα πάνελ να μετακινούνται δημιουργώντας διαρκώς νέους χώρους. Αλλά και η μεταφυσική, που θεματικά είναι παρούσα σε όλο το έργο με τις αναφορές στον Τζων Νταν, «εφαρμόζεται» και στη μορφή του έργου. Συχνά η κ. Μπέρρινγκ (η ηρωίδα) διηγείται απευθυνόμενη στο κοινό ενώ οι γιατροί είναι πάνω από το —άδειο— κρεβάτι και την εξετάζουν.

Ένα έργο που όσο σκληρό και αν είναι, είναι ουσιαστικά ένα έργο για την αγάπη, τη γνώση και την ανθρώπινη επαφή, όπως έχει πει η συγγραφέας του. Μια παράσταση που αξίζει τον κόπο να δείτε, γιατί, βγαίνοντας, θα δείτε τη ζωή και το θάνατο λίγο διαφορετικά.

Ξεφυλλίσουμε...

Βλαντιμίρ Ναμπόκοφ
Η άμυνα του Λούζιν

Βλαντιμίρ Ναμπόκοφ.

Η άμυνα του Λούζιν

μετάφραση-επίμετρο: Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης
 Εκδόσεις Μεταίχμιο 2002

Ο κεντρικός ήρωας, Λούζιν, εσωστρεφής και μελοχολικός, στρέφεται στο σκάκι για να αποφύγει την πραγματικότητα. Το ταλέντο του τον φέρνει στην κορυφή αλλά το τίμημα της επιτυχίας είναι βαρύ. Το λαμπρό —για το σκάκι— μυαλό του αποδεικνύεται ανεπαρκές για να αντιμετωπίσει την πραγματική ζωή, και θα οδηγηθεί στη συντριβή. Ένα βιβλίο που έχει αποσπάσει εξαιρετικές κριτικές από το διεθνή Τύπο.

Βασίλειος Χριστόπουλος
Κι εσύ Έλληνας, ρε;
 Εκδόσεις Κέδρος 2005

Η μυθοπλασία συναντά τη βαλκανική πραγματικότητα στο γύρισμα του 19ου προς τον 20ο αιώνα. Εθνισμοί που εκόκλωθηκαν ως άγριοι εθνικισμοί και οδήγησαν σε εμφύλιους και εθνικούς πολέμους και μετατρέπουν μέσα στο μυθιστόρημα τους χαρακτήρες σε παίγνιο της Ιστορίας. Οι πολιτικές των δυνάμεων τους συνθλίβουν και η Ιστορία λειτουργεί μόνο εις βάρος τους. Ένα ιστορικό μυθιστόρημα που φωτίζει αποκαλυπτικά και την εποχή μας.

Τζίμης Πανούσης
Μικροαστική καταστροφή
 Εκδόσεις Όπερα 2005

Ο Τζίμης Πανούσης, αθυρόστομος και προκλητικός, όπως πάντα, μόλις κυκλοφόρησε το καινούριο του βιβλίο από τις εκδόσεις «Όπερα» με τον τίτλο «Μικροαστική καταστροφή». Πρόκειται για ένα βιβλίο με «ποιήματα και ψηφιακές ζωγραφιές» εμπνευσμένα από τη μικροαστική πραγματικότητα με το γνωστό καυστικό του χιούμορ.

του Αργύρη Καραβούλια

**Οδηγός σκέψης,
 μακριά από
 τα συνηθισμένα**

David Hoffman,
 Οδηγός Βοτανοθεραπείας
 Εκδόσεις ΔΙΟΠΤΡΑ 2005

Η «νέα ολιστική βοτανοθεραπεία» του David Hoffman είναι ένας πλήρης οδηγός για τα βότανα χωρίς όμως να μοιάζει καθόλου με τα δεκάδες παρόμοια βιβλία και αυτό κυρίως γιατί το όλο κείμενο κινείται σε ένα ρεύμα σκέψης μιας καινούργιας αντίληψης και βαθιάς επαφής με το ολιστικό πνεύμα, ένα πνεύμα που σήμερα αν μη τι άλλο είναι απαραίτητο όσο ποτέ.

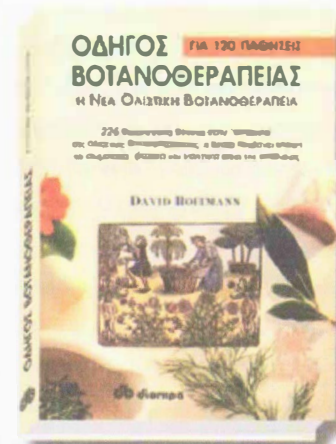
Σε μια κοινωνία που η υγεία έχει περιέλθει στα χέρια μιας αδιάτακτης πολλές φορές ιατρικής, όμηρος τις περισσότερες φορές των φαρμακοβιομηχανιών, σε ένα τρόπο ζωής όπου το άγχος

είναι το μόνιμο τέμπο στον εικοσιτετράωρο ρυθμό της καθημερινότητας, σε ένα κόσμο που νοσεί μεταφορικά και κυριολεκτικά, το συγκεκριμένο βιβλίο λειτουργεί σαν φάρος που φωτίζει την σκέψη, μας σπρώχνει ένα βήμα πιο πέρα να αγκαλιάσουμε την πλήρη σφαίρα του είναι μας, να δικαιώσουμε το υπέρτατο δώρο της ζωής που μας δόθηκε και που μέσω της υγείας, υγείας σε κάθε επίπεδο της οντότητας ανθρώπου, είμαστε συντονισμένοι με τους ρυθμούς της φύσης, εναρμονισμένοι με το σύμπαν και τις ενέργειες του, πράγμα που σημαίνει αξιοποίηση όλου του υπάρχοντος δυναμικού μας, ενεργοποίηση των άπειρων δυνατοτήτων μας.

Το βιβλίο λειτουργεί σε δύο επίπεδα, ένα που αφορά το βοτανολογικό μέρος όπου παραθέτει τα περισσότερα από τα βότανα, αναφέροντας στο καθένα τα μέρη που χρησιμοποιούνται, τον τρόπο και εποχή συγκομιδής, την δράση του κάθε βοτάνου, τις ενδείξεις για κάθε ασθένεια, και τον τρόπο παρασκευής και δόσολογίας για κάθε βότανο.

Το δεύτερο μέρος αφορά την βοτανοθεραπεία, και σε κάθε κεφάλαιο αναλύει διεξοδικά τα συστήματα του ανθρώπινου σώματος (κυκλοφορικό, μυοσκελετικό, νευρικό κ.λπ.), με μια ολιστική θεώρηση τέτοια που σου ανοίγει καινούργιους τρόπους ανάγνωσης του ανθρώπινου σώματος, καταλαβαίνεις την έννοια «θεραπεία» σε μια εντελώς νέα διάσταση, πράγμα που κάνει την ανάγνωση του βιβλίου αναγκαία και μόνο για αυτό.

Έτσι «η νέα ολιστική βοτανοθεραπεία», είναι ένα επιστημονικό σύγγραμμα πλήρως ευθυγραμμισμένο με αυτό που ο τίτλος ευαγγελίζεται, αλλά και με ένα νέο τρόπο σκέψης τέτοιο που αν η επίσημη επιστήμη τον ακολουθήσει κάποια φορά, πολλά από τα αδιέξοδα που σήμερα βρίσκεται εγκλωβισμένη η κοινωνία θα σταματήσουν και θα οδηγηθούμε σε ένα δρόμο ελευθερίας, γνώσης και πλήρους υγείας.

Κείμενα: Γιάννης Μουγγοθιάς

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΓΓΕΛΑΚΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ «ΑΠΟ 'ΔΩ ΚΑΙ ΠΑΝΩ» (ΜΙΝΟΣ-ΕΜΙ)

Οφείλουμε να ξεκαθαρίσουμε εξ αρχής ότι για τη στήλη ο Γιάννης Αγγελάκας αποτελεί μια από τις πιο συνεπείς φωνές στο χώρο της ελληνικής μουσικής που παρέμεινε σε βάθος χρόνου αιχμή καλλιτεχνική αλλά χωρίς να κάνει την παραμικρή έκπτωση, αν και οι ευκαιρίες υπήρχαν πολλές για το μεγαλύτερο ροκ σταρ που ανέδειξε η Ελλάδα από τη δεκαετία του '80 και εντεύθεν.

Ο Αγγελάκας στη μετά «Τρύπες» εποχή μεγάλωσε και ωρίμασε όμορφα κρατώντας μια αξιοζήλευτη αρμονία ανάμεσα στη ζωή και το έργο του, και η αυθεντική περσόνα του έγινε σημαία πολλών συναρπαστικών που μας διηγήθηκε μέσα από στίχους, μελωδίες, ηχητικές εκρήξεις και μοναχικές ή συλλογικές αναζητήσεις που κατέθεσε με ειλικρίνεια και τόλμη σε ένα καλλιτεχνικό περιβάλλον που διαρκώς βουκαλίζεται και αυτολογοκρίνεται σε πιο συντηρητικά και συμβατικά μονοπάτια, επιδιώκοντας ολοένα και πιο ανώδυνες και επιφανειακές διαδρομές.

Η τελευταία δουλειά του Γιάννη Αγγελάκα και των εκλεκτών επισκεπτών του, προχωρά ένα βήμα παρακάτω την πρόσφοτη περιπέτεια που ο δημιουργός έχει ακολουθήσει μαζί με τον τσελίστα Νίκο Βελιώτη και διάφορα πειραματικά οχήματα κάνοντας συναυλίες και ηχογραφώντας τον πρώτο τους δίσκο «Οι ανόσες των λύκων». Στο δεύτερο αυτό εγχείρημα με τίτλο «Από 'δω και πάνω», η παρέα διευρύνεται με μια πλειάδα μουσικών φίλων (Χρήστος Χορμηπίλας - ηλεκτρικά, Ντίνος Σοδίκης - μπαλαμός, φωνητικά,

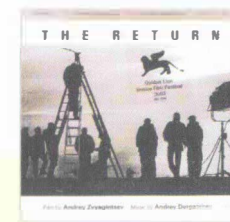
Πάνος Ρώσης - ηλεκτρικές κιθάρες, Στέφανος Λαζαρινός - σαξόφωνα, πλίκτρο, calíba, ζουρνάς, Γιάννης Μαρίνος - τρομπόνι, Γιώργος Αβραμίδης - τρομπέτα, Φώτης Σιώτας - βιολί, βιόλα, Δημήτρης Μπασολάμ - κοντραμπάσο, ηλεκτρικό μπάσο, Κωστής Μακρυγιοννάκης - ακουστική κιθάρα, Βασίλης Μπαχαρίδης, Νίκος Αϊβαζίδης, Πάνος Τάλιος - κρουστά και Τίτος Καργιωτάκης - κονσάλα) και ανοίγεται σε ένα ελεύθερο στυλιστικά σύγχρονο σύμπαν όπου οι αναφορές πολλές φορές μπλέκονται γοπητευτικά σε ένα προσωπικό και άκρως ιδιαίτερο όραμα, που δεν έχει να κάνει με χρονικούς ή υφολογικούς περιορισμούς αλλά με την ευρηματική και συγκινητική κατάθεση του Γιάννη Αγγελάκα.

Στοιχειωμένες μελωδίες, οκόρπιοι ήχοι, στίχοι που φτάνουν ως το κόκαλο, καταραμένες μπαλάντες, διαπεραστικά σόλο, φανκ, τζαζ, σόουλ ρυθμοί, ροκ ατμόσφαιρα, πειραγμένα ρεμπέτικα, δημώδεις νύξεις, πειραματική διάθεση και η παθιασμένη φωνή, παλεύουν με το σκοτάδι, το φως, το θάνατο, τη ζωή, τον έρωτα ενώ, άλλοτε αυτοσαρκάζονται και αυτοαναιρούνται στο πιο επικίνδυνο και οριακό μουσικό παιχνίδι που ακούσαμε εντός ελλαδικών συνόρων την τελευταία χρονιά.

Ο Γιάννης Αγγελάκας φαίνεται πως ξέρει πολύ καλά να φτιάχνει μικρά κομψοτεχνήματα —σπάνιο πράγμα στις μέρες μας— χωρίς ν' αναμασά έτοιμες λύσεις. Τραγούδια όπως οι «Επισκέπτες», το «Αιρετικό», το «Πάει», το «Από 'δω και πάνω» και πολλά άλλα ακόμα

από τα είκοσι δύο που εμπεριέχονται στο υπέροχο διπλό αυτό cd, προτείνουν μια δυναμική πρωτόγνωρη και μια εκφραστικότητα που έχει κατακτηθεί σε βάθος χρόνου αλλά βρίσκει κάθε φορά απρόβλεπτη διέξοδο. Τη δική του σφραγίδα αφήνει και ο Γιώργος Ξυλούρης (Ψαρογιώργης) που υπογράφει τη μουσική και ερμηνεύει το «Μέσα μου ο αέρος φυσά (απ' την Κρήτη)».

Μέχρι την επόμενη δισκογραφική συνάντηση με το Γιάννη Αγγελάκα και τους επιτέλους διαβρωτικούς επιφύλακτες του, το «Αιρετικό» του φαντάζει η ιδανική σπινθήρα στον καθωσπρητισμό των ημερών μας: «Δεν ξέρω αν βρίσκεται κρυμμένος στο νύχια σου ο θεός / Μο εσύ πιο πολύ μου μοιάζεις για λύκος νησιτικός / Κι όταν στα πρόβατα αγορεύεις για του έθνους το καλό / Διάολε σε βλέπω να χορεύεις του κτήνους το χορό / Πεζ μου πώς γίνεται η αγάπη να ζει απ' τη λέξη εκθρός / Και πώς θα βρω τη σωτηρία σκυμμένος και βουβός / Κι αν πάλι αυτό το τραγουδάκι σου μοιάζει αιρετικό / Διάολε φύγε από μπροστά μου, μου κρύβεις το θεό / Ποιος σκαλίζει το σκοτάδι στην ψυχή μου κι όταν χαίρομαι ποιος κλαίει / Ποιος παλεύει να μισήσω το κορμί μου κι όταν τ' αγαπάω ποιος φταίει / Ποιος φρενάρει και ρημάζει τη ζωή μου κι όταν προχωρώ ποιος κλαίει / Ποιος ζητά να χαμηλώσω τη φωνή μου κι ον του τ' αρνηθώ ποιος φταίει».

ANDREY DERGATCHEV

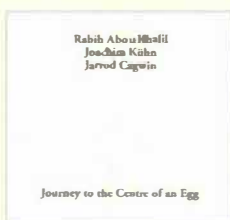
THE RETURN (ECM)

Τεράστιο και αναπόσπαστο κομμάτι της αριστουργηματικής ρώσικης ταινίας «Η επιστροφή» του σκηνοθέτη Andrey Zvyagintsev, που κέρδισε το Χρυσό Λιοντάρι στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Βενετίας το 2003, αποτελεί η οπουδσία μουσική που συνέθεσε ο Andrey Dergatchev και μόλις πρόσφατα κυκλοφόρησε με την εκδοτική σφραγίδα της ECM. Ο Manfred Eicher, παραγωγός της εταιρείας, έδωσε βήμα στην έκδοση της εξαιρετικής αυτής μουσικής, και χάρη σε αυτόν γινόμαστε μάρτυρες μιας ομολογουμένως αποκαλυπτικής μουσικής εμπειρίας. Ένα εσωτερικό μουσικό ταξίδι που συμβαδίζει υπέροχα με τα απίστευτης ομορφιάς κινηματογραφικά πλάνα των εξωτερικών χώρων αλλά και με τις συναισθηματικές καταστάσεις των τριών πρωταγωνιστών, του πατέρα και δυο γιων, που ψυχογραφούνται με ευαισθησία, δυναμική και μια φιλοσοφικών προεκτάσεων οπτική του οπουδαίου σκηνοθέτη.

Η μουσική του Zvyagintsev, απόλυτα σύγχρονη, βασίζεται στο λυρισμό των εγχόρδων, των πνευστών και των κρουστών, ενώ η μερίδα του λέοντος ανήκει στα ηλεκτρονικά που χτίζουν αριστοτεχνικά το μουσικό σύμπαν. Βαθιά μυσταγωγική ατμόσφαιρα, λεπτές συναισθηματικές διακυμάνσεις, μυστήριο, υποβλητικότητα, ήχοι που παρέμπουν στη φύση και το περιβάλλον του ταξιδιού-

ού των ηρώων, μικρές ηχητικές βινιέτες που προΐδεάζουν για μια ανησυχητική εξέλιξη, υπνωτικές ηλεκτρονικές λούπες, συνθέσεις που βασίζονται στην παράδοση, ωστόσο αποκτούν μια εντελώς σύγχρονη δυναμική, και μικρά σποσάσματα των διαλόγων συνθέτουν το ηχητικό σκηνικό της «Επιτροπής», δημιουργώντας ένα από τα εξέχοντα σάουντροκ των τελευταίων χρόνων.

Μια ακόμα συνάντηση μουσικής και εικόνας σε ένα από τα μεγάλα φιλμ του ρωσικού κινηματογράφου, που αυτή τη φορά μπορείτε ν' απολαύσετε το ηχητικό τους μέρος, ανοίγοντας διάπλατα τα φτερά της φαντασίας και των ονείρων σας.

RABIH ABOU-KHALIL / JOACHIM KUHN / JARROD CAGWIN

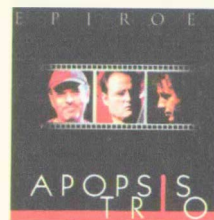
JOURNEY TO THE CENTRE OF AN EGG (ENJA)

Η ευελιξία του κορυφαίου Άραβα ούτιστα και συνθέτη Rabih Abou-Khalil να μεταφέρει την ιδιοσυγκρασιακή του ματιά στην παράδοση της Ανατολής στο γόνιμο πεδίο του αυτοσχεδιασμού, μπολιάζοντας τον ήχο του με ετερόκλητες μουσικές αναφο-

ρές, είναι αυτή που τον καθιέρωσε στην εμπροσθοφυλακή των εκπροσώπων της λεγόμενης μουσικής παγκοσμιοποίησης.

Ο ήχος και η όψη του Abou-Khalil, ελεύθερη και δημιουργική, δεν περιορίζεται από στυλιστικά στεγανά. Αντιθέτως, ανοίγεται σε έναν ελεύθερο αυτοσχεδιασμό, μέσα από τον οποίο γεννώνται νέες εκλεκτικές συγγένειες, δεξιοτεχνικοί μουσικοί διάλογοι και ιδιαίτεροι οργανικοί αντικατοπτρισμοί αποτελώντας την αφετηρία, την κοινή βάση για μια σύγκλιση διαφορετικών μουσικών οπτικών. Αυτό ακριβώς γίνεται και εδώ με τον Abou-Khalil, τον Γερμανό πιανίστα και άλτο σαξοφωνίστα Joachim Kühn και τον Jarrod Cagwin (ντραμς, φρέιμ ντραμς), που, με την προσθήκη του ντράμερ Wolfgang Reisinger σε δύο περιπτώσεις, αποδομούν και ανασυνθέτουν την έννοια της παράδοσης, προσεγγίζοντας πλέον το υλικό τους από τη σκοπιά των σύγχρονων δημιουργών και εκτελεστών. Η μεσογειακή φυσιογνωμία και τα αρώματα της Ανατολής μπορεί να είναι παρόντα, ωστόσο, μια ανοιχτή και οικουμενική διάσταση της μουσικής είναι αυτή που κυριαρχεί και πυροδοτεί την ενέργεια και την ουσία του σπουδαίου αυτού δίσκου. Τρεις κορυφαίοι μουσικοί που συνομιλούν με εσωτερικότητα, λυρισμό και δίνουν τεράστια σημασία στη λεπτομέρεια, μας αφηγούνται τις χαμπλόφωνες και διακριτικές συνθέσεις ενός σπάνι-

ου έργου, που ανακαλύπτεται αιγά-αιγά και με διαδοχικές ακρόασεις.

AOPSIS TRIO

EPIROES (A&N)

Με μια ενδιαφέρουσα ηχογράφηση το Aopsis Trio ουσιάνεται και μας προσφέρει εννέα θαυμάσιες ορχηστρικές συνθέσεις όπου το πνεύμα και το ύφος της τζαζ είναι πανταχού παρόντα και κινητοποιούν τις δημιουργικές ανασητήσεις των τριών μουσικών σε ένα ευρύτερο πλαίσιο.

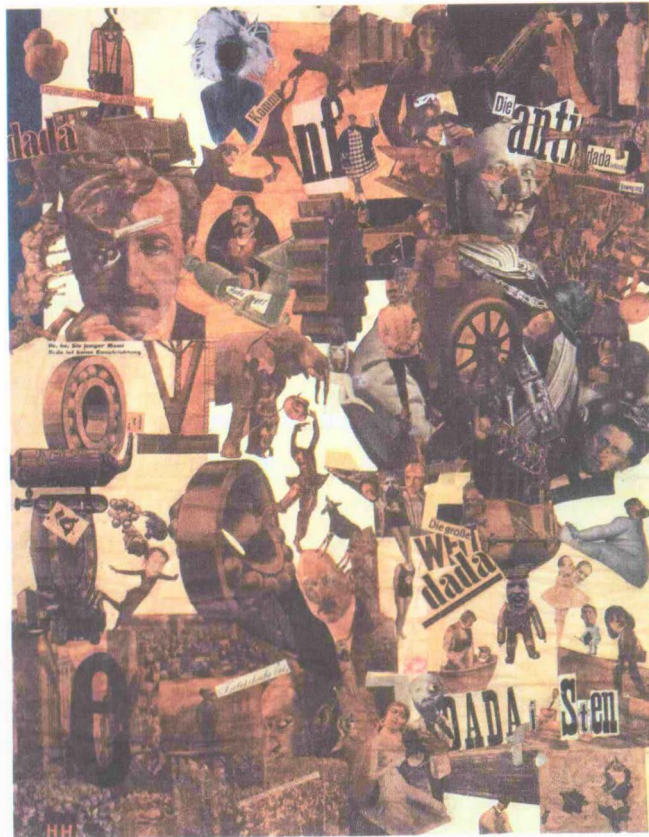
Ρυθμική τζαζ που γίνεται η βάση για να αναπτυχθεί ένας γόνιμος ελεγχόμενος αυτοσχεδιασμός με σαφή έμφαση στο μελωδικό στοιχείο. Συνθέσεις με δομή, συνοχή αλλά και εκφραστικότητα που φέρνει στην επιφάνεια τις επιρροές των Γιώργου Τζούκα (πιάνο), Λάκη Τζήμα (κοντραμπάσο) και Μανώλη Κουτσούνάκου (τύμπανα), καθένας εκ των οποίων έχει τη δική του μακρόχρονη πορεία στην τζαζ, ωστόσο, σημείο αναφοράς και των τριών είναι η Κοζάνη, όπου πρωτοσυναντήθηκαν το 1991. Η τζαζ του Aopsis Trio ποτά γερά πάνω στη φι-

cd

λοσοφία, τη φόρμα και την ατμόσφαιρα των στάνταρντς, ενώ λοξοκοιτά με ευρηματικότητα στις παραδοσιακές μουσικές της Μακεδονίας και της Θράκης, δημιουργώντας πρωτότυπες συνθέσεις που ενσωματώνουν όλα αυτά τα στοιχεία γεννώντας ένα καινούριο αυθεντικό ακρόαμα που μετασχηματίζεται και εξελίσσεται με διαλεκτικό τρόπο πάνω στη φρέσκια σύγχρονη εκδοχή. Το αφηγηματικό πιανιστικό παίξιμο, μπολιασμένο με λυρικά στοιχεία, συναντά τον πλούσιο ηχοχρωματικό και στέρεο ρυθμικό ήχο του κοντραμπάσου αλλά και την ευέλικτη και ποικίλη παρουσία των ντραμς, που εκτείνονται σε ένα ευρύ πεδίο εκφραστικότητας. Ήχος εκφραστικός που αφήνει μια αίσθηση πληρότητας, αφού και οι τρεις εκλεκτοί μουσικοί δίνουν τον καλύτερο εαυτό τους. Ένας δίσκος με τίμιες προθέσεις και κυρίως με μια εκτελεστική αρτιότητα που θα ζήλευαν και διεθνείς ομότεχνοί τους. Αξίζει να αναφέρουμε ότι το ρεπερτόριο αποτελείται από πρωτότυπες συνθέσεις των Τζούκα και Τζήμα, δύο διασκευές θρακιώτικων παραδοσιακών και μια θαυμάσια εκδοχή του «The days of wine and roses» του Henry Mancini.

Της Εύης Γκοισοπούλου

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΤΟΥ ΝΤΑΝΤΑ

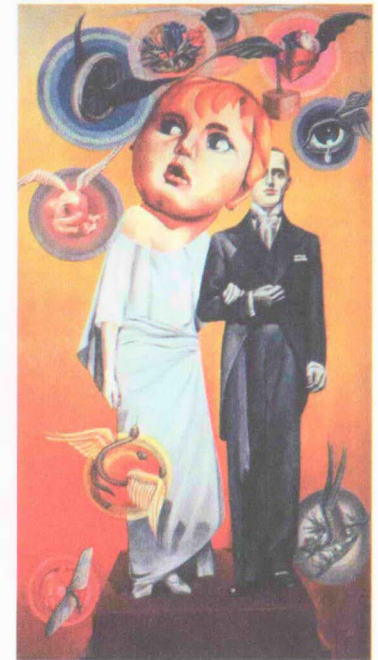
Κόψιμο με το τραπεζομάκαιο..., 1919, Collage, 114Χ90 cm

Ένα από τα διασημότερα κολάζ στην ιστορία της τέχνης είναι το περίφημο «Κόψιμο με το κουζινομάκαιο της τελευταίας, μυροκοιλιάς του Βάιμαρ, κουλτουριάρικης εποχής της Γερμανίας», της Χάννα Χοκ. Σ' αυτήν εδώ τη στήλη δεν έχει πορουαστεί μέχρι τώρα γυναίκα καλλιτέχνης. Ο λόγος είναι ότι υπάρχουν πολύ λίγες σημαντικές γυναικείες πορουσίες στον κόσμο των εικαστικών και η εξήγηση είναι προφανής. Τα πράγματα βέβαια έχουν καλύτερη τις τελευταίες δεκαετίες και πολλές καλλιτέχνιδες πλέον μας υπόσχονται ένα διαφορετικό μέλλον αναφορικά με τη συμμετοχή του φύλλου μας στα εικαστικά. Τον 19ο αιώνα όμως και μέχρι τα μέσα περίπου του 20ου έχουμε πολύ λίγες περιπτώσεις σημαντικών καλλιτεχνιών, το έργο των οποίων αναγνωρίστηκε και έγινε γνωστό πρόσφατα. Αυτή είναι και η περίπτωση της Χάννα Χοκ, η οποία γεννήθηκε το 1889 στην Γκόθα της Γερμανίας. Παιδί μεσοαστικής οικογένειας, το 1912 ξεκινάει σπουδές στο Κολλέγιο Εφαρμοσμένων Τεχνών του Σαρλότενμπουργκ στο Βερολίνο. Όπως διηγείται η ίδια —με πίκρα— στα απομνημονεύματά της, αυτό ήταν ομμβιβασμός: «Όλα μου τα όνειρα είχαν επίκεντρο την Ακαδημία (Καλών Τεχνών), αλλά δεν

τολμούσα ούτε να γνωστοποιήσω την επιθυμία μου να φοιτήσω εκεί». Η φιλοδοξία της ήταν να γίνει ζωγράφος.

Το ξέσπασμα του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου το 1914 σηματοδότησε και την κατάρρευση της εικόνας του «καλοζυγισμένου κόσμου» που είχε η Χοκ κι αυτό την έκανε να γίνει πιο τολμηρή. Το 1915 και ενώ σπούδαζε στο Κρατικό Μουσείο Εφαρμοσμένων Τεχνών, γνωρίζεται με τον Ραούλ Χάουμαν, κορυφαία προσωπικότητα του Ντανταϊστικού κινήματος και σύντροφο της για επτά χρόνια. Ο Χάουμαν την «εισάγει» σε πολλές καλλιτεχνικές ομάδες όπως οι Εξπρεσιονιστές, οι Ιταλοί Φουτουριστές και η ομάδα των Γερμανών Ντανταϊστών.

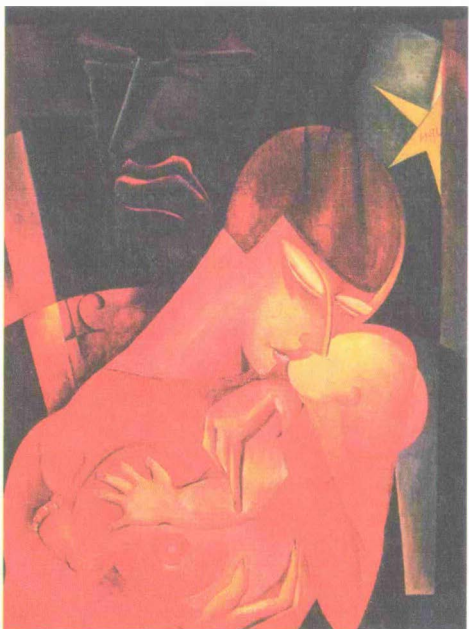
Παρά την αναρχοεπαναστατική τους τοποθέτηση, οι Ντανταϊστές του Βερολίνου ήταν στην πραγματικότητα ένα κλειστό κλαμπ ανδρών «Τζέντλμαν», πατριαρχικού χαρακτήρα, στο οποίο η παρουσία γυναικών ήταν ταμπού. Πιο συγκεκριμένα, η Χάννα Χοκ ήταν η μόνη(!) γυναίκα που εξέθεσε έργα της στην Πρώτη Διεθνή Έκθεση των Ντανταϊστών στο Βερολίνο το 1920. Εκεί εκτέθηκε και το περίφημο φωτομοντάζ της, το οποίο δεν «έσφαζε» μόνο την κουλτούρα μυροκοιλιάς του Βάιμαρ όπως υποσχόταν ο τίτλος αλλά παρουσίαζε και την κατάσταση των γυναικών στην κοινωνία. Υπάρχει χάρτης των χωρών που δείχνει ποιες ευρωπαϊκές χώρες είχαν ώσει τότε δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες και οι μορφές στο έργο είναι αμφιλεγόμενου φύλου. Ανδρικά σώματα με γυναικείο κεφάλι και το αντίστροφο. Τα πολιτικά μηνύματα είναι ακόμα πιο ξεκάθαρα. «Ο Ντανταϊσμός θριαμβεύει!» είναι το κεντρικό σύνθημα. Αριστερά κάτω βρίσκονται τα κεφάλια γνωστών Ντανταϊστών, μαζί με τον Μαρξ και τον Λένιν ενώ δεξιά στην κορυφή, πάνω από τις λέξεις «Το αντιντανταϊστικό κίνημα» έχει τοποθετήσει το πορτρέτο του Κάιζερ του δεύτερου και άλλων γνωστών μιλιταριστών. Στο κέντρο βρίσκεται η Κάτε Κόλγουιτς, η πρώτη γυναίκα μέλος της Ακαδημίας Τεχνών στη Γερμανία (1919). Η μορφή της αιωρείται πάνω από το σώμα της χορεύτριας Νίντα Ιμπεκόβεν, που ενσάρκωνε την «Καινούργια Γυναίκα» του 1920. Αυτή που είχε εμπιστοσύνη στον εαυτό της και ήταν οικονομικά ανεξάρτητη.

Η νύφη ή η Πανδώρα, 1927, λάδι σε καμβά, 114Χ66 cm

Πολλοί θεωρητικοί των εικαστικών δεν θεωρούν το φωτομοντάζ και το κολάζ τέχνη. Εγώ βρίσκομαι στο στρατόπεδο αυτών που λένε ότι τέχνη είναι ο τρόπος με τον οποίο δουλεύεις το υλικό και όχι το ίδιο το υλικό. Ο Ντανταϊσμός γενικά και η Χοκ ειδικότερα ανέδειξαν αυτή τη μορφή τέχνης και την καθιέρωσαν από τις αρχές του 20ου αιώνα. Παρ' όλο που η Χοκ είναι γνωστή μέχρι σήμερα για τα φωτομοντάζ της, το συνολικό της έργο είναι πολυποίκιλο, τόσο όσον αφορά τα μέσα που χρησιμοποίησε όσο και στυλιστικά. Μας άφησε θαυμάσιους σουρεαλιστικούς πίνακες, νεκρές φύσεις, εκφραστικά πορτρέτα και ανάμειξε σε πολλά έργα το κολάζ με την ζωγραφική.

Γυναίκα και Κρόνος

Όμως, πέρα από τα έργα της, υπάρχει κι άλλος λόγος, πάρα πολύ σημαντικός, που ο καλλιτεχνικός κόσμος την θυμάται. Το 1930 την βρίσκει στο Βερολίνο να δέχεται τρομακτικές πιέσεις από την επίσημη πολιτική του τρίτου Ράιχ για τις Τέχνες. Πολλοί φίλοι της καλλιτέχνες εγκαταλείπουν την Γερμανία όταν οι Ναζί παίρνουν την εξουσία. Η Χοκ όμως, αν και χαρακτηρισμένη από το καθεστώς ως «κουλτουριάρρα Μπολοσεβίκα» και αποκλεισμένη από όλες τις εκθέσεις μένει στη Γερμανία και φυλάει, κυριολεκτικά, θερμότητες. Όταν σε θανάσιμο κίνδυνο, μαζεύει στο σπίτι της έργα Ντανταϊστών και δημιουργεί αρχείο. Αν δεν ήταν αυτή, το Ντανταϊστικό κίνημα της Γερμανίας θα είχε «καεί στην πυρά»! Τα έργα που έσωσε διακινδυνεύοντας τη ζωή της είναι η αιτία που το κίνημα ανακαλύφθηκε εκ νέου μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Συγκινάμαι πολύ από τη στάση αυτής της γυναίκας που έδωσε τη δική της επανάσταση κάτω από τη μύ-

τη του Χίτλερ και δεν εγκατέλειψε αυτό που αγαπούσε στα χέρια των καταστροφών. Μου θυμίζει αυτό που λένε οι παλιές γυναίκες στον τόπο μας. «Έχω μεγάλη κοιλιά για να τα κωράω όλα!» Για όποιον δεν κατάλαβε, αναφέρονται στην παράδοση, με όλη τη σημασία της λέξης. Μαζεύουν για να παραδώσουν στις επόμενες γενιές ό,τι έχουν, καλό ή κακό. Έτσι και η Χοκ. Μην νομίζετε όμως ότι της έστρωσαν χαλιά όσο ζούσε! Το 1971 εκτιμήθηκε για πρώτη φορά και η δουλειά και η προσφορά της στο κίνημα με μια μεγάλη, αναστροφική έκθεση των έργων της και όσων είχε διασώσει. Μετά απ' αυτό, ξεχάστηκε και πάλι ως καλλιτέχνίδα. Ήταν γνωστή μόνο ως η κάποτε σύντροφος του Χάουσαν. Πέθανε το 1978 με τους χαρακτηρισμούς «Η νεράιδα», «Η ωραία κοιμωμένη του Νταντά», «Η σκάματη εργάτης - μυρμήγκι». Όχι όμως και «Η Κορυφαία και Ηρωική Καλλιτέχνίδα». Αυτός ο τίτλος της αποδόθηκε μετά θάνατον, στη δεκαετία του ογδόου, όταν την ανακάλυψε το φεμινιστικό κίνημα.

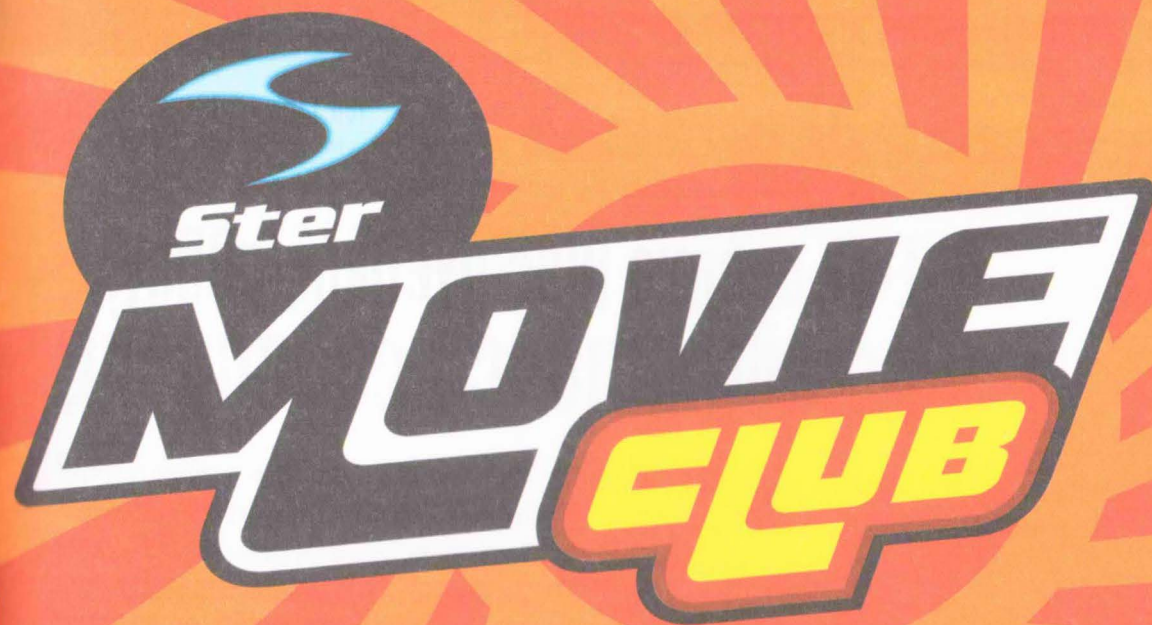
Θα κλείσω αυτόν τον ελάχιστο φόρο τιμής σ' αυτόν τον άνθρωπο που δεν εγκατέλειψε το όνειρό του και δεν έχασε την πίστη του στην Τέχνη, έχοντας ζήσει και τους δύο παγκόσμιους πολέμους, με μια εκφρασμένη επιθυμία της που ίδια τουλάχιστον έκανε πράξη: «Θα ήθελα να οβήσω τα παγωμένα όρια που εμείς, οι γεμάτοι αυτοπεποίθηση άνθρωποι, αρεσκομάστε να βάζουμε γύρω από οτιδήποτε μπορούμε να επιτύχουμε».

Ενδεικτικές πηγές

- Women Artists In The 20th And 21st Century, Uta Grosenick, Taschen 2005
- Women in Dada: Essays on Sex, Gender, and Identity by Naomi Sawelson-Gorse (Editor)

👁️ www.haberarts.com

👁️ www.yellowbellywebdesign.com

**Από Δευτέρα έως και Τετάρτη
θα πληρώνω το εισιτήριο
μόνο € 5.50**

YES MASTER!

Μόνο για
κατόχους
κάρτας
Movie Club

Η μεγαλύτερη και καλύτερη εμπειρία
www.stercinemas.gr

STER ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: Εμπορικό Κέντρο Μακεδονία, Τομπάζη 15, 55 535 Πυλαία, Θεσσαλονίκη, Τ: 2310 469 300

STER ΙΛΙΟΝ: Εμπορικό Κέντρο Escape, Λ. Δημοκρατίας 67Α, 13 122 Ίλιον, Αθήνα, Τ: 210 237 1000

STER VESO MARE: Εμπορικό Κέντρο Veso Mare, Ακτή Δυμαίων 17, 26 222 Πάτρα, Τ: 2610 365 500

STER THESSALIA: Εμπορικό Κέντρο Θεσσαλία, 3ο χλμ. Ε. Ο. Λαρίσης-Κοζάνης, 41 500 Λάρισσα, Τ: 2410 560 000

STER ΑΓ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ: Λ. Αχαρνών 373-375, 11 143 Αγ. Ελευθέριος, Αθήνα, Τ: 210 237 1000

STER CITY GATE: Εμπορικό Κέντρο City Gate, Γιαννιτσών & Κωλέπτη, 54 627 Θεσσαλονίκη, Τ: 2310 469 300

του Γιάννη Μουγγοηιά

Σιον απόηχο μιας ηγετικής αλλαγής με ελάχιστους κραδασμούς

Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης στα 46α του γενέθλια, χαρακτηρίστηκε από τις αλλαγές προσωπών στην κορυφή της πυραμίδας: καλλιτεχνική διεύθυνση, προεδρία, επικεφαλής του δημοφιλούς τμήματος των Νέων Οριζόντων το οποίο μετονομά-

στηκε σε «Ημέρες Ανεξαρτησίας». Ωστόσο οι δραματικές αλλαγές, που πολλοί προέβλεπαν σε καλλιτεχνικό επίπεδο, μάλλον δεν έγιναν ορατές αφού η όλη φιλοσοφία και ο προσανατολισμός παρέμειναν διατηρώντας το διεθνή χαρακτήρα του.

Μπορεί η θητεία του Μισέλ Δημόπουλου να διαμόρφωσε τη φυσιογνωμία του φεστιβάλ και να το καταξίωσε σε διεθνές επίπεδο, μπορεί τα θεμέλια που έβαλε ο Δημήτρης Εϊπίδης να ήταν ιδιαίτερα γερά και η φήμη του Θόδωρου Αγγελόπουλου να προσέδιδε το αναμφισβήτητο κύρος του στο φεστιβάλ, ωστόσο, τουλάχιστον για το κρίσιμο 2005, η μετάβαση ήταν αναίμακτη και οι διάδοχοι των παραπάνω Δέσποινα Μουζάκη, Λευτέρης Αδαμίδης και Γιώργος Χωραφάς αποδείχτηκαν επαρκείς για το μεγάλο βάρος που ανέλαβαν, αφού επέδειξαν σύνεση και δεν προχώρησαν σε δραματικές τομές που πιθανόν να οδήγούσαν σε θλιβερό αποτέλεσμα.

Το επίπεδο βεβαίως ήταν χαμηλότερο προηγούμενων διοργανώσεων, κάτι που οφείλεται στη γενικότερη κρίση ποιότητας που παρουσίασε η έβδομη τέχνη και η κινηματογραφική παραγωγή την τελευταία χρονιά, αλλά και στο ότι, λόγω των αλλαγών, ο περιορισμένος χρόνος προετοιμασίας δεν έδωσε την ευκαιρία να κλειστούν σημαντικές ταινίες από το διεθνή χώρο. Άλλωστε δεν πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι στην εποχή του ίντερνετ η στελέχωση ενός προγράμματος δεν παρουσιάζει

ιδιαίτερες δυσκολίες από ένα ενημερωμένο δίκτυο. Ακόμα και από την έδρα του φεστιβάλ και χωρίς διαρκή ταξίδια μπορούν να εξασφαλιστούν ταινίες που συνοδεύονται από καλές κριτικές και να μειωθεί ο κίνδυνος μιας ελλιπούς κατάρτισης προγράμματος. Από την άλλη, σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρήθηκε η έλλειψη ορθού κινηματογραφικού κριτηρίου και στόχευσης, κάτι όμως που προβλεπόταν για τη μεταβατική αυτή διοργάνωση.

Αν θα επιχειρούσαμε να διαμορφώσουμε ένα ιδιότυπο top-10 που θα αντανακλούσε το απόσταγμα των κινηματογραφικών εμπειριών μας για το διάστημα 18 - 27 Νοεμβρίου 2005, θα προκρίναμε τα ακόλουθα:

Ο ερχομός της οικογένειας Κόπολα (Φρόνις Φορντ, Σοφία κ.λπ.) με αφορμή την έκθεση του κορυφαίου σκηνογράφου και συνεργάτη Ντιν Ταβουλάρης, και η βράβευση του δημιουργού του «Νονού» με Χρυσό Αλέξανδρο. Ένα γεγονός σπάνιο για ένα φεστιβάλ του βελνεκού της Θεσσαλονίκης, που συγκέντρωσε μαζί τόσο Όσκαρ σε μία αίθουσα (Φ. Φ. Κόπολα, Σ. Κόπολα, Ντ. Ταβουλάρης, Β. Στοράρο).

Τα θαυμάσια φιλμ «Πώς περνάν οι ώρες» της Αργεντινής Ινές ντε Ολιβέιρα Σέζαρ (βραβείο της Fipresci) όπου η αξία της ζωής καταξιώνεται μέσα από τον τυχαίο ερχομό του θανάτου. «Άνθρωπος σπρώχνει καρότσι» του Ιρανού που δημιουργεί στην Αμερική, Ραμίν Μπαχρόνι, για την προσπάθεια ενός Πακιστανού πωλητή του όρου (συγκλονιστική ερμηνεία από τον ερασιτέχνη Αμάν Ραζβί -βραβείο Α' ανδρικού ρόλου) να διατηρήσει την αξιοπρέπεια του στη σκληρή και απάνθρωπη Νέα Υόρκη, το υπόγειο απειλητικό «Αίμα» του Ισπανού Άματ Εσκαλόντε (Αργυρός Αλέξανδρος) και η μελαγχολική και ειρωνική «Ευτυχία του Άλλου» της Βελγίδας Φιν Τροχ (Χρυσός Αλέξανδρος) για την ατομική συμμετοχή στη συλλογική ευτυχία μιας κοινωνίας. Τα τέσσερα αυτά φιλμ δισσώθηκαν από το Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα στο οποίο φέτος ήταν έκδηλη η καλλιτεχνική σούναμια συγκρινόμενο με άλλες χρονιές.

Το αφιέρωμα στο Νέο Ιρλανδικό Κινηματογράφο που απέδειξε ότι είναι ανερχόμενη δύναμη:

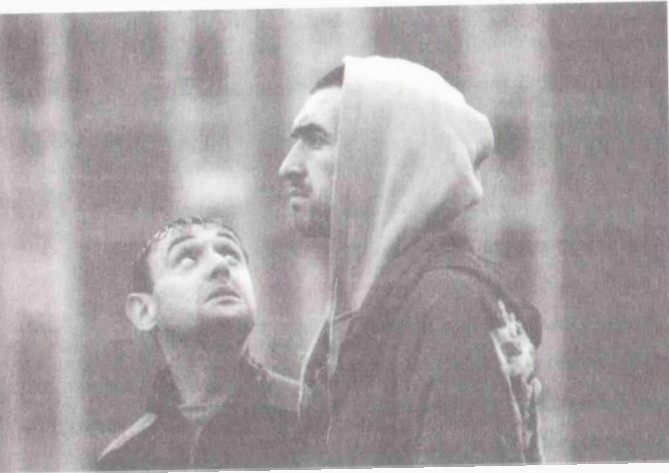
«Άνταμ και Πολ» του Λένι Έιμπράσον με την εκπληκτική περιήγηση δύο περιπλανώμενων φίλων ναρκωμανών στο ψυχρό Δουβλίνο, «Ο Μικίμο κι εγώ» του Τέρι Λόου με το διεισδυτικό και ευαίσθητο βλέμμα του σκηνοθέτη στο Μπέλφαστ του '70 μέσα από τα μάτια δύο μικρών που ενηλικιώνονται στις αλάνες με μόνιμη απειλή τη γέφυρα του μίσους που χωρίζει τις γειτονιές τους, «Sugar» των Ρένολντ Ρέινολντς και Πάτρικ Τζόλι σε μια ακραία πειραματική φόρμα σε έναν κόσμο παραισθήσεων και με την εφιαλτική μουσική του Jim Thirwell (Foetus), και «Το φαινόμενο του φωτισμένου» του Λανς Ντέιλι με επίκεντρο έναν φιλεύσπλαχνο άνθρωπο που ταλαιπωρείται από τον τζόγο (Στίβεν Ρία) σε μια ευρηματική κωμωδία.

«Πώς περνάν οι ώρες» σκην. Ινές Ντε Ολιβέιρα Σέζαρ

46^ο

Φεστιβάλ
Κινηματογράφου
Θεσσαλονίκης

Το αφιέρωμα στο Δανέζικο Κινηματογράφο που μας έκανε λίγο ακόμα μελαγχολικούς συγκρίνοντας τους εκεί σκηνοθέτες με τους δικούς μας:

«Τα μίλο του Αδάμ» του Άνερς Τόμας Γένσεν, μια γλυκόκινη κωμωδία-σχόλιο στην πάλη του καλού και του κακού, ένας ύμνος στη θέληση και την πίστη για τη ζωή, και «Ανθρωποκτονία» του Περ Φλι, ένα θουμάοιο ψυχογράφημα ενός ώριμου καθηγητή που η ζωή του γίνεται άνω κάτω στην προσπάθειά του να υποστηρίξει την τρομοκρατία σε νεαρή φίλη του που κατηγορείται για

το φόνο ενός αστυνομικού. Και στις δύο περιπτώσεις εμπνευσμένα σενάρια, σκηνοθεσίες γεμάτες φαντασία, σπουδαίες ρεαλιστικές ερμηνείες σε μια εθνική κινηματογραφία που αναπνέει φρέσκο αέρα.

Το αφιέρωμα στον Νοτιοκορεάτη Κιμ Τζι-Γουν που αποδεικνύεται ιδιαίτερα σγοπητός στους νέους, με σιχμή τη «Γλυκόκινη Ζωή» όπου έχουμε ένα σπάνιο δείγμα που θυμίζει το σινεμά του Ταραντίνο με απίστευτες εικαστικές σκηνές χορογραφημένης βίας αλλά με εμφανώς πιο εσωτερικό και δουλεμένο σκηνοθετικό ύφος. Η ιστορία, προσχηματική και απλή, αφορά στην εκδίκηση ενός μέλους του υποκόσμου· ωστόσο το φιλμ εξελίσσεται σε ένα υποδειγματικό δοκίμιο σκηνοθετικής δεξιοτεχνίας.

Η πανέμορφη και σαρωτική στο πέρασμά της από την Θεσσαλονίκη Μιράντα Τζουλάι, που καθήλωσε με τις χιουμοριστικές και ευφυείς ερωτήσεις της το κοινό της αίθουσας αλλάζοντας τους ρόλους. Έχοντας στις αποσκευές της το Χρυσό Φοίνικα των Κανών, δίκαιωσε απολύτως τη βράβευσή της με το ευρηματικό και ποιητικό «Εγώ, εσύ και όλοι οι γνωστοί». Σπάνια κωμωδία, διανθισμένη με πλήθος λογοπαίγνια που προσφέρει μια γερή δόση φρεσκάδας στο σύγχρονο κινηματογραφικό τοπίο.

Το καθιερωμένο πλέον τμήμα «Ματιές στα Βαλκάνια» που από φέτος αποτελεί ειδικό κομμάτι στην ψηφοφορία των θεατών για ένα ακόμα βραβείο κοινού.

Ξεχώρισαν η αριστουργηματική επική ταινία «Πήγαινε δυτικά», συμπαραγωγή Βοσνίας-Ερζεγοβίνης-Κροατίας, του Άχμεντ Ιράμοβιτς με σαφείς τις επιρροές απ' το σινεμά του Κουστουρίτσα και με έναν καταλυτικό βαλκανικό άνεμο γεμάτο μυρωδιές, αρώματα και συναισθήματα, αλλά και με μια αντιπολεμική διάθεση που δεν παίρνει το μέρος κάποιου απ' τους εμπλεκόμενους στον πόλεμο, η σπαρταριστή κωμωδία «Τι είναι ένας άντρας χωρίς μουστάκι;» του Χρβόγε Χριμπάρ, η μελαγχολική «Οδύσσεια του κυρίου Λαζαρέκου» του Κρίστι Πούιου, και το ενδιαφέρον μουσικό ντοκιμαντέρ για την καθημερινή ζωή στην Κωνσταντινούπολη «Ο ήχος της πόλης» του Φατίχ Ακίν, παλιού γνώριμου του φεστιβάλ.

«Ημέρες ανεξαρτησίας» αντί «Νέων οριζόντων» και η διαρκής εναλλαγή από αίθουσα σε αίθουσα έφερε γλυκούς καρπούς:

«Αδερφές» της Αργεντινής Χούλια Σολομόνοφ και η συνάντηση μετά από χρόνια των δύο αδερφών με φόνο την ιστορία της οικογένειάς τους κατά τη διάρκεια της δικτατορίας θα έχει πολλές συναρπαστικές αποκαλύψεις, «Σιδερένιο νησί» του Ιρανού Μοχάμεντ Ρασούλοφ σε ένα υπέροχο ποιητικό και ρεαλιστικό σκάμμα φιλμ που συγκλονίζει με την ανθρωπιά και τη σκληρότητά του, «Τσότσι» του Νοτιοαφρικανού Γκόβιν Χουντ, ένα ψυχολογικό θρίλερ με μια ανθρώπινη ματιά πάνω σε θύματα και θύτες που υμνεί την αγάπη, «Η δίπλανη πόρτα» του γνωστού Νορβηγού σκηνοθέτη Παλ Σλετάνε («Junk mail»), ένα δαιδαλώδες σπίτι με έναν άντρα να εισέρχεται σε έναν εφιαλτικό κόσμο παραιθήσεων και φαντασιώσεων που του σερβίρουν δύο παράξενες γυναίκες, και «Περιμένοντας», συμπαραγωγή Παλαιστίνης-Γαλλίας, του Ρασίντ Μασαράουι, ένα πολιτικό φιλμ για την κατάσταση στην εύφλεκτη ασιατική περιοχή μέσα από την προσπάθεια ενός σκηνοθέτη να στελεχώσει με ηθοποιούς το Νέο Εθνικό Παλαιστινιακό Θέατρο.

Οι ενδιαφέρουσες εκθέσεις: Βιτόριο Στοράρο «Γράφοντας με Φως», Ντιν Ταβουλάρης «Κινούμενες εικόνες: Τέχνη και Κινηματογράφος στη Ρωσική Πρωτοπορία» από τη συλλογή Κωστάκη, με προεξέχουσα αυτή του Ντιν Ταβουλάρης που ήταν η πρώτη που διοργανώθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο για τον πολυσιχιά καλλιτέχνη (ακέδια, story boards, πίνακες ζωγραφικής, κριτικές για το έργο του κ.λπ.).

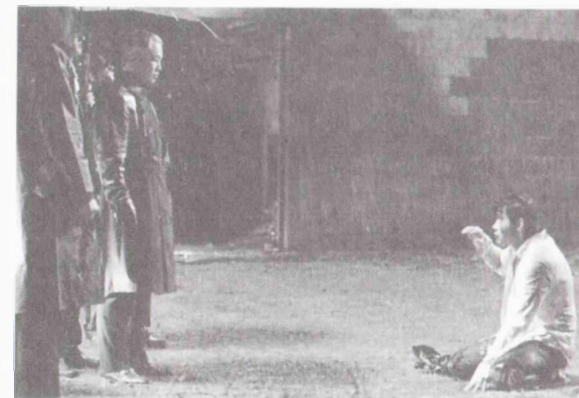
Από την αφόρητη πλήξη του ελληνικού κινηματογράφου, η χειρότερη χρονιά στο φεστιβάλ τα τελευταία χρόνια: διασώθηκε η ευαίσθητη και ανθρώπινη ταινία της Δώρας Μασκλαβάνου «Κι αν φύγω... θα ξανάρθω» πάνω σε μια παράνομη αγάπη που ωστόσο δεν συγκίνησε την επιτροπή των κρατικών βραβείων ώστε να την ανεβάσει στην απονομή έστω και για ένα βραβείο!

Απέναντι σελίδα: «Ο Άνταμ κι ο Παλ».

Σκην. Λένι Έιμπραμσον

Δεξιά: «Ο Μίκιμπο κι εγώ». Σκην. Τέρι Λόουν

«Γλυκόκινη ζωή», σκην. Κιμ Τζι-Γουν

της Μαριάννας Ξυνή

ΤΙ ΜΕΝΕΙ ΑΠΟ ΤΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΜΑΣ;

Το τρενάκι του του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους στις 11 Δεκεμβρίου ξαναξεκίνησε το ταξίδι του για να χαράξει νέες διαδρομές και να ξαναγυρίσει του χρόνου στον κεντρικό σταθμό του χαρίζοντάς μας τα ώρα του ταξιδιού. Πολυηρισματικό, γεμάτο φρεσκάδα και ζωντάνια, συνενέψ στο όραμα των δημιουργών του, μας κέρδισε για μια ακόμη φορά όχι μόνο για τις υψηλής ποιότητας ταινίες του και τις ποικίλες παράλληλες εκδηλώσεις αλλά και για το τόσο ζωντανό σε παλμό κλίμα του και τη ζεστή φιλοξενία όλων όσων επισκέφτηκαν τον Πύργο από τις 3 - 10 Δεκεμβρίου. Το Φεστιβάλ διακτινισμένο σε τέσσερις πόλεις της Ηλείας και εδραιωμένο πλέον πρότυπο δράσεων πολιτισμού οργανωμένων στην περιφέρεια αντρώνεται, διευρύνεται, ανανεώνεται. Επιπλέον η συμμετοχή πολλών επισκεπτών από το εξωτερικό, η κινητοποίηση του εκπαιδευτικού χώρου αλλά και η ανταπόκριση των ανθρώπων της περιοχής δημιουργούν νέες αναγκαιότητες και προσδιορίζουν τις εξελίξεις.

Εστιάζοντας αρχικά στο διαγωνιστικό τμήμα του Φεστιβάλ παρατηρούμε πως τα θέματα κοινωνικού προβληματισμού αλλά και οι ανησυχίες και τα προβλήματα των νεανικών χρόνων —χάσμα γενεών, ερωτικά σκιρτήματα, απουσία των γονέων— αποτέλεσαν τους πολύ-θεματικούς πυρήνες όλων των ταινιών μεγάλου μήκους. Θα σταθούμε μόνο στην ταινία που κέρδισε το πρώτο βραβείο καλύτερης ταινίας μεγάλου μήκους και που θα την ξαναθυμηθούμε στα φετινά Όσκαρ, καθώς αποτελεί την εθνική υποψηφιότητα της Ρωσίας. Πρόκειται για τον «Ιταλό» (Ρωσία) του Αντρέι Κραντσούκ, μια ταινία για την αξία της μνήμης, όταν εκείνη είναι απύουσα. Ένα νεαρό παιδί

80

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ

χωρίς γονείς στην προσπάθειά του να γνωρίσει τη μητέρα του λίγο πριν υιοθετηθεί, φεύγει από το ορφανοτροφείο. Το ταξίδι περιπλάνησής του θα γίνει ένα ταξίδι προσωπικής ωρίμανσης, όπου θα νιώσει τη σιαφορία και τη διαφθορά αλλά και θα βιώσει συνειδητά πλέον τη μοναξιά. Με ρεαλιστική ακρίβεια και καθαρότητα αποδίδεται η ψυχολογία ενός παιδιού που κυριαρχείται όχι μόνο όπως τα υπόλοιπα παιδιά από την ανάγκη επιβίωσης σε μια ακληρή κοινωνία αλλά και από τη λαχτάρα της αποκάλυψης της προσωπικής του ιστορίας. Με την ευφυή χρήση των παύσεων, τη λεπτή χρήση της μουσικής, την εικαστική αποτύπωση των προσώπων και τη φωτογραφική χαρτογράφηση των χώρων πετυχαίνει ένα μελοδραματικό στη ρίζα του θέμα να απογειωθεί σε μια στέρεα ρεαλιστική δημιουργία. Από τις μικρού μήκους ταινίες με υπόθεση ξεχωρίσαμε τις ταινίες «Πέφτει η βροχή» (Γερμανία) του Holger Ernst. Μια ταινία χωρίς λόγο που επικεντρώνει με την καταλυτική δύναμη της εικόνας στις καθημερινές συνήθειες μιας κοινωνίας με διαφορετικής τάξης και αξίας πραγματικότητες. Έτσι, για τη νεαρή πρωίδα το νερό αποτελεί κατάρα και ευλογία συνάμα αφού, είτε το κουβαλά καθημερινά στο σπίτι για την κάλυψη των

καθημερινών αναγκών είτε στο πρόχειρα χτισμένο δωμάτιο της άρρωστης μόνος με το ποτήρι στο χέρι το μαζεύει επειδή στάζει και το πίνει: «Κλέφτης» (Ελλάδα) της Ιρίνα Μπόκιο για τη λιτή κινηματογράφηση του μικρού κλέφτη που μας κέρδισε με το χαρακτηριστικό ψεύδιμα της ομιλίας του: «Η Τραγική Αγάπη της Άστατης Νούσια» (Ουκρανία) του Taras Tkachenko που στους τόνους της σέπιας και υπό τους ήχους γνώριμων λαϊκών τραγουδιών μας πείθει για τη διουπόστοτη πλευρά της ζωής, εκεί όπου η αλήθεια και το ψέμα, η χαρά και η λύπη, το τραγικό και το κωμικό είναι αξεδιάλυτα ενωμένα. Όσο αφορά στις ταινίες μικρού μήκους κινουμένων σχεδίων χαρακτηρίστηκαν στο σύνολό τους για την πρωτοτυπία και την ευρηματικότητα του σχεδιασμού τους αλλά και την ευαισθησία στις θεματικές επιλογές. Τέλος, δεν πρέπει να παραλείψουμε το εξαιρετικό δείγμα νεορεαλισμού «Το Ξυπόλητο Τάγμα» που προβλήθηκε στο πλαίσιο των ειδικών προβολών.

Σε ένα Φεστιβάλ που θεματικά επικεντρώνεται σε ταινίες που αφορούν στην παιδική και νεανική ηλικία —χωρίς όμως να απευθύνεται όπως λανθασμένα πιστεύεται σε ένα κοινό αυτών μόνο των ηλικιών— η δεδομένη παρουσία των παιδιών πήρε διαφορετικές διαστά-

σεις όταν πριν από πέντε χρόνια άρχισε να διοργανώνεται ένα άλλο φεστιβάλ «μέσα στο φεστιβάλ». Πρόκειται για την «Ευρωπαϊκή Συνάντηση Νεανικής Οπτικοακουστικής Δημιουργίας - Camera Zizanio» που ξεκίνησε δειλό το 2001 με στόχο την παρουσίαση νεανικών δημιουργιών, την επικοινωνία την ανταλλαγή «βλεμμάτων» μεταξύ νεαρών δημιουργών. Οι ταινίες που λαμβάνουν μέρος είναι δημιουργίες παιδιών από 6-20 ετών απ' όλο τον κόσμο, που γίνονται στο πλαίσιο σχολικών κινηματογραφικών εργαστηρίων ή είναι ανεξάρτητες προσωπικές ή ομαδικές παραγωγές. Οι φετινές συμμετοχές ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο, ενώ για πρώτη φορά το ελληνικό τμήμα διαχωρίστηκε από το Ευρωπαϊκό. Για μία ακόμη φορά στις ταινίες των παιδιών διαπιστώσαμε τη φρέσκια ματιά, την ανατρεπτική διάθεση στην επεξεργασία των θεμάτων, αλλά και την πετυχημένη χρήση των οπτικοακουστικών μέσων και των κινηματογραφικών τεχνικών, ενώ η εφημερίδα τους το «Ζιζόνιο» και το βίντεο που παρουσίαζαν καθημερινό αποτέλεσαν ευχάριστες εκπλήξεις.

Δεν θα παραλείψουμε επίσης τις παράλληλες εκδηλώσεις που αποτέλεσαν αφορμή για περαιτέρω αισθητική καλλιέργεια και δημιουργική έκφραση: την έκθεση ζωγραφικής του Κώστα Ζυρίνη με «τις παιδικές φασαούλες από τον Τρίτο Κόσμο», τις τιμητικές εκδηλώσεις, τα κινηματογραφικά και εικαστικά εργαστήρια, τις ειδικές προβολές ταινιών στα σχολεία της περιοχής, τις λογοτεχνικές εκδηλώσεις.

Στον Απόλλωνα του Πύργου όλοι μας θυμηθήκαμε για λίγο τη χαμένη αθωότητα, γευτήκαμε τη συγκίνηση, γνωρίσαμε τη μαγεία. Εγώ, για να μιλήσω προσωπικό, από το φετινό φεστιβάλ θα κρατήσω την στόκα του νεαρού «Ζιζόνιου»: «Δεν μου αρέσει το φεστιβάλ γιατί το τέλος του είναι κοντό». Και θα του σπαστώ: «Μου αρέσει περισσότερο το επόμενο φεστιβάλ...»

mojo radio

107.7 mojohertz

MAJOR OUTLAW JAMMING OUTFIT

τυπολατρεία

Περιπέτειες και κοιτορθώματα στο μογικό κόσμο του τοπικού Τύπου

Ελπίδες

Διαβάσαμε στην εφημερίδα «Γεγονότα» ότι η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Αχαΐας σκοπεύει να προχωρήσει στη δημιουργία εντύπων για την τουριστική προβολή του Νομού. Να ελπίσουμε ότι αυτή τη φορά ο διαγωνισμός θα είναι αξιόπιστος και ότι τα έντυπα θα αφορούν όντως στην προβολή της Αχαΐας και δεν θα είναι απλώς ένα μέσο «σπορρόφησης» κονδυλίων από συγκεκριμένη εταιρεία;

Προκλήσεις

Καλά, το να παίρνεις χρήματα για την προβολή της πόλης, εφόσον το δηλώνεις δημόσια και έχεις εταιρεία που να δικαιολογεί τέτοιες δραστηριότητες είναι θεμιτό. Όμως το να παίρνεις χρηματοδοτικό πρόγραμμα για να ενσωματώνεις μέσα στη δημοσιογραφική σου δουλειά, έμμεσες ή γκρίζες διασφημίσεις, και παράλληλα να είσαι και υπάλληλος του φορέα που έχει εγκρίνει τη χρηματοδότηση, είναι ελαφρώς προκλητικό...

Βελτίωση

Με αισθητά λιγότερα λάθη, αλλά χωρίς ακόμα συγκεκριμένη αισθητική ταυτότητα το δεύτερο τεύχος του περιοδικού «Day by day» της εφημερίδας «Ημέρα», το οποίο πάντως θα κυκλοφορεί πλέον με την ευθύνη του στελιέ της εφημερίδας. Παραμένει η απορία μας γιατί δεν διατηρήθηκε ο επιτυχημένος τίτλος «Ημερολόγιο» που υπήρχε από την προηγούμενη περίοδο της κυκλοφορίας της εφημερίδας...

Νέο πρόσωπο

Στα «συν» του περιοδικού «S Magazine», όπως και της εφημερίδας «Σημερινή» γενικότερα, μια φρέσκια παρουσία στο χώρο των τοπικών μέσων. Η Νίκη Ορφανού, με αρκετές σπουδές αλλά χωρίς εμπειρία στη δημοσιογραφία, έχει δώσει πολύ καλά δείγματα δουλειάς στην εφημερίδα «Σημερινή», συμμετέχοντας στο (μονίμως παραμελημένο, αλλά αρκετά απαιτητικό για όσους το αντιμετωπίζουν σοβαρά) πολιτιστικό ρεπορτάζ.

«Πολιτική απόφαση»

Παλαιότερο, αλλά πάντα επίκαιρο: Πώς είχαν δικαιολογήσει οι αρμόδιοι της Πολιτικής το γεγονός ότι πριν αρκετούς μήνες είχε δώσει αρκετά χρήματα στην εφημερίδα «Πελοπόννησος» για να εκδοθεί ένα μεγάλο αφιέρωμα με τα σχέδια για το 2006; «Ήταν μια πολιτική απόφαση», είπαν σε όσους τους είχαν ερωτήσει, αλλά και σε επικεφαλής των τοπικών μέσων που διαμαρτυρήθηκαν για την επιλεκτική διαφήμιση της Πολιτιστικής. Τώρα, το αν τους δικαίωσε αυτή η «πολιτική επιλογή» είναι μια άλλη ιστορία...

τυπολατρεία

Αποκαλύψεις και απαντήσεις

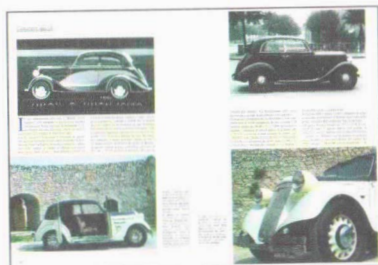
Επιμένει στην έρευνα και τις αποκαλύψεις γύρω από την Πολιτιστική Πρωτεύουσα η εβδομαδιαία εφημερίδα «Κόσμος». Αιχμή του δόρατος τα οικονομικά σκάνδαλα, με λίγες ή πολλές αποδείξεις που συνοδεύουν τα δημοσιεύματα, κάτι που αναμένεται να ενταθεί τους επόμενους μήνες. Σε ένα δημοσίευμα (από τα πολλά που την αφορούσαν, επώνυμο ή ανώνυμο) απάντησε με επιστολή της στην εφημερίδα η υπεύθυνη του γραφείου διοργάνωσης εκδηλώσεων «Εκκασία» Βίκυ Σταύρου. Το δημοσίευμα (το οποίο διασκευάστηκε εν μέρει την επόμενη εβδομάδα) αφορούσε τη συναυλία της Ορχήστρας των Λαχανικών της Βιέννης, για την οποία ο «Κόσμος» έγραφε ότι ενώ έχει ως πάγιο αμοιβή τα 5000 ευρώ, στην Πάτρα η παραγωγή (με την ευθύνη της κ. Σταύρου) διογκώθηκε στα 50000 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Ανεξάρτητο από την ουσία του δημοσιεύματος, ξεχωρίσαμε στην επιστολή της κ. Σταύρου την επισήμανση ότι η εφημερίδα δεν εμφανίζει στα κουπόνι της ως οφείλει όνομα εκδόστη, διευθυντή και αρχειοστάτη, γι' αυτό και η ίδια αναφέρεται ονομαστικά στον κ. Τάσο Παπαγιαννόπουλο (υπεύθυνο του ομίλου του ραδιοφωνικού σταθμού «MAX FM», και της έκδοσης του περιοδικού «Image» που κυκλοφορεί μαζί με την «Πελοπόννησο»)

Πρεμιέρα

Πρώτο τεύχος για το μνησιαίο περιοδικό της εφημερίδας «Σημερινή» που κυκλοφόρησε την προπαραμονή των Χριστουγέννων με το τίτλο «S magazine». Οι πρώτες εντυπώσεις ήταν απολύτως θετικές, τόσο για την ύλη όσο και για την αισθητική του τεύχους, το οποίο σε αρκετούς θύμισε το περιοδικό «Ημερολόγιο» που εξέδιδε η εφημερίδα «Ημέρα» με τους ίδιους βασικούς συντελεστές. Σύντομα από την εταιρεία που εκδίδει η εφημερίδα αναμένεται και η επίσημη έναρξη λειτουργίας του ραδιοφωνικού της σταθμού.

Ανανέωση

Μια νέα περίοδος ξεκινά για το περιοδικό «Τεχνικά θέματα» που εκδίδεται από το Τμήμα Δυτικής Ελλάδας του Τεχνικού Επιμελητηρίου. Το ΤΕΕ επέλεξε νέα διευρυμένη συντακτική επιτροπή, ενώ το διαγωνισμό που προκηρύχθηκε για τη δημιουργία και την εκτύπωση του περιοδικού κέρδισε το γραφείο που εκδίδει το περιοδικό «fresh». Στόχος του ΤΕΕ είναι να δοθεί ένας νέος αέρας στη θεματολογία και την εμφάνιση του περιοδικού και να συνεχίσει ως ένα δυναμικό εργαλείο για τους μηχανικούς της περιοχής. Το πρώτο τεύχος της νέας περιόδου αναμένεται στις αρχές Φεβρουαρίου.

La Manovella

No 11, Νοέμβριος 2005, Έτος XLV

Οι γείτονες Ιταλοί, εκτός των άλλων, είναι υπερήφανοι για την τεχνολογική τους παράδοση και φυσικά για την ιστορία της αυτοκινητοβιομηχανίας της και τα κατορθώματά τους στα μηχανοκίνητα σπορ. Επόμενο είναι να έχουν ένα περιοδικό όπως το «La Manovella», που είναι και η επίσημη έκδοση του Autoclub Storico Italiano (Λέσχη Ιστορικών Αυτοκινήτων της Ιταλίας) για πολλές δεκαετίες. Το παρόν τεύχος έχει σαν κεντρικό αφιέρωμα την προσπάθεια κατάρριψης του ρεκόρ ταχύτητας στην ξηρά, του αιώνα που πέρασε. Στην ενότητα των οίκων παραγωγής αυτοκινήτων που χάθηκαν με το πέρασμα του χρόνου, υπάρχει ένα αφιέρωμα στη φίρμα «Tze Spade» που είχαν οι αδερφοί Bertoldo από το Forno Canavese. Μία φίρμα που εξελίχθηκε από βιοτεχνία σκευών κουζίνας σε βιοτεχνία δίκυκλων και αργότερα, στις αρχές του 20ου αιώνα, σε οίκο κατασκευής αυτοκινήτων.

Ακολουθούν θέματα για συλλέκτες παλαιών δίκυκλων και αυτοκινήτων, ιστορίας του σπορ και προσωπικοτήτων του χώρου, με πλούσιο και σπάνιο φωτογραφικό υλικό, το οποίο έχει άψογη αισθητική παρουσίαση.

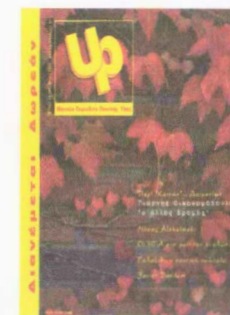
www.asifed.it

ΗΡΙΔΑΝΟΣ

τ. 2, www.hridanos.gr

Ο «Ηριδάνος» είναι ένα υπέροχο μηνιαίο ηλεκτρονικό περιοδικό για τον πολιτισμό —το πρώτο ηλεκτρονικό πολιτιστικό περιοδικό— που ξεκίνησε μόλις τον περασμένο Ιούλιο και μετράει ως τώρα τρία τεύχη. Θέατρο, εικαστικά, βιβλίο, ταξίδι, επικαιρότητα, θέματα πρωτότυπα και συνεντεύξεις, αλλά και μόνιμη στήλη «Προ», με προδημοσιεύσεις, προακρόασεις και πολλά άλλα «προ», συνθέτουν την ύλη του. Σε κάθε τεύχος υπάρχει και η Συνέντευξη του μήνα, πάντα από σημαντικούς καλλιτέχνες και ενδιαφέροντες ανθρώπους. Αυτά και άλλα πολλά το κάνουν είναι μια πολύ καλή «στάση» μέσα στο διαδίκτυο. Στο τρέχον τεύχος στη «Συνέντευξη του μήνα» ο διάσημος Έλληνας σκηνογράφος Διονύσης Φωτόπουλος μιλάει στον Βασίλη Αγγελικόπουλο.

UP

τ. 4, Οκτ. 2005

Μηνιαίο περιοδικό ποικίλης ύλης που κυκλοφορεί το πρώτο δεκάημερο κάθε μήνα και διανέμεται δωρεάν. Διασκέδαση εντός και εκτός (σπιτιού), συνεντεύξεις, προτάσεις για καλύτερη ζωή αλλά και θέματα τεχνολογίας περνάνε κάθε μήνα από τις σελίδες του. Αυτό το μήνα, ο γιατρός Γιώργης Οικονομόπουλος, με ειδικότητα στις φαρμακευτικές απεξαρτήσεις, μιλάει για τον «άλλο όρμο», η Αύρα Αλεξανδρή κάνει αφιέρωμα στον ηθοποιό Janier Bardem, προτάσεις για βιβλία, cd και dvd, σινεμά αλλά και για μια γρήγορη απόδραση στο όμορφο Γαλαξίδι.

www.up-magazine.gr

ΒΙΟΡΑΜΑ τ. 12,

Νοεμ.- Δεκ. 2005

Το περιοδικό για την οικολογία και το περιβάλλον που αποτελεί «πρόταση ζωής στο σύγχρονο άνθρωπο». Εκτός από τις μόνιμες σελίδες του περιοδικού με νέα, ψυχαγωγία, «βιοδράσεις» και πράσινες σελίδες που μας κατατοπίζουν για όλα τα μέρη που μπορούμε να βρούμε βιολογικά προϊόντα, το περιοδικό κάθε μήνα έχει και πολλά άλλα θέματα. Στο τεύχος που κυκλοφορεί συνέντευξη της Φώφης Γεννηματά για την περιβαλλοντική πολιτική της Υπερνομαρχίας, έρευνα για τα χημικά στα τρόφιμα και έρευνα αγοράς για τα φυσικά καλλυντικά.

www.biorama.gr

Vodafone: Πρόγραμμα μέτρησης ακτινοβολίας

Ενδιαφέροντα είναι τα αποτελέσματα των μετρήσεων του προγράμματος «Ερμής», στόχος του οποίου είναι η παροχή απολύτως έγκυρης και άμεσης ενημέρωσης στο κοινό, σχετικά με τα επίπεδα ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στο περιβάλλον. Κατά την τριετία που εφαρμόζεται το πρόγραμμα, έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερες από τρία εκατομμύρια εκατόν πενήντα χιλιάδες μετρήσεις στο σύνολο των είκοσι δύο σταθμών μέτρησης ο' όλη την Ελλάδα, οι οποίες έχουν δείξει ότι οι μέγιστες καταγεγραμμένες τιμές είναι δεκάδες φορές χαμηλότερες από το αυστηρότερο όριο που ισχύει για τη μικρότερη συχνότητα των 900 MHz, που χρησιμοποιεί η κινητή τηλεφωνία.

Το πρόγραμμα «Ερμής» είναι ένα σύστημα εικοσιτετράωρης μέτρησης και ελέγχου της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας ραδιοσυχνοτήτων στο περιβάλλον, από το σύνολο των πηγών (κεραίες αστυνομίας, κεραίες πυροσβεστικής, κεραίες τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών, κεραίες κινητής τηλεφωνίας κλπ.) που υπάρχουν στην περιοχή της εγκατάστασης του συστήματος. Στη χώρα μας, το πρόγραμμα «Ερμής» εφαρμόζεται από τον Νοέμβριο του 2002, σε συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και με την έμπρακτη συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το πρόγραμμα «Ερμής» παρουσίασε στην Πάτρα η «Vodafone» στις 7 Δεκεμβρίου, σε ημερίδα στην οποία μίλησαν οι Δημήτρης Μιχόπουλος Corporate Affairs Director, Κώστας Τσολάκης Media Relations Professional, Μάριος Πετκάρης και Ανδρέας Ανδρέοπουλος (Περιφερειακός Διευθυντής Ν.Δ. Ελλάδας).

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων παρουσιάζονται διαγραμματικά στην ιστοσελίδα www.hermes-program.gr, με δυνατότητα σύγκρισης των καταγεγραμμένων τιμών σε σχέση με τα επίπεδα αναφοράς (όρια), που ορίζει η ελληνική νομοθεσία και είναι προσβάσιμα από κάθε ενδιαφερόμενο. Για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της εγκυρότητας των αποτελεσμάτων, καθώς επίσης του ελέγχου και της πιστοποίησης της τεχνικής λειτουργίας του συστήματος, τη συνολική επιστημονική διαχείριση του προγράμματος έχουν αναλάβει το Εθνικό Μετσόβιο Πολυ-

τεχνείο και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για τις περιοχές της Νότιας και Βόρειας Ελλάδας αντίστοιχα. Σήμερα, το Πρόγραμμα «Ερμής» λειτουργεί σε είκοσι δύο σημεία σε όλη τη χώρα (στην Αττική στους Δήμους Ζεφυρίου, Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Ν. Ερυθραίας και Ιλίου, στην Θεσσαλονίκη στους Δήμους Μενεμένης και Μυχανιώνας, στους Δήμους Καλλιθέας Ρόδου, Νάουσας Ημαθίας, Λευκίμης Κέρκυρας, Ηράκλειου Κρήτης καθώς και σε κτήρια του Μετσόβιου Πολυτεχνείου και του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου). Ύστερα από σχετική συμφωνία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, πρόκειται άμεσα να εγκατασταθεί και σε έναν επιπλέον Δήμο της χώρας και συγκεκριμένα στο Δήμο Αργοστολίου Κεφαλλονιάς.

Alfa Casa: Με ορμή στην τέταρτη δεκαετία

Η συμπλήρωση των τριάντα χρόνων επιτυχημένης πορείας ήταν η καλύτερη αφορμή για την Alfa Casa —την επιτυχημένη εταιρεία και την τεράστια εμπειρία στις οπκλειστικές εισαγωγές και το εμπόριο ειδών υγιεινής και κρουνοποιίας, πλακιδίων, δομικών υλικών, επίπλων λουτρού, συστημάτων υδρομοσάζ και υδρουλικών ειδών— ήταν η καλύτερη αφορμή για να εγκαινιάσει η εταιρεία το νέο της εκθεσιακό κέντρο.

Σε υπεράυχρονες εγκαταστάσεις, στην οδό Ηλείας 50, στην Κάτω Οβρυά της Πάτρας, η επιχείρηση της οικογένειας Αγγελακόπουλου έκανε το μεγάλο βήμα, καλώντας τους φίλους αλλά και τους καταναλωτές να γνωρίσουν τις μοντέρνες προτάσεις της και να πάρουν ιδέες για να δημιουργήσουν στο σπίτι τους χώρους, όπου θα ζήσουν μοναδικές εμπειρίες.

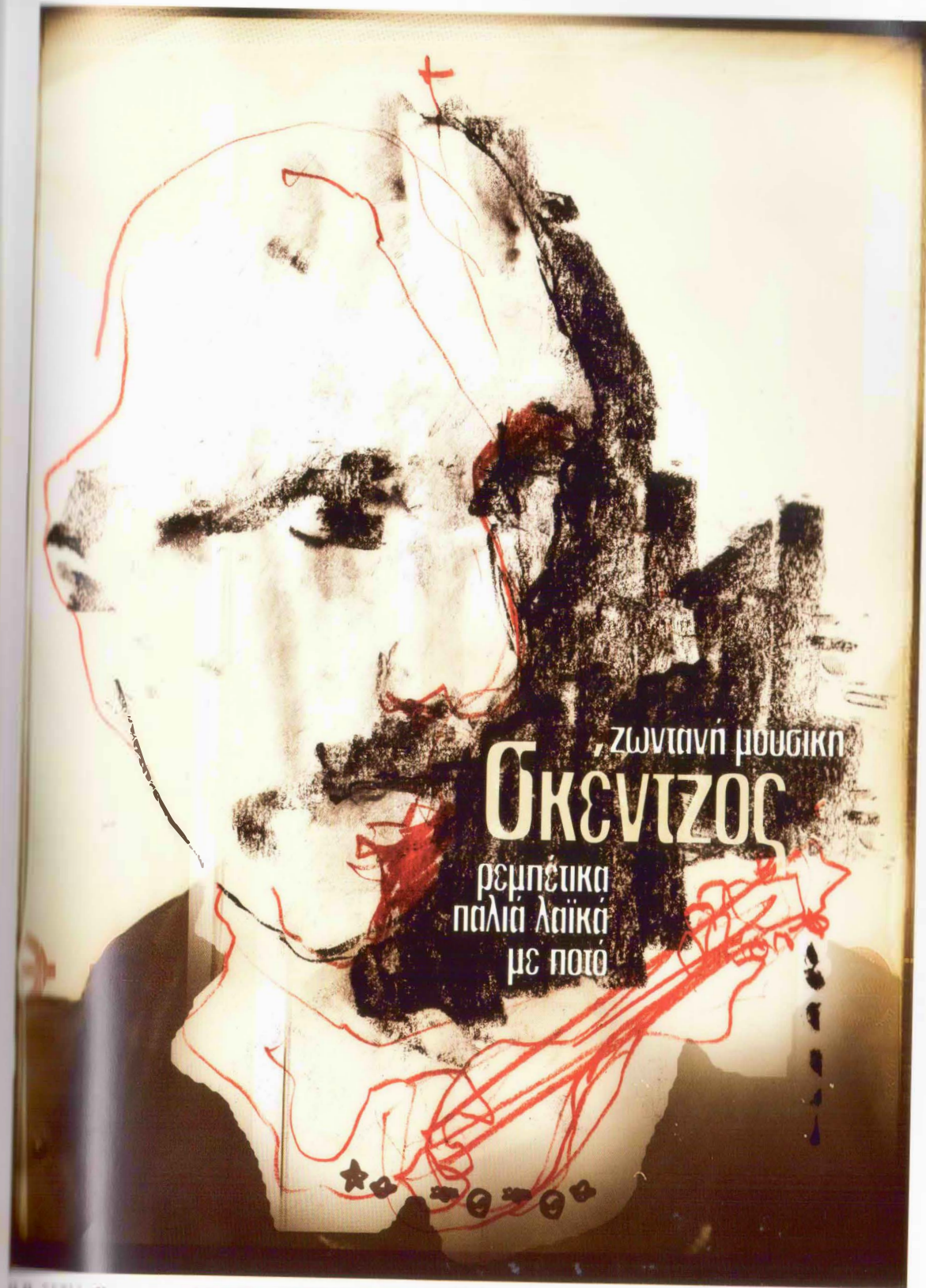
Μισός αιώνας για την Τράπεζα Κύπρου

Με επετειακές εκδηλώσεις γιόρτασε το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου τη συμπλήρωση πενήντα χρόνων από τη δραστηριοποίησή του στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου. Σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου και στην οποία παρευρέθηκε και απηύθυνε χαιρετισμό ο Υπουργός Οικονομικών της Κύπρου, κ. Μιχ. Σορρής, κύριος ομιλητής ήταν ο Πρόεδρος του Συγκροτήματος, κ. Βασίλης Ρολόγης.

Στην ομιλία του ο κ. Ρολόγης ανέφερε μεταξύ άλλων ότι η συμπλήρωση πενήντα χρόνων της Τράπεζας Κύπρου στη Βρετανία, αποτελεί σταθμό για την εξέλιξη ολόκληρου του Συγκροτήματος. Αφού αναφέρθηκε στο ανταγωνιστικό περιβάλλον που όρο η Τράπεζα Κύπρου στη Βρετανία, ο κ. Ρολόγης είπε: «Η πενήνταχρονη «επιτυχής παρουσία της Τράπεζας Κύπρου στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα ήταν δυνατό να επιτευχθεί χωρίς τη στήριξη και την εμπιστοσύνη των πελατών μας». Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης πενήντα χρόνων στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Τράπεζα Κύπρου τίμησε μεγάλους πελάτες της. Με βάση στοιχεία που ανακοινώθηκαν, η Τράπεζα Κύπρου αποτελεί τον έκτο μεγαλύτερο τραπεζικό οργανισμό στην Ελλάδα και η κεφολοιοιυκική του βάση ανέρχεται σε 1,1 δισ. στερλίνες, ενώ το σύνολο του ενεργητικού ανέρχεται σε 14 δισ. στερλίνες.

www.idstudio.gr

ζωντανή μουσική
ΔΚΕΝΤΖΟΣ
ρεμπέτικα
παλιά λαϊκά
με ποτό

ΕΥΡΩΠΗ
ΜΕ ΤΟ Ι.Χ. ΣΑΣ

ΙΤΑΛΙΑ
από
€66
ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ*

Στην έξοδο του χωριού στρίψτε αριστερά.
Κάντε δεξιά μετά το γεφυράκι.

Παρκάρετε ακριβώς απ' έξω.

Υπενθύμιση: Αφήστε χώρο για την πανακότα.

SUPERFAST

Ο καλύτερος τρόπος να δείτε την Ιταλία είναι με το αυτοκίνητό σας. Και κανείς δε γνωρίζει την Ιταλία όπως η Superfast Ferries. Με καθημερινές αναχωρήσεις από Πάτρα και Ηγουμένισσα για Ανκόνα και Μπάρι, έχουμε τη δυνατότητα να σας προσφέρουμε πολλά ταξιδιωτικά πακέτα που περιλαμβάνουν εισιτήρια καθώς και διαμονή σε πολλές πόλεις της Ιταλίας, μαζί με ό,τι πληροφορίες χρειάζεστε για να κάνετε το ταξίδι σας αξεχαστο. Και, φυσικά, όσο βρίσκεστε εν πλω θα απολαύσετε όλα όσα μας έχουν κάνει γνωστούς σε όλη την Ευρώπη. Καλό ταξίδι.

*Η ημερήσια τιμή αναφέρεται σε 5ήμερο ταξίδι συνολικού κόστους € 329 κατ' άτομο και περιλαμβάνει τα εισιτήρια του πλοίου, του αυτοκινήτου και τη διαμονή στο ξενοδοχείο. Η εκκώρυμη εξοφλείται στο σύνολο του ποσού και όχι ανά ημέρα.

Για περισσότερες πληροφορίες, ενημερωτικά φυλλάδια και κρατήσεις, επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα ή το γραφείο της Superfast Ferries: Πάτρα: 2610 622 500

www.superfast.com

**Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ
ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ**

A Premium Alliance Member